UNIVERZITA TOMÁŠE BATI VE ZLÍNĚ

Fakulta humanitních studií

Institut mezioborových studií Brno

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

BRNO 2007 **Roman Havel**

UNIVERZITA TOMÁŠE BATI VE ZLÍNĚ

Fakulta humanitních studií

Institut mezioborových studií Brno

Zadluženost rodiny – nová příčina sociálního stresu

Vedoucí bakalářské práce:
Doc. PhDr. Eduard Radvan CSc.

Vypracoval:
Roman Havel

BRNO 2007

Prohlášení :

Prohlašuji na svou čest, že jsem bakalářskou práci na téma „Zadluženost rodiny – nová příčina sociálního stresu“ zpracoval samostatně s použitím informačních zdrojů uvedených v přiloženém seznamu.

Brno 01. května 2007 Roman Havel

Poděkování :

Děkuji Doc. PhDr. Eduardu Radvanovi CSc. za velmi užitečnou metodickou pomoc, kterou mi poskytl při zpracovávání mé bakalářské práce.

Rovněž děkuji panu ing. P. Sukovi za poskytnuté konzultace z oboru bankovnictví, paní L. Hašlarové za konzultace věnované ekonomickému vzdělávání a své paní J. Králové za morální podporu a pomoc, kterou mi poskytla při zpracování mé bakalářské práce, a které si nesmírně vážím.

Roman Havel

O B S A H

Úvod **3**

1. Popis úvěrové politiky v ČR **8**

1.1. Vždyť půjčit si je tak snadné **8**

1.2. Vývoj zadluženosti od roku 1990 **12**

1.3. Současná situace u nás **15**

1.4. Porovnání situace se zahraničím **16**

1.5. Riziko života na dluh **16**

1.5.1. Hypotéka **17**

1.5.2. Spotřebitelský úvěr **17**

1.5.3. Exekuce **21**

1.5.4. Stres **23**

2. Organizace působící na ochranu spotřebitele **25**

2.1. SOS **25**

2.2. SPES **26**

2.3. Arnošt **29**

3. Ekonomická gramotnost **32**

(jako jeden z vážných úkolů sociální pedagogiky)

3.1. Jak z dluhů ven **35**

Závěr **38**

Resumé **40**

Anotace **41**

Seznam použité literatury **42**

Seznam příloh **44**

Úvod

Závažný problém, s nimiž se dnes potýká značná část rodin, je zadluženost. Z této zadluženosti vznikají ekonomické problémy a dlouhodobá zátěž při jejich řešení vede ke vzniku stresu. Tento stres v některých případech může mít za následek rozpad rodiny, a to je závažný sociální problém.

K řešení tohoto závažného sociálního problému je možno přispět v rámci sociální pedagogiky. Tato skutečnost mne inspirovala k vypracování této práce.

Cíle této práce spatřuji v naléhavé potřebě upozornit na problém zadlužování všeobecně. V potřebě zdůraznit razantnost nárůstu zadluženosti domácností ČR v posledních letech. Připomenout, že tato razantnost zadlužování má hlavní příčiny v dostupnosti půjček a v konzumním způsobu života většiny populace v ČR. Dále si, v souvislosti s tímto razantním nárůstem, tato práce klade za cíl upozornit na velké riziko nekontrolovaného předlužení domácností, vzniku tzv. „dluhové pasti". Jedním z cílů této práce je také rozbor příčin vzniku této situace. Tímto rozborem se pokusit poukázat na skutečnost, že jednou z nejlepších cest, jak čelit narůstající zadluženosti domácností, je prevence. Možností prevence je více. Jedná se o vzdělávání široké populace v několika oblastech v rámci sociální pedagogiky. Můžeme působit např. v oblasti mediální výchovy[1]. Nebo můžeme působit na rozvoj sebevědomí u populace v ČR[2]. Bohužel, pro rozsah této práce se není možné věnovat všem oblastem, které určitě mají vliv na snižování zadluženosti našich domácností. Proto byla vybrána oblast, která nejkomplexněji řeší danou problematiku. Touto oblastí je vzdělávání v ekonomických znalostech u našich občanů. Jedná se o hlavní cíl této práce a to: upozornit na zvýšení úrovně znalostí v oblasti ekonomické gramotnosti u celé populace občanů ČR. Zároveň tato práce si také klade za cíl poukázat na skutečnost, že zvýšení této ekonomické gramotnosti lze velmi dobře realizovat v rámci programů sociální pedagogiky.

V prvé kapitole své práce se zaměřím na popis, jak snadno lze v současnosti v České republice získat úvěr či půjčku. Stručně uvedu vývoj zadluženosti domácností v naší zemi od roku 1990. Pro srovnání krátce popíši situaci v zahraničí.

---

[1]) srov. Kraus. B., Člověk-prostředí-výchova. Vyd. Paido, Brno, 2001, s. 70/77.
[2]) srov. Projekt zvyšování sebedůvěry., http://www.promethea.cz/projekt14.htm., 2007.

Po stati pojednávající o vzniku zadluženosti, uvedu krátké pojednání o důsledcích života na dluh. Zde se pokusím charakterizovat na příkladu dvou nejčastějších způsobů úvěrů hypotéky a spotřebitelského úvěru ve stručnosti příčiny vzniku předluženosti. Rozeberu krátce následky, které mohou nastat při nesplácení úvěrů. Budu komentovat zákonný postup proti neplatičům, včetně citací zákonných norem, jenž upravují tuto oblast společenského života. Na závěr této kapitoly se velmi krátce zmíním o stresu, který zákonitě v domácnosti vzniká při dlouhodobých problémech se splácením úvěru. Domnívám se, že tyto problémy jasně zdůrazní význam prevence proti předluženosti. Krátce popíši několik organizací, které působí na úseku této prevence a zároveň pomáhají domácnostem, které se předlužily. A nakonec uvedu jednu z nejdůležitějších preventivních činností proti předluženosti včetně několika praktických rad, jak se vypořádat s dluhy. Touto činností je vzdělávání k ekonomické gramotnosti občanů všeho věku. V tom vidím jeden z hlavních úkolů budoucnosti na úseku sociální pedagogiky.

Na závěr úvodní části uvádím krátké vysvětlení pojmů, které ve své práci přebírám z odborné literatury a názvy zákonných ustanovení, kterými se půjčování peněz řídí. Nejprve uvádím pojmy charakteristické pro bankovní sektor. Jedná se o tyto pojmy:

Banky[3] jsou charakteristické podniky pro bankovní sektor, které jsou specializovány na obchodování s kapitálem v peněžní formě a spolu s tím na mnoho dalších finančního služeb spojených s úschovou a obsluhou tohoto kapitálu. Cíle bankovního podnikání jsou solventnost, likvidita a rentabilita. Solventnost je schopnost banky hradit vlastní provozní závazky a předcházet bankovnímu úpadku. Likviditou se rozumí schopnost banky vyplácet na požádání vklady. A protože jsou banky podnikem, musí pro své akcionáře docilovat zisk a být rentabilní. K nejcharakterističtějším obchodům bank, kterým docilují zisk, patří přijímání vkladů a poskytování úvěrů. Banky nakupují peníze ve formě vkladu na požádání, termínovaných a úsporných vkladů, emisí úvěrových cenných papírů a půjček od jiných bank. Takto soustředěný kapitál půjčují (prodávají) jiným klientům formou úvěru.

[3]) srov. Polidar.V., Management úvěrových obchodů a bank. Economia a.s., Praha, II. Vydání., 1992, s. 11.

Úvěry:[4] jsou těžištěm bankovní obchodní činnosti. Jsou rentabilním druhem bankovních aktiv a vytvářejí podstatnou část zisku. Zisk vytvářejí na základě čistého úrokového výnosu. Nepřímo mají vliv na získávání vkladů a poskytování různých bankovních služeb. Mají také své nevýhody. Představují rizikovější bankovní aktiva, neboť jsou nejvíce vystaveny ztrátám. Banky jsou proto při poskytování úvěrů opatrné, kladou váhu na vysoký standart hospodářské způsobilosti dlužníka a na přesné splácení úvěrů. Souhrn opatření a nástrojů, jimiž se banka chrání proti úvěrovému riziku a zjišťuje tento hospodářský standart dlužníka, se nazývá zajištění úvěrů.

Klasifikace úvěrů dle Polidara[5]

- členění podle odvětví (rozdělení dle kategorií komitentů[6]) :
  - Průmyslové a obchodní: příjemci jsou různé podniky, společnosti apod.
  - Živnostenské: úvěry poskytované drobným výrobcům a obchodníkům.
  - Zemědělské: úvěry poskytované zemědělcům.
  - Jednotlivcům: úvěry poskytnuté soukromým osobám(tento typ úvěrů nás bude zajímat nejvíce).
  - Úvěry poskytnuté bankám a finančním společnostem.
  - Ostatní úvěry: jedná se o rozmanitou skupinu půjček nevýdělečným komitentům jako jsou společenské organizace, církve, výchovná zařízení, nadace apod.
- členění podle délky splatnosti:

1) Krátkodobé - zpravidla do jednoho roku.
2) Střednědobé - zpravidla od jednoho roku do rozmezí čtyř až pěti let.
3) Dlouhodobé - zpravidla nad pět let.

Úvěr se řídí dle ustanovení obchodního zákoníku. Finanční subjekt, který podniká na finančním trhu v oblasti úvěrů, musí mít pro tuto činnost bankovní licenci ČNB.

Dále popíši pojmy, které se v souvislosti se zadlužením obecně užívají pro nebankovní sektor, to jsou:

---

[4]) srov. tamtéž s. 13.
[5]) srov. tamtéž s. 131.
[6]) srov. „Komitent je v peněžnictví zákazník“.,
http://www.cojeco.cz/index.php?zal=1&s_term=komitent&Hledej.x=31&Hledej.y=4., 2007.

Půjčky:[7] jsou základním pojmem, který je užíván pro popis půjčování peněz v nebankovním sektoru. Nebankovní sektor je veškeré podnikání v oblasti půjček mimo bankovní sektor. Řídí se ustanovením občanského zákoníku. Finanční subjekt, který podniká v oblasti půjček mimo bankovní sektor, nepotřebuje bankovní licenci ČNB. Podléhá dozoru Ministerstva financí. Klasickým představitelem finanční společnosti nebankovního sektoru jsou leasingové společnosti a splátkové společnosti. Leasingové společnosti jsou vymezeny pojmy:

Leasing:[8] je slovo převzaté do české terminologie z anglického slova: „Lease“, a jeho překlad znamená: "pronájem". Jedná se o obchodní operaci leasingového pronajímatele a leasingového nájemce, která má zajistit pořízení majetkové hodnoty pronajímatelem (podle potřeb a požadavků nájemce) po určité období za úplatu s možností jejího přechodu do vlastnictví nájemce po ukončení doby trvání leasingové smlouvy. Uplatňuje se zejména u předmětů dlouhodobé spotřeby, ale i ve službách. Nahrazuje investování a jeho předmětem může být jakýkoliv hmotný i nehmotný majetek. Leasing realizují bankovní ústavy nebo specializované firmy obvykle dvěmi formami, jako finanční nebo tzv. provozní leasing. V prvním případě, po úplné úhradě hodnoty pronajaté techniky, se zařízení stává majetkem nájemce, v druhém se nepředpokládá úhrada hodnoty zařízení.

Splátkový prodej:[9] jedná se o financování např. automobilů, menších strojů a zařízení, kuchyní, bílé techniky, výpočetní techniky, mobilních telefonů apod. Hlavním rozdílem mezi splátkovým prodejem a klasickým leasingem je ve vlastnictví spláceného předmětu. Zatímco u leasingu je vlastníkem od uzavření leasingové smlouvy a po celou dobu splácení leasingová společnost, při splátkovém prodeji se vlastníkem stává hned po převzetí financovaného předmětu a zaplacení první navýšené splátky rovnou kupující.

Úvěrové karty: jsou založeny na principu revolvingu:[10] To znamená, že jsou "nabity" na určitou finanční částku a majitel takovéto karty s ní může nakupovat či čerpat hotovost. Vše ale pouze do výše úvěrového rámce. Vyrovnávat úvěrový rámec

---

[7]) srov. Polidar. V., „Pro potřeby publikace je slovo úvěr a půjčka synonymum“. Management úvěrových obchodů a bank., Economia a.s., Praha. II. vydání 1992. s. 13.
(Při konzultaci k této práci s ředitelem odboru aktivních obchodů a správy pohledávek J&T Banky P.Sukem byl zjištěn uvedený rozdíl v chápání významu těchto pojmů).

[8]) srov. Průvodce světem leasingu. http://www.clfa.cz/index.php?kat=100., 02.10.2006.

[9]) srov. Průvodce splátkovým prodejem. http://www.finance.cz/leasing/informace/splatkovy-prodej/., 02.10.2006.

[10]) srov. Vše o úvěrových kartách. http://www.finance.cz/uvery-a-pujcky/informace/uverove-karty/., 02.10.2006.

se pak musí každý měsíc, a to splátkou, jejíž výše je limitována pouze stanoveným minimem. Ovšem zaplacením vyšší splátky se zkracuje doba splácení a zároveň se tak snižuje i úročený dluh. Nebude-li majitel úvěrovou kartu používat, k ničemu se jejím vlastněním nezavazujete. Neplatíte žádné poplatky nebo splátky. Vedení karty je zdarma.

Roční procentní míra nákladů **RPNS** je údaj, který udává, kolik ve skutečnosti zaplatíte pronajímateli za rok včetně veškerých souvisejících poplatků. Jedná se o povinný údaj, který má ze zákona na ochranu spotřebitele obsahovat každá smlouva o půjčce.

Zákonné normy, kterými se řídí bankovní sektor:

Zákon č. 21/1992 Sb. o bankách v aktuálním znění. Určuje co je to banka, jak banka může získat povolení, aby mohla působit jako banka, pravidla účetnictví banky, pravidla nucené správy banky a také např. do jaké výše jsou pojištěny vklady v bankách.

Zákon č. 6/1993 Sb. o České národní bance v aktuálním znění. Určuje základní fungování ČNB. Dle této právní normy ČNB reguluje měnovou politiku, určuje vztah ČNB k vládě a dohled nad ostatními bankami.

Zákon č. 124/2002 Sb. o platebním styku v aktuálním znění. Tento zákon upravuje pravidla provádění převodů peněžních prostředků na území České republiky i v zahraničí, určuje podmínky pro vydávání a užívání elektronických platebních prostředků, pro vznik a provozování platebních systémů v jakékoli měně apod.

Základní právní normy upravující mimobankovní sektor:[11]

Zákon č. 321/2001 Sb. o některých podmínkách sjednávání spotřebitelského úvěru v aktuálním znění. V tomto zákoně jsou uvedena práva a povinnosti spotřebitelů stejně jako poskytovatelů spotřebitelských úvěrů nebo důsledky porušení povinností.

Zákon č. 513/1991 Sb. Obchodní zákoník v aktuálním znění. Tento zákon upravuje postavení podnikatelů, obchodní závazkové vztahy jakož i některé jiné vztahy s podnikáním související. Řídí se jim poskytování úvěrů.

Zákon č. 40/1964 Sb. Občanský zákoník v aktuálním znění. Občanský zákoník upravuje některé podrobnosti týkající se leasingových resp. spotřebitelských smluv. Řídí se jím poskytování půjček.

[11]) srov. Zákony z oblasti financí a obchodu. http://www.finance.cz/zakony/., 2007.

Zákonné normy, dle kterých se vymáhají pohledávky:

Zákon č. 120/2001 Sb. O soudních exekutorech a exekuční činnosti v aktuálním znění. Tato norma určuje práva a povinnosti soukromých exekutorů.

Zákon č. 99/1963 Sb. Občanský soudní řád. Dle této normy jedná soudní zřízenec na základě příkazu příslušného soudu.

1. Popis úvěrové politiky u nás

Pro pochopení celkové situace na našem úvěrovém trhu, jak vzniká, jak se rozvíjí a jaká rizika přináší domácnostem, je nutné tuto situaci ve stručnosti popsat. Proto uvádím několik příkladů různých finančních produktů od různých bankovních i nebankovních společností a na těchto příkladech charakterizuji, jak snadné je v dnešní době získat půjčku nebo úvěr. Dále se věnuji popisu zadluženosti domácností u nás a následně stručně charakterizuji příčiny a souvislosti historického vývoje zadluženosti domácností od roku 1990, kdy banky omezovaly půjčky až do roku 2000. Komentuji situaci po roce 2000, kdy dochází k rozhodující změně v poskytování úvěru. Tato změna v postoji bank se nazývá: „úvěrový zlom“. Popisuji důvody vzniku úvěrového zlomu. Po zlomu nastává nová situace na trhu úvěrů, jenž trvá do současnosti. Tuto situaci lze charakterizovat tak, že půjčka se stává dosažitelná pro občana s průměrným příjmem, tedy pro většinu domácností. Tím dochází k obrovskému nárůstu zadluženosti domácností. Pro zdůraznění dynamiky tohoto nárůstu u nás uvádím srovnání se zahraničím.

1.1. Vždyť půjčit si je tak snadné

Podíváte-li se na nabídku půjček u nás na internetu nebo sledujete-li reklamní nabídku masmédií, zjistíte, že se na nás valí velké množství nabídek různých druhů půjček, úvěrů, leasingů a splátkových prodejů. Vzhledem ke skutečnosti, že poskytovatelé se předhánějí v usnadnění cesty zákazníkovi k získání úvěru nebo půjčky, neopatrný zákazník se zadluží velmi lehce. Jako příklad bych uvedl jednu z největších bank na českém trhu Českou spořitelnu a.s.:

Česká spořitelna a.s. (dále jen ČS) nabízí mimo jiné tyto produkty:[12]

[12]) srov. Půjčka. http://www.csas.cz/banka/menu/cs/lide/nav00000_lide_nds_15., 2007.

Snadná půjčka vám umožní získat až 100 tis. Kč na financování vašich soukromých potřeb. Nemusíte shánět žádné doklady k prokázání účelu Snadné půjčky, peníze vám budou převedeny na váš účet nebo vyplaceny v hotovosti. Stačí přijít na jakoukoliv pobočku ČS, jen s platným občanským průkazem.

Spotřebitelský úvěr ČS je účelový úvěr poskytovaný bezhotovostně (úhradou faktur na účet dodavatele či obchodníka, úhradou na účet prodávajícího) na soukromé účely. Pořídíte jej také velmi snadno.

Hotovostní úvěr je stejný jako bezúčelový úvěr vyplácený klientovi v hotovosti nebo na jeho účet. Slouží na pořízení jakéhokoliv druhu zboží, služeb, na úhradu závazků k jiným osobám. Použití půjčených prostředků se nesleduje.

Tady a teď nákup na splátky těmito úvěrovými produkty je možné financovat nákup zboží nebo služeb na splátky, např. bílou a černou techniku, výpočetní techniku, nábytek, zahradní techniku, dovolenou atd. Sjednání úvěru se provádí přímo na prodejně dle konkrétního zboží a dohody s prodejcem. Výše úvěru je až 100 tisíc. K sjednání stačí jeden osobní doklad a u vyšší částky než je 35 tisíc navíc doklad o výši příjmů.

Leasing České spořitelny[13] jako dceřiné společnosti České spořitelny umožňuje pronájem s následnou koupí najaté věci s dobou pronájmu od 36 měsíců. Předmětem tohoto leasingu mohou být osobní automobily, užitkové automobily bez ohledu na značku. Tento leasing slouží k financování dopravní techniky pro podnikatele i pro fyzické osoby. Standardně jsou nabízeny fixní splátky, pojištění předmětu může být součástí nabízené služby za výhodných podmínek ve spolupráci s pojišťovnou Kooperativa nebo individuálně. Při dodržení standardních obchodních podmínek bez prověření ekonomiky klienta . Pro názornost uvádím inzerovaný postup při uzavření takovéto leasingové smlouvy na automobil.

Je třeba si vybrat automobil nebo jinou dopravní techniku u prodejce a sjednat si přesnou specifikaci vozu včetně pořizovací ceny. Kontaktovat poradce na Komerčním centru nebo Oblastní pobočce České spořitelny, který ochotně vyhotoví nabídkovou kalkulaci na vybraný automobil a pokud je nabídka vyhovující, pak stačí vyplnit Žádost o provedení leasingové operace, která je k dostání přímo na Komerčním centru, Oblastní pobočce přímo z rukou poradce, nebo ji lze stáhnout z našich internetových stránek www.leasingcs.cz. Tuto žádost je třeba vyplnit a

[13]) srov. Naše leasingové produkty. http://www.leasingcs.cz/strana.php?strana=leasing-produkty., 2007.

předložit spolu s požadovanými doklady poradci v Komerčním centru nebo Oblastní pobočce České spořitelny.

Další bankou, která úvěry vyřizuje ještě rychleji je **GE money bank a.s,** která nabízí mimo jiné tyto produkty[14]:

Expres půjčka on-line. Jedná se o půjčku, kterou vyřídíte na internetu. Půjčit si můžete od 30 000 do 200 000 Kč. Nepotřebujete ručitele a peníze můžete využít na cokoliv. Máte možnost pojištění pro případy neschopnosti splácet. Vyplníte formulář, poznačíte si heslo, žádost zkontrolujte a odešlete. Vyčkáte na zpracování žádosti a nejpozději do 14 dnů se dostavte na pobočku GE Money Bank. Peníze máte do 5 minut od podpisu smlouvy.

Expres půjčka po telefonu. Zadáte na internetu základní informace a po zadání údajů vás nejpozději do druhého pracovního dne vždy mezi 17:00 a 21:00 hodinou kontaktuje telefonní bankéř a vyplní s vámi žádost o půjčku nebo vám poskytne informace k Osobní půjčce Expres.

Expres půjčka přes bankomat. Jedná se o půjčku do 100 tisíc Kč. Přijdete k bankomatu GE money bank a stačí jen vaše bankomatová karta. Nemusíte být ani klient GE money bank.

GE Money Multiservis jako dceřiná společnost GE money bank nabízí mimo jiné tento produkt:[15]

Splátkový prodej. S tímto úvěrem, čteme v inzerci, si na splátky vybavíte domácnost, koupíte dovolenou nebo třeba zrekonstruujete byt, a to všechno snadno, rychle, bez ručitele a bez návštěvy banky. Můžete si půjčit od 3 000 Kč do 75 000 Kč. Sami si určíte délku splácení od 4 do 50 měsíců. Výše přímé platby se pohybuje dle výše úvěru od 10 % z ceny zboží. Vyřízení úvěru trvá pouze několik minut. Nakupovat na splátky můžete v cca 6 000 obchodech po celé ČR. A k tomu stačí předložit občanský průkaz a druhý doklad totožnosti (cestovní pas, řidičský průkaz, bankovní karta). Pro žádost úvěru nad 32 000 Kč musíte navíc předložit číslo telefonu domů, které může být nahrazeno mobilním telefonem. S Multiservisem nemusíte předkládat potvrzení o příjmu.

V nebankovním sektoru má nejvyšší finanční obrat v počtu leasingů **ČSOB Leasing a.s**. dceřiná společnost ČSOB. Nabízí tyto finanční produkty:[16]

[14]) srov. Půjčky. http://www.gemoney.cz/ge/cz/1/pujcky., 2007.
[15]) srov. Výhodně na splátky. http://www.gemoney.cz/ge/cz/1/pujcky/multiservis., 2007.
[16]) srov. Produkty. http://www.csobleasing.cz/., 2007.

Finanční leasing. V inzerci se uvádí, že se jedná se o finanční pronájem s následnou koupí najaté věci. Účelem finančního leasingu je (na základě leasingové smlouvy – dále jen LS) umožnit zákazníkovi za úhradu trvalé užívání movitých věcí nebo jejich souboru (předmětu leasingu). Leasingová společnost je po dobu trvání LS vlastníkem předmětu leasingu a získala ho do svého vlastnictví nákupem od dodavatele podle výběru zákazníka a na jeho žádost. Minimální doba trvání leasingu je 36 měsíců. ČSOB Leasing nabízí varianty na 36, 42, 48, 60 měsíců, zkrácené platební kalendáře. Typ splátek je měsíční, kvartální, pololetní, roční (hrazené začátkem daného období). Společnost garantuje rychlé a jednoduché vyřízení leasingu.

HitKredit je úvěr pro spotřebitele i podnikatele. Jedná se o účelový úvěr. To znamená, že je poskytnut na nákup určité konkrétní věci, kdy žadatel o úvěr nedostane hotové peníze na ruku. Hlavní výhodou HitKreditu je skutečnost, že se předmět stává ihned majetkem zákazníka, který má navíc možnost kdykoliv úvěr doplatit. Další výhody jsou uváděny takto: maximální výše úvěru není omezena, minimální doba splácení není limitována zákonem jako u finančního leasingu (může tedy být již od 6 měsíců), splátka úvěru není zatížena DPH, neměnná výše měsíčních splátek, možnost předčasného splacení, pojistné hrazené ve splátkách, volitelně - pojištění schopnosti splácet hrazené ve splátkách, **rychlé vyřízení úvěru do několika dnů**.

Splátkový prodej, který umožňuje zákazníkovi vlastnit a trvale užívat automobil na základě kupní smlouvy s úhradou kupní ceny ve splátkách. Tento typ úvěru od ČSOB Leasing a.s. inzeruje tyto výhody: vyřízení na **počkání** přímo u prodejce vozidla, automobil se ihned stává majetkem zákazníka - vhodné také pro osoby (invalidy) a firmy, které mají možnost čerpat prostředky z dotačních programů, jejichž poskytnutí je vázáno na vlastnictví financovaného předmětu, minimální doba splácení není limitována zákonem jako u finančního leasingu (36 měsíců), neměnná výše měsíčních splátek.

Můžeme však zvolit i jiný typ úvěru. Třeba k nákupům přes internet slouží **Internetový spotřebitelský úvěr**. S Internetovým spotřebitelským úvěrem můžete nakupovat nejen jednoduše a rychle, ale navíc z pohodlí vlastního domova. Sami si přitom můžete vybrat dobu splatnosti i to, zda chcete mít výši splátky variabilní nebo naopak pevně stanovenou po celou dobu splatnosti.

Kdo potřebuje či chce mít auto, ať využije úvěr **Společnost Auto money leasing a.s**.[17] Nabídka komplexních leasingových služeb je určena občanům ČR, podnikatelům, právnickým osobám, státním institucím, samosprávě a příspěvkovým organizacím. Zahrnuje leasing nových i ojetých osobních a dodávkových vozidel, dále nových a ojetých autobusů, nákladních automobilů, tahačů, speciálních vozidel, návěsů, přívěsů a nástaveb. Povinné ručení a havarijní pojištění, které uzavíráme s několika tradičními pojišťovnami, je zahrnuto ve splátkách, kam na přání zákazníka zařadíme, píší inzerenti, i pojištění schopnosti splácet. Společnost Auto money leasing a.s. rovněž umožňuje rychlé vyřízení žádosti on-line po internetu.

Domluvit úvěr však můžeme i po telefonu. **Fa. Provident financial**[18] v praxi provádí sjednávání úvěru po telefonu či internetu. Zástupce společnosti přiveze hotovost až do bytu. Společnost je orientována na nemajetné klienty, kteří potřebují peníze.[19]

Toto je několik praktických příkladů, jak může být v dnešní době snadné získat půjčku, úvěr či leasing. Vždy tomu tak ale nebylo. Proto se podívejme na současnou situaci zadluženosti domácností a její historický vývoj v ČR od roku 1990.

1.2. Vývoj zadluženosti od roku 1990

V této části své práce vycházím z studie O. Antoše, který ve své práci shrnuje současné poznatky na dané téma.[20]

V současné etapě vývoje společnosti u nás je nesporné, že úvěry domácností patří k jedné z nejrychleji se rozvíjejících forem služeb. Nebylo tomu tak ale vždy. Dlouhodobý vývoj ukazuje na z velké části stabilní situaci v průběhu let 1990 až 2000, kdy po velkých a převratných změnách společensko – ekonomických poměrů (rok 1989) dochází k ustálení situace, kterou charakterizuje nezájem bankovního sektoru o malé a střední úvěry.[21] Soukromý sektor o uvedenou formu služeb také

[17]) srov. Leasing. http://www.euro-money.cz/., 2007.
[18]) srov. Chcete peníze? http://www.providentfinancial.cz/cz/produkt/., 2007. (Tato firma nebyla zařazena do Asociace leasingových společností, přestože o toto opakovaně žádala. Neoficiální zdroj na Ministerstvu financí uvedl, že důvod byl v nepřiměřeně vysokých úrokových sazbách a nesmlouvavém postupu při vymáhání pohledávek.)
[19]) srov. Bukač. P., Provident financial drahý, ale…, http://www.mesec.cz/clanky/provident-financial-drahy-ale/., 20.7.2005. s. 1.
[20]) srov. Antoš. O., Analýza zadluženosti českých domácností., http://i.iinfo.cz/urs-att/Mesec_cz-studie_o_zadluzenosti_ceskych_domacnosti-113015889801607.pdf., 25.10.2005. s. 1/22.
[21]) srov. tamtéž. s. 2/3.

nejeví velký zájem. Důvody jsou prosté. Úrokové sazby, které poskytují banky, jsou nepřiměřeně vysoké (srov. graf č. 2, str. 14, kde je patrná míra úrokové sazby pro toto období mezi 13% – 16%).[22] To vychází z rizika vymahatelnosti dlužných částek u neplatičů.

Vymahatelnost úzce souvisí se zastaralou legislativou, kde zákonodárci nezachytili tempo prudkých ekonomických změn. Výhledem k chybějící legislativě provází získání úvěru poměrně složité administrativní řízení. To vše je následek krachu několika bank v tomto období. Celou situaci ještě umocňuje celkově nejistá budoucnost posledních deseti let minulého století. Nechci se však dále rozepisovat o tomto problému. Pro účely této práce je daleko podstatnější úvěrový zlom, který přichází v roce 2000.

Přibližně v polovině roku 2000 dochází ke zlomu v zadluženosti domácností. Banky mění úrokovou politiku. Začínají se zajímat o drobné klienty, kteří si chtějí půjčit řádově v desítkách a stovkách tisíc. Snižují úroky úvěrů a zjednodušují administrativu vzniku půjčky. Na tuto změnu v úrokové politice bank reaguje i mimobankovní sektor. Vznikají různé soukromé subjekty, které půjčují tzv. rychlé půjčky. A tak dochází k prudkému nárůstu počtu úvěrů.
To je velmi dobře vidět na grafu č. 1.[23]

č.1 Úvěry domácnostem za období od 1.93 až 04.2005 (zdroj dat databáze ČNB)

[22]) srov. tamtéž. s. 3.
[23]) srov. tamtéž. s. 1.

Na grafu č. 1 je patrné, že od sedmého měsíce roku 2000 dochází k prudkému vzestupu křivky, která znázorňuje nárůst peněžních prostředků v milionech Kč poskytnutých na úvěry domácností. Svislá stupnice ukazuje průměrnou výši půjčených peněžních prostředků v milionech Kč. Vodorovná přímka znázorňuje časovou osu od ledna 1993. Kolmice se šipkou zdůrazňuje počátek prudkého vzestupu. To je startovní čára, kdy dochází k prudkému zadlužování domácností v České republice. Tomu předcházelo několik kroků, které tuto situaci nastartovaly.

Hlavním krokem je snížení úrokové sazby na hranici 10% (viz graf č. 2). Z logiky věci vyplývá, že jedním z hlavních argumentů při pořízení úvěru je úroková sazba. Ta určuje, zda si pořídíme úvěr nebo ne. Antoš ve své zprávě[24] uvádí dramatický pokles úrokových sazeb již v roce 1999 . (Viz graf č.2)[25]

č.2 Úrokové sazby z nově čerpaných úvěrů domácností

Z grafu č. 2 lze popsaný trend jasně vypozorovat. Přímka vlevo zobrazuje průměrnou výši úroků vyjádřenou v procentech a vodorovná přímka je opět časová osa pořízení úvěru. Od roku 1999 je na grafu patrné ustálení sazeb a jejich mírný a setrvalý pokles. Tato skutečnost hraje dle mého rozhodující roli. Výše úroku není ale jediný důvod zlomu.

[24]) srov. tamtéž. s. 3.
[25]) srov. tamtéž. s. 3.

Další důvody lze spatřovat v ustálení ekonomické situace na přelomu tisíciletí a v nově vzniklé legislativě. Jedná se o Zákon č. 120/2001 Sb. O soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád). Svou roli zde sehrálo i zjednodušení administrativy při získání úvěru. A také nástup nové generace (tzv. „silných ročníků" 70-73), která chce zakládat vlastní rodiny a potřebuje bydlení. Toto jsou ovšem jen některé důvody, které vedly k úvěrovému zlomu. Obecně lze říci, že tato situace platí do současnosti.

1.3. Současná situace u nás

Banky se předhánějí v rozšíření a zkvalitnění své nabídky na trhu úvěrů a v mimobankovním sektoru se objevují stále nové společnosti, které se specializují na poskytování různých druhů finančních půjček a leasingů. Na našem finančním trhu v dnešní době působí 37 bankovních institucí. V nebankovním sektoru je situace nepřehledná, neboť soupis subjektů poskytuje jen Asociace českých leasingových a finančních společností. Zde však nejsou zahrnuty všechny subjekty působící na našem trhu. Přesto asociace čítá 80 společností. Tyto všechny instituce poskytují finanční služby. Výsledkem je, že naše domácnosti za polovinu roku 2006 pořídily movité věci na základě poskytnutého leasingu za částku 54,6 miliard Kč. Celkově je zadluženost domácností odhadována na částku kolem 600 miliard Kč.[26] Dluhy domácností tvoří především dlouhodobé úvěry, které dominují s 81% z celkového počtu úvěrů;[27] krátkodobé a střednědobé úvěry tvoří 5% a 14% z celkového počtu úvěrů u nás.[28] Meziroční nárůst počtu nově sjednaných úvěrů je u všech typů přibližně stejný. V korunách lze tuto situaci vyjádřit asi takto, že dluhy domácností rostou měsíčně o více než deset miliard.[29]

Je otázkou názoru, zda jsme na tom v současnosti dobře či špatně. Ekonomové obecně zadlužování doporučují, naopak např. církevní organizace od zadlužování

[26]) srov. tamtéž. s. 16 a Svoboda. J., Dluhy domácností překročí v současnosti 600 miliard., http://pravo.novinky.cz/., 03.05.2006. s. 1.
[27]) srov. srov. Antoš. O., Analýza zadluženosti českých domácností., http://i.iinfo.cz/urs-att/Mesec_cz-studie_o_zadluzenosti_ceskych_domacnosti-113015889801607.pdf., 25.10.2005. s. 10.
[28]) srov. tamtéž. s. 16.
[29]) srov. Svoboda. J., Dluhy domácností překročí v současnosti 600 miliard. http://pravo.novinky.cz/, 03.05.2006. s. 1.

zrazují.[30] Faktem zůstává, že proces zadlužování domácností stále roste.[31] Aby bylo možné porovnat, jak rychle roste, je nutné srovnat situaci na našem úvěrovém trhu se zahraničím.

1.4. Porovnání úvěrové politiky v ČR se zahraničím

Ve srovnání se zahraničím, je ČR čtvrtá země s nejmenší zadlužeností v rámci EU.[32] Tento závěr vychází ze statistického srovnání výše dluhu k celkové výši majetku domácností. V analýze zadluženosti domácností je pro ČR uvedena průměrná zadluženost ve výši 23,62%.[33] Pro srovnání: stejná analýza uvádí země s nejmenší zadlužeností. Jedná se o Itálii (14,34%), Belgii (17,18%) a Maďarsko (21.93%). Nejvyšší procento zadluženosti vykazuje Norsko (77,43%). Z tohoto srovnání vychází, že v ČR je procento zadluženosti domácností oproti zahraničí malé. U nás je však daleko patrnější dynamika růstu zadluženosti. Dokládá to i skutečnost, že za poslední tři roky byl ČNB statisticky zjištěn meziroční nárůst nových úvěrů domácností kolem 30%.[34] Tato dynamika růstu se dá odůvodnit následovně: čím menší je v dané zemi objem hypoték, tím větší je dynamika jejich růstu.[35] Rychlost růstu procesu zadlužování je však u nás jedna z nejvyšších v Evropě. A to je znepokojující. Vždyť už dnes má každá rodina úvěr.

1.5. Riziko života na dluh

Dynamika nárůstu je varující. Snadnost s jakou mohou občané úvěry získat může odnaučit lidi ekonomicky hospodařit. Pokud lidé nedokáží ekonomicky hospodařit, mají následně velké problémy se splácením.[36] Pokusím se tuto situaci demonstrovat na nejčastějším úvěru (hypotéka) a půjčce (spotřebitelský úvěr).

---

[30]) srov. Pokorný. M.,Češi se dluhů nebojí. http://www.respekt.cz/login.php?mes=no&odkudPoprve=%2Fclanek.php%3FfIDCLANKU%3D107%26fIDROCNIKU%3D2006., 05.01.2006. s. 1.
[31]) srov. Antoš. O., Analýza zadluženosti českých domácností., http://i.iinfo.cz/urs-att/Mesec_cz-studie_o_zadluzenosti_ceskych_domacnosti-113015889801607.pdf., 25.10.2005. s. 19.
[32]) srov. tamtéž. s. 7-12.
[33]) srov. tamtéž. s. 7.
[34]) srov. tamtéž. s. 2.
[35]) srov. tamtéž. s. 10.
[36]) srov. tamtéž. s. 17.

1.5.1. Hypotéky

Jejich zastoupení na našem finančním trhu dominuje. Z tohoto postavení dlouhodobých úvěrů jednoznačně vyplývá, že lidé v ČR se dlouhodobých úvěrů nebojí. Nebojí se, přestože se jedná o dlouhodobé finanční zatížení. Toto zatížení je podstatnou částí měsíčního finančního rozpočtu domácností, protože výše splátky musí odpovídat výši půjčky. A půjčka pokrývá pořizovací náklady na nemovitost.[37] Odtud pramenící riziko však lidé přesto neberou vážně. Skutečnost, že lidé nepočítají se situací, kdy nebudou schopni splácet úvěr, dokládá statistický údaj: pouhých 19% zadlužených domácností využívá pojištění schopnosti splácet finanční závazek, tedy tzv. bankopojištění[38]. To nesvědčí o skutečnosti, že u dlouhodobých úvěrů si každý zpravidla dobře promyslí možná rizika a spočítá si, zda na takto velkou a dlouhodobou investici opravdu má. Nezajištěným klientům banka navíc dlouhodobý úvěr neposkytne. Někteří ekonomové přesto soudí, že pro spotřebitele jsou dlouhodobé úvěry velmi rizikové, protože při patnáctileté či delší době splatnosti úvěru člověk nemůže odhadnout, jak se bude jeho finanční situace vyvíjet. Podle většiny expertů jsou však mnohem nebezpečnější spotřebitelské úvěry. [39]

1.5.2. Spotřebitelské úvěry

Tento druh úvěrů není využíván v domácnostech v tak velkém počtu jako dlouhodobé úvěry. Ale dynamika nárůstu je stejná jako u dlouhodobých úvěrů. Jedná se o střednědobé a krátkodobé úvěry, které jsou realizovány v mimobankovním sektoru. To znamená, že ze strany poskytovatele nedochází k tak pečlivé prověrce klienta jako u dlouhodobých úvěru v bankovním sektoru. Tato skutečnost se, jak už jsme uvedli, projevuje snadnou dostupností úvěru pro občana. To je velké riziko, které občané mohou podcenit a takzvaně se předlužit. Občan si sjedná více úvěrů, než je schopen splácet.

---

[37]) srov. Šebelová. H., Reklama od slova klamat., http://www.mesec.cz/clanky/reklama-od-slova-klamat/., l. 11. 2005. s. 1.
[38]) srov. Antoš. O., Zadlužujeme se bez pojištění., http://www.mesec.cz/clanky/zadluzujeme-se-bez-pojisteni/., 29.03.2006. s. 1-2.
[39]) srov. tamtéž. s. 1-2.

Příčiny růstu spotřebitelských úvěrů jsou v již uvedené snadné dostupnosti úvěru. Konkurenční boj mezi poskytovateli spotřebitelských úvěrů maximálně zjednodušil administrativní jednání pro získání úvěru. Druhá příčina růstu spotřebitelských úvěrů je rostoucí touha lidí nakupovat nové věci. Tuto skutečnost dokládá závěr analytiků ČSU.[40]

Touhu po spotřebním zboží rozhodujícím způsobem ovlivňují dva faktory. Vnitřní, který určuje volba individuálních cílů každého jedince na základě vlastních potřeb. To znamená nastavení individuálního žebříčku hodnot. A jestliže na žebříčku hodnot je touha po nových věcech na vrcholu, tak v interakci se snadnou dostupností se může jedinec dostat do velkých finančních potíží. Protože, když nemám finanční hotovost na nákup, tak si půjčím, vždyť přece získat půjčku je tak snadné.

Vnější faktory určuje manipulativní ovlivňování žebříčku hodnot jedinců nadnárodními společnostmi. Společnosti nás ovlivňují způsobem prodeje. Způsob prodeje, který nás nejvíce ovlivňuje, je reklama. Reklama nás ovládá, aniž si to uvědomujeme[41] a její působení je umocněné masově sdělovacími prostředky. Také další způsoby prodeje zahrnují celou škálu manipulativních technik. Tyto techniky působí například na vnímání a prožívání člověka (praktiky psychologie prodeje, které známe z různých hypermarketů, např. se jedná o umístnění zboží v úrovni očí nebo výzvy o slevách apod.). Poskytovatelé půjček využívají složitosti právních norem. Právní smlouvy jsou záměrně sestaveny tak, aby zákazník nevěděl co podepisuje.[42]

Pro názornost uvedu dva příklady.

Jeden příklad z bankovního sektoru. Vybral jsem si bankovní ústav, který je u nás neznámější. Každý zná Českou spořitelnu. Tento bankovní ústav nabízí produkt **Snadná půjčka.**[43] Úroková sazba pro Snadnou půjčku je v sazebníku ČS uvedena min. 9,70 % a RPSN **od** 13,22 %. Nikde se už nedozvíte, že tato míra nákladovosti platí jen v případě, že si půjčíte maximální poskytovanou částku 100 tisíc korun, kterou musíte splatit už během 1 roku. Na kalkulačce vyjde pro stotisícovou půjčku splatnou za 12 měsíců přibližný výsledek nákladovosti: (a to i po započítání poplatku za poskytnutí úvěru 0,8 % z výše úvěru a poplatku 49 Kč měsíčně za vedení účtu)

[40]) srov. Antoš. O., Analýza zadluženosti českých domácností., http://i.iinfo.cz/urs-att/Mesec_cz-studie_o_zadluzenosti_ceskych_domacnosti-113015889801607.pdf., 25.10.2005. s. 5.
[41]) srov. Zimbard. P., „Reklamy nás tak ovládají způsobem, proti kterému se nemůžeme vědomě bránit – nedávají nám možnost vědomě se rozhodnout, zda něco koupit, či ne. Svádějí nás k činům, které nebývají v našem nejlepším zájmu.“ Temné stránky psychologie., In. Psychologie dnes., 2006/1, s. 8.
[42]) srov. Šebelová. H., Reklama od slova klamat., http://www.mesec.cz/clanky/reklama-od-slova-klamat/., l. 11. 2005. s. 1-2.
[43]) srov. tamtéž s. 1-2.

12,12%. Výpočet má však pouze orientační charakter. Takže v tomto případě už neplatíte výhodnou měsíční splátku 333,- Kč, jak avizuje reklama ČS, ale podstatně více, a to 8 786,- Kč měsíčně. Ještě jedno **ALE** můžeme u Snadné půjčky nalézt. Když srovnáme výši splátky u vypůjčené částky 15 tisíc korun, kterou hodláme splatit do 1 roku, vychází vždy ještě vyšší než u dalších spotřebitelských úvěrů ČS i jiných bankovních domů. U Snadné půjčky splácíte 1 389,- korun měsíčně, zatímco na **Spotřebitelský úvěr** ČS vám stačí asi 1 300,- korun. A tak to platí i u dalších podobných produktů. Takže si onu snadnou dostupnost, kdy pro připsání peněz na účet stačí pouze jeden průkaz totožnosti, musíte řádně zaplatit.V případě, že si budete chtít půjčit nižší částku nebo splácet déle, vaše náklady na půjčku vzrostou téměř geometrickou řadou a mohou se vyšplhat až k 37% RPNS. To se ovšem na stránkách České spořitelny nedozvíte.

Druhý příklad je z nebankovního sektoru. Vybral jsem leasingovou smlouvu na starší použité osobní motorové vozidlo. [44] Název společnosti, která tento typ leasingové smlouvy nabízí je GE Money Multiservis. Jedná o velmi rozšířený typ smlouvy. Pro názornost máme konkrétní životní situaci. Chcete koupit starší automobil v autobazaru za 99 900,-Kč, ale v hotovosti můžete zaplatit "pouze" 70 000,-Kč. Prodejce vám tedy nabídne leasingový úvěr ve výši 29 900 Kč. Podmínky jsou: RPSN 53,30 %, splatnost 48 měsíců, úvěr je možno kdykoliv doplatit a předčasně ukončit, úvěr je včetně povinného ručení a havarijního pojištění. Je pravděpodobné, že většina z nás by tento úvěr s RPNS 53,30% podepsala jen s přesvědčením, že v blízké době se ekonomická situace domácnosti stabilizuje a úvěr bude moci doplatit předčasně. Srovnejme tedy kolik zaplatíte v našem příkladu po 7 zaplacených splátkách ve výši 2 310,70 Kč (1 323,59 Kč splátka úvěru a 987,11 Kč pojištění). Když požádáte o předčasné splacení úvěru. Obratem obdržíte kalkulaci kupní ceny pro předčasné splacení a ukončení úvěrové smlouvy. Vyúčtování obsahuje následující položky:

- **Nesplacená jistina ve výši 28 059,57** Kč. Jedná se o nesplacenou jistinu po 7 splátkách. Platili jste především úroky, to přesně odpovídá smlouvě s RPNS 53,30%.
- **Doúčtované úroky** od poslední splátky ve výši **968,97** Kč. Tato částka představuje doúčtované úroky od poslední splátky. Pokud neukončíte smlouvu v den

[44]) srov. Zámečník. P., Co s nevýhodným úvěrem?, http://www.mesec.cz/clanky/pribeh-ze-zivota-co-s-nevyhodnym-uverem/., 20.03.2006. s. 1.

vaší poslední splátky, má věřitel oprávněný nárok na úroky, které jste mu nezaplatili za půjčení peněz od poslední splátky do ukončení smlouvy a vrácení peněz.Výše úroků odpovídá podmínkám uzavřené smlouvy.

- **Dorovnání havarijního pojištění a povinného ručení ve výši 981,11** Kč. Toto jsou peníze na dorovnání havarijního a povinného ručení, které také ukončujete. Protože smlouva o pojištění je součástí úvěrové smlouvy, a proto když předčasně ukončujete úvěr, musíte ukončit i pojištění, proto dorovnání pojištění.
- **Administrativní náklady na ukončení smlouvy ve výši 500,-** Kč. Zde se jedná se o částku na náklady na ukončení smlouvy. Je účtována na základě všeobecných obchodních podmínek (dále jen VOP).
- **Náklady spojené s ukončením fixace zdrojů 324,62** Kč.[45]
- **Dosud neuhrazené náklady věřitele vynaložené na služby třetích stran ve výši 9 702,48** Kč. Tato částka zahrnuje provize za uzavření úvěrové a pojistné smlouvy.[46] Skutečnost na základě které je tato částka účtována je velmi chytře napsaná ve VOP. Cituji:[47] "Není-li smluvními stranami výslovně dohodnuto jinak, je klient oprávněn předčasně doplatit úvěr před datem předpokládaného řádného ukončení stanoveného ve Smlouvě, a to jen ke dni pravidelné měsíční splátky dohodnuté ve Smlouvě, pokud své rozhodnutí o předčasném splacení písemně oznámí věřiteli minimálně 30 dní přede dnem zamýšleného předčasného splacení. V tomto případě má klient právo na přiměřené snížení plateb s úvěrem souvisejících a to tak, že zaplatí věřiteli jen úrok do dne tohoto předčasného splacení jistiny úvěru **včetně ostatních plateb, poplatků a nákladů představující celkový smluvní závazek klienta** a je zároveň povinen uhradit věřiteli přiměřenou náhradu ušlého výnosu vyčísleného věřitelem. Náhrada ušlého výnosu je splatná současně s předčasným splacením úvěru." Právě slovní spojení: „včetně ostatních plateb, poplatků a nákladů představující celkový smluvní závazek klienta“, představuje závazek zaplatit i provizi za zprostředkování smlouvy a pojištění.
- **Celkem tedy musíte věřiteli zaplatit 40 536,75** Kč, pokud chcete úvěr předčasně ukončit. A proč musíte zaplatit? Protože, když třeba prohlásíte, že

[45]) srov. (jedná se o ekonomický údaj, který lze matematicky odvodit. Jeho výše je natolik zanedbatelná, že jeho výpočet neuvádím)., tamtéž. s. 2.
[46]) srov. Chaloupkové. E. „Jedná se o odpovídající část nákladů účelně vynaložených na pořízení smlouvy, bez nichž by vaše smlouva nevznikla. Obsahuje náklady spojené s odměnou obchodnímu zástupci za zprostředkování a uzavření smlouvy, včetně nákladů spojených s pořízením ostatních produktů - pojištění odpovědnosti z provozu motorového vozidla apod.“ tisková mluvčí GE Money Auto, cit. dle tamtéž. s. 2.
[47]) srov. tamtéž. s. 3-4.

zaplatíte všechno, kromě provizí třetím stranám, že jste o nich nevěděli. Dál budete muset platit úroky, jako by jste dlužili celou částku. A jak je toto možné? Je to uvedené opět v VOP, cit.:[48] "**Předčasné splacení úvěru jinak než v souladu s tímto článkem** (srovnej s předchozí citaci podmínek předčasného ukončení úvěru) není považováno za splnění klientovy povinnosti vrátit peněžní prostředky poskytnuté z úvěru a klient je nadále povinen platit z jistiny úrok v nezměněné výši za celou dobu splácení úvěru předpokládanou ve Smlouvě." Konec cit. A vzhledem k tomu že máte půjčku s RPNS 53,30% nezbývá Vám nic jiného než zaplatit a čím dříve tím lépe pro Vás.

Závěrem jen připomínám, že se jedná o úvěr ve výši 29 900 Kč a splatíte jej po 7 ze 48 měsíčních splátek. Pro lepší názornost ještě uvádím informativní součet splátek do řádného ukončení smlouvy o úvěru po 48 splátkách zaplatíte věřiteli celkovou částku: **94 738,70** Kč.[49]

Uvedené příklady jasně dokumentují skutečnost, že jsme nevědomě, nenásilnou formou manipulováni. Manipulováni jsme tak dobře a doslova na každém kroku, že rostoucí počet nově uzavřených spotřebitelských úvěrů bez uvážení,[50] vyvolává otázku, zda nejsme novodobými otroky.

Tato neuváženost se v praxi domácností projevuje tím, že lidé si na umoření svých dluhů dále půjčují. Seriózní ústavy tyto klienty odmítají a tito se pak obrací na další soukromé firmy s lichvářskými úroky. Ty mohou dosahovat padesáti a více procent. Takto vzniká dluhová past, která se dále prohlubuje. Na konci čeká exekutor.[51]

1.5.3. Exekuce

Jedná se o řízení vykonávací, což je řízení, v němž je soudně vymáhána povinnost uložená rozhodnutím soudu, která nebyla splněna dobrovolně.

---

[48]) cit. tamtéž. s. 5.

[49]) srov. „Dneska více než kdy jindy platí, že je skutečně nutné velmi pozorně přečíst všechny podmínky smluvního vztahu. Jsou obchodní a finanční společnosti, které platí renomované právníky jenom proto, aby pro ně vymyslely finty, jak "ošulit" klienta, a přitom se zároveň tvářit, jak perfektní obchod mu nabízí! Je dobré, že se o případu jako je výše popsaný píše, a ještě lepší je výměna zkušeností těch, kteří různým "sladkým bonbonkům" naletěli“. tamtéž. s. 5.

[50]) srov. Svoboda. J., Dluhy domácností překročí v současnosti 600 miliard. http://pravo.novinky.cz/., 03.05.2006. s. 1.

[51]) srov. tamtéž. s. 1.

Exekuci upravují dvě právní normy.[52] Zákon č. 120/2001 Sb. O soudních exekutorech a exekuční činnosti (dále exekuční řád) a Zákon č. 99/1963 Sb. Občanský soudní řád. Záleží jen na věřiteli, dle které právní normy bude svou pohledávku vymáhat. První způsob je dle Občanského soudního řádu.[53] Výkon rozhodnutí se koná jen na základě vydání příkazu příslušného soudu. Příslušný soud je vždy okresní soud povinného, nestanoví-li zákon jinak. Soud je dle ustanovení § 261 o.s.ř. vázán při vydání rozhodnutí zásadou dispoziční. V citovaném paragrafovém znění se výslovně uvádí, že: „ výkon rozhodnutí lze nařídit jen na návrh oprávněného“. To znamená, že soud na návrh věřitele nařídí usnesením výkon rozhodnutí a to bez účasti povinného. Usnesení obsahuje kde, kdy a jak bude exekuce probíhat a koho a čeho se bude týkat. Po nařízení výkonu se soud postará o výkon rozhodnutí Povinný se může proti nařízení bránit a to návrhem na zastavení výkonu rozhodnutí. Je-li přihlédnuto k návrhu a výkon rozhodnutí zastaven soud jej již neprovede. Zastavuje se z různých důvodů, např. byl-li nařízen výkon pro dosud nepravomocné rozhodnutí. Věřitel stáhne svůj návrh na výkon rozhodnutí. Výkon rozhodnutí postihuje věci, které jsou z něho vyloučeny. Ukazuje-li se, že výtěžek nebude postačovat ani ke krytí nákladů výkonu aj. Výkon lze i odložit na návrh povinného. Povinný musí splnit dvě podmínky. Jestliže se povinný ocitl bez svého zavinění v takové situaci, že by nařízený výkon znamenal tíživou situaci pro něho a jeho rodinu a odkladem výkonu nebude oprávněný vážně poškozen. Pohledávku vymáhá soudní vykonavatel a jen způsoby v zákoně uvedenými. Tyto způsoby uspokojení práv na peněžité plnění jsou: srážky ze mzdy a jiných příjmů, přikázání pohledávky, prodej movitých věcí a nemovitosti, zřízení soudcovského zástavního práva na nemovitostech, prodej podniku. Soudní vykonavatel má v tomto případu omezenu rozhodovací pravomoc, je vázán usnesením soudu.

Druhý způsob exekuce probíhá je na základě Zákona č. 120/2001 Sb. Exekuční řád. Pohledávku bude vymáhat soudní exekutor.[54] Exekutor je fyzická osoba, kterou stát za podmínek stanovených citovaným zákonem č. 120/2001 Sb. pověřil výkonem exekutorského úřadu. I zde se exekuční řízení zahajuje na návrh a jeho účastníky jsou oprávněný a povinný, případně manžel povinného. Úkony exekutora se považují za úkony soudu. Na základě tohoto soudní exekutor může prakticky vše a obrana

[52]) srov. Chvátal. D., Ve spárech exekutora., http://www.finexpert.cz/default.aspx?section=17&server=1&article=5072., 30.1.2006. s. 1.
[53]) srov. Kejdová. M., Vaňková. Z., Základy občanského práva. Brno IMS, 2006. s. 81.
[54]) srov. tamtéž. s. 82.

téměř neexistuje. O mimořádných pravomocech soudního exekutora svědčí skutečnost, že je oprávněn provést exekuci majetku v bytě dlužníka, který není fyzicky přítomen. Nebo v bytě u osoby, která nemá žádný právní vztah k dlužníkovi. Pouze na základě podezření, že dlužník si u této osoby mohl uschovat část svého majetku.

Třetí možnost exekuce je možná otázkou blízké budoucnosti. Tempo zadlužování se zvyšuje a na tuto situaci reagují i naši zákonodárci. Na jaře roku 2006 byl v prvním čtení v našem Parlamentu Zákon o Osobním bankrotu. Zákon představuje možnost dlužníka, po dohodě s věřiteli a jejich souhlasem, vyhlásit osobní bankrot. To znamená žít po dobu pěti let z osobního minima a ostatní výdělek poukazovat na umoření dluhu. Po pěti letech soud zbytek dluhu smaže.[55] Ponechávám na každém z nás hodnocení dopadu tohoto zákona na život domácností, když bude přijat, protože jeho přijetí bylo odloženo, na základě vývoje politické situace v roce 2006. Snaha o přijetí tohoto zákona, dle mého názoru signalizuje, že situace je natolik závažná, že i zákonodárci vyvíjejí aktivitu a snaží se dané problémy řešit a to je dobré.

1.5.4. Stres

Denně procházíme řadou různých situací, které v nás zanechávají pozitivní i negativní stopy. Může se jednat o drobnosti, které jsou v ruchu denních událostí překryty dalšími dojmy. Mohou to být různá nedorozumění, zklamání, neúspěchy apod. Abychom dokázali veškeré situace zvládnout, často musíme sáhnout až na dno svých sil, mobilizovat veškeré rezervy. Když se k těmto běžným životním situacím přidá psychické zatížení z předlužení a hrozby výše uvedených sankcí, hovoříme v této souvislosti o velké psychické zátěži. Protože řešení této velké psychické zátěže bývá většinou dlouhodobé hovoříme o stresu.

Stres[56] se obecně vztahuje k dynamice osobnosti a nabývá stále většího významu, protože reflektuje řadu negativních charakteristik současné doby. Koncept stresu zavedl kanadský fyziolog H. Selye (1946) pro obranu organizmu proti fyzické zátěži, avšak koncept se rozšířil, protože tělo a psychika tvoří jednotu a fyzická zátěž mívá více či méně výraznou psychickou odezvu a naopak. Nejobecněji je chápán jako

[55]) srov. Chvátal. D., Ve spárech exekutora, http://www.finexpert.cz/default.aspx?section=17&server=1&article=5072., 30.1.2006. s. 3.
[56]) srov. Nakonečný. M., Úvod do psychologie. Praha. 2003. s. 342 – 351.

tělesné, resp. duševní přetížení, které, pokud je prožíváno negativně, se označuje jako distres a pokud je spojeno s pozitivními emocemi jako eustres. Na zátěž reaguje organismus poplachovou reakcí a mobilizací energie. Nepodaří-li se stresu vyhnout či zvládnout jej, dochází ke zhroucení obranných schopností organismu a případně i k jeho smrti. Situace je o to závažnější, protože často dochází k řetězové reakci. To znamená, že jednotlivé životní události, které jsou zdrojem stresu, na sebe navazují.

Například v přehledu náročných životních událostí[57] se uvádí tabulka bodového ohodnocení životních událostí. Tyto body se sečtou za období jednoho kalendářního roku a pokud se dosáhne hranice 300 bodů, je pro jedince tato situace charakterizována hranicí stresu s vysokou pravděpodobností onemocnění. V tomto přehledu je brána v potaz i zadluženost. Závažná změna ve vlastní finanční situaci je ohodnocena 38 body. Je-li půjčka vyšší než jeden průměrný roční plat je oceněna 31 body a jestli-že splatnost půjčky je delší než dva roky je této životní události připsáno 30 bodů. Můžeme si pro názornost uvést bodové hodnocení dalších životních situací, které mohou následovat při případné řetězové reakci. V případě předlužení domácnosti může dojít k závažným neshodám s partnerem. Této situaci je připsáno 35 bodů. Když se tyto neshody nepodaří vyřešit pravděpodobně může dojít k rozvratu manželství. Rozvrat manželství je ohodnocen 65 body a pokud se jej nepodaří zvládnout a neshody vyřešit dojde zákonitě k rozvodu. Rozvod je klasifikován 73 body. Samozřejmě nepohoda v domácnosti se zákonitě promítne i do pracovně právních vztahu. Zde muže dojít k ztrátě zaměstnání, které je připsáno 47 bodů nebo změně zaměstnání jenž je oceněna 39 body, apod. Ještě je třeba upozornit, že toto bodové hodnocení životních situací je orientační, protože jednotlivé životní situace mohou mít pro jedince, nebo domácnost jinou intenzitu prožívání. Tato intenzita vyplývá z hodnotového řebříčku jedince nebo domácnosti. Intenzitu prožívání si můžeme rozdělit dle škály závažnosti psychosociální zátěže pro dospělé[58] na: mírný, střední, výrazný, extrémní a katastrofický.

Nejlepší obranou proti stresu obecně je prevence[59]. Prevenci můžeme rozdělit na primární a sekundární. Primární prevence předchází vzniku situace, jenž způsobuje

[57]) srov. Holmes. T.H., Rahe. R.H., Přehled náročných životních situací. 1967. Citováno dle Kohoutek. R., Psychologie zdraví a duševní hygiena. IMS Brno 2007 s. 133.
[58]) srov. Baštecký a kol., Škála závažnosti psychosociální zátěže. 1993. Citováno dle Kohoutek. R., Psychologie zdraví a duševní hygiena. IMS Brno 2007 s. 134.
[59]) srov. tamtéž. s. 49.

stres. V případě tématu této práce se může jednat o zvyšování úrovně ekonomického vzdělání (o tomto problému píši dále). Sekundární prevence má zabránit rozvoji a postupu stresu, jenž již vznikl. V dimenzích sekundární prevence můžeme hovořit o krizi.[60] Do krize se člověk dostává po střetnutí s překážkou, kterou není schopen zvládnout vlastními silami, eventuelně za pomoci blízkých, v přijatelném čase navyklým způsobem. To znamená spojíme-li téma stresu s dluhy, pokud se nám nepodaří dlouhodobě ekonomickou situaci řešit a hrozí rozpad rodiny, je nanejvýš pravděpodobné, že budeme potřebovat pomoc, protože situaci nevyřešíme vlastními silami. S žádostí o pomoc se můžeme obrátit například na různé organizace působící na ochranu spotřebitele.

2. Organizace působící na ochranu spotřebitele

Ve většině případů se jedná o různá nezisková sdružení nebo nadační fondy, které působí na území ČR. Vznikají buď na základě iniciativ jednotlivých občanů, kteří zvládli konkrétní tíživou životní situaci a mají potřebu i schopnosti se o svoje zkušenosti podělit s ostatními, nebo na základě vzoru v zahraničí. V současné době je velkým impulzem pro vznik těchto organizací i politika Evropské unie, kde jsou formou finančních grantů podporovány různé projekty v rámci sociální politiky EU.

V případě potřeby je můžeme většinou najít na internetu, kde mají založeny své webové stránky. V oblasti trhu půjček se lze obrátit na Sdružení obrany spotřebitele (dále SOS). Na internetových stránkách tohoto sdružení lze najít rady na většinu situací, které mohou v životě spotřebitele potkat.

2.1. SOS[61]

SOS má sídlo v Praze (ulice Novákových číslo 8, PSČ 18000, Praha 8). Na internetu je tato organizace prezentována na e-adrese www.spotrebitele.info.

SOS je otevřené občanské sdružení, které nabízí spotřebitelům možnost stát se členem, a tím aktivně přispět k rozvoji činnosti SOS. SOS vzniklo jako nezávislá, nezisková a nepolitická organizace v Ostravě 1. února 1993. V současné době má SOS

[60]) srov. Šivicová, G. Psychické zdraví a sebevědomí., projekt Zvyšování sebedůvěry., Občanské sdružení Prometea Praha. 2006. s. 35.
[61]) srov. http://www.spotrebitele.info/index.shtml., 2007.

své členy ve všech regionech ČR a provozuje Spotřebitelská informační centra již ve všech krajích. SOS je členem celosvětové spotřebitelské organizace Consumers International i Evropské organizace spotřebitelů BEUC.

Posláním SOS, jak je prezentuje na svých internetových stránkách, je především obhajoba spotřebitelských práv. Hlavními prioritami je spotřebitelské vzdělávání, shromažďování, zpracovávání a šíření informací souvisejících s ochranou spotřebitele. S tím souvisí i vydávání dvouměsíčníku Štít spotřebitele, který informuje o tom, na čem SOS pracuje a co se děje nového z hlediska ochrany spotřebitelských práv. Velkým podílem se věnuje poradenské činnosti, která umožňuje spotřebitelům operativně konzultovat své problémy. Připomínkuje zákony týkající se ochrany spotřebitele a upozorňuje na nezákonné či neetické chování podnikatelských subjektů.

Z pohledu prevence proti předlužení a tím i možnosti vzniku sociálního stresu patří SOS mezi organizace, které situaci řeší více v oblasti primární než sekundární prevence. Spotřebitel, který má v plánu uzavřít úvěrovou smlouvu, zde najde mnoho cenných rad a zkušeností jak se vyhnout poskytovateli těchto služeb, pokud využívá neetické praktiky při získávání nových klientů (některé jsme popsali výše) . Zároveň může již vzniklou situaci zdarma konzultovat s právníkem ve službách SOS. Tato skutečnost se jeví jako velmi solidní záruka toho, že právník bude opravdu na straně spotřebitele, což v některých případech může být velmi důležité.

SOS je největší organizací v ČR, která se orientuje na pomoc spotřebitele. Jiné organizace zdaleka velikosti SOS nedosahují. Přesto mají své místo při konkrétní pomoci zadluženým domácnostem. Takovou organizací, která se přímo zabývá pomocí předluženým domácnostem a řeší s nimi problém jak půjčené peníze vrátit, je občanské sdružení SPES (dále jen SPES).

2.2. SPES[62]

SPES má sídlo v Olomouci (ulice Biskupské nám. 2, PSČ 771 01). Na internetu můžete webové stránky SPES najít na e-adrese www.pomocsdluhy.cz.

[62]) srov. Běhánková A., „SPES je latinské slovo pro naději, a to je to co chceme. Chceme předluženým lidem ukázat, že pokud mají vůli a zájem řešit svoji finanční situaci, je zde někdo, kdo jim poskytne pomocnou ruku“., http://www.pomocsdluhy.cz/., 2007.

Na těchto stránkách se dozvíte následující fakta: sdružení SPES bylo zaregistrováno na Ministerstvu vnitra dne 26. 9. 2005 pod identifikačním číslem 27 00 92 20 jako občanské sdružení. Výkonným orgánem SPES je rada, jejíž předsedkyní je Andrea Běhálková. SPES bylo založeno po vzoru některých obdobných sdružení v zahraničí, např. CCCS (Consumer Credit Counselling Service), což je největší britská charitativní organizace specializovaná na pomoc předluženým lidem. Dalším vzorem služeb SPES je ASB Schuldnerberatungen GmbH, to jest zastřešující organizace pro poradny pro zadlužené lidi v Rakousku. S těmito organizacemi SPES i úzce konzultuje a spolupracuje.

Na citovaných web. stránkách se dále dozvíte, že SPES bylo založeno na pomoc lidem v obtížné majetkové situaci, do které se dostali v důsledku svého předlužení. SPES nepomáhá lidem, kteří se dostali do spirály dluhů, finančně. Jeho cílem je poskytovat odborné rady, jak takovou situaci vyřešit vlastními silami a v mezích zákona. Svým klientům tedy radí, jak půjčenou částku vrátit. SPES poskytuje poradenství v oblasti práva, ekonomie a psychologie.

SPES připravuje zřízení poradenského centra, kam by mohli občané s problémy vyplývajícími z předlužení docházet. Plánuje zřídit funkce terénních pracovníků, kteří budou docházet do domácností ve vybraných lokalitách. Na svých inzerentních stránkách má informační brožuru pro veřejnost, která slouží jako praktická příručka při rozhodování o využití finančních produktů a při řešení problémů vzniklých v důsledku špatného řízení osobních financí.

Příručka dle inzerce obsahuje:

- modelové příklady zadluženosti a návody na řešení,
- návody jak postupovat při kontaktu se státními orgány, vymahači dluhu, soudy, exekutory atd.,
- vzory právních písemností, které mohou pomoci situaci řešit,
- návody jak informovat další členy rodiny, zejména děti,
- kontakt na Sdružení SPES a popis jeho činnosti.

Brožura vznikla mimo jiné s využitím analýzy podmínek, pro poskytování půjček v bankovním a nebankovním sektoru. Tyto podmínky byly zjištěny spolupracovníky SPES přímo v terénu.[63] Analýza smluv se týkala všech typů půjček

[63]) Při osobní konzultaci A.Běhálková odmítla poskytnout výstupy analýzy pro potřeby této práce. Uvedla jen, že některá zjištění byla natolik závažná, že byla použita k trestnímu oznámení k PČR na podnikatelské subjekty. Brožura je na domovských internetových stránkách SPES k dispozici.

bankovních institucí a splátkových společností, zastaváren atd., včetně jejich všeobecných podmínek. Tato analýza slouží k vytipování rizik a pozdějších možných potíží, které mohou pro občany vyplynout při podpisu takovéto smlouvy. SPES sleduje i vývoj na trhu finančních půjček a na poli legislativy. Zejména pak vývoj upravující vztahy mezi věřiteli a dlužníky. Monitoruje fungování finančních institucí a sociální problematiku s tímto spojenou a věnuje se také vzdělávání.

Na web. stránkách předsedkyně SPES Běhánková charakterizuje potřebu ekonomického vzdělávání takto, cituji: „Pokud se týká druhé oblasti činnosti, tzn. vzdělávání, k růstu počtu lidí ve finanční nouzi přispívá i velmi nízké právní povědomí českých občanů. Lidé si při podpisu smluv nepřečtou, co podepisují, mnohdy ani nevědí, jaké mají práva a povinnosti. Jednou z příčin je, že nedochází dostatečně ke vzdělávání na školách. A to bychom právě chtěli dělat my ve Sdružení, protože osnovy nezahrnují v současné době některé pojmy jako např. ručitelství, směnky, RPNS[64] atd. a důsledkem je to, že dospělý občan se v mnoha případech nenaučí řídit své osobní finance. V Německu mimochodem existuje propracované finanční vzdělávání, je to především pro patnácti a šestnáctileté studenty na školách, takže řadou věcí bychom se mohli inspirovat.“

Na web. stránkách SPES je uveden i cíl prevence a vzdělávání. Tímto cílem je naučit mladé lidi takovým znalostem a dovednostem, aby si půjčovali s rozmyslem a odpovědně.

Na závěr kapitoly o SPES uvádím praktický příklad jak funguje britská charitativní společnost zaměřená na pomoc předluženým lidem (CCCS). Tento příklad uvádím proto, že SPES se činností CCCS inspiruje.

Podmínky, v jakých ve Velké Británii společnost CCCS[65] působí, lze charakterizovat malou nezaměstnaností a efektivním působením spotřebitelského kreditního průmyslu. To znamená, že lidé si mohou vypůjčit a hned získané finanční prostředky utratit. Je samozřejmé, že ne všechny úvěry jsou těmi, kdo si je vezmou, také zaplaceny. Jedná se o zhruba 4% úvěrů. 4% úvěrů představuje ve Velké Británii přibližně půl milionu lidí.

---

[64]) srov. (Na inzerentních stránkách je uveden kompletní rozbor pojmu a obecný vzorec výpočtu RPNS pro potřeby spotřebitele.), http://www.pomocsdluhy.cz/?go=co_znamena_rpsn., 2007.

[65]) srov. Hurlston. M., Seminář o řízení osobních financí. Příspěvek ředitele CCCS, pořadatel SPES, Senát Praha, http://www.pomocsdluhy.cz/?go=nase_projekty&detail=32#Příspěvek%20Malcolma%20Hurlstona, 18.10.2005.

CCCS se zaměřujeme právě na tyto lidi, kteří si vypůjčili a mají potíže. Jedná se o osoby, kterým se daří natolik dobře, že byly schopny si vypůjčit a teď nemohou splácet. CCCS s těmito osobami pracuje účinně, bez finanční pomoci státu. Financování se provádí na základě systému poskytujícího automatický tok financí. Tento systém je založen na důvěře ze strany věřitele i ze strany dlužníka. Dlužníku je poskytnuto bezplatné kompletní poradenství při jeho problémech. Ve spolupráci s pracovníkem CCCS je sestaven program úsporných opatření v hospodaření domácnosti a harmonogram splátek. S harmonogramem splátek je seznámen věřitel (častěji všichni věřitelé) a dlužník splácí splátky CCCS. Ta je okamžitě dle dohodnutého harmonogramu přerozděluje věřitelům. Z tohoto toku peněz si CCCS ponechává na svou vlastní činnost 15%. To je částka dohodnutá s věřiteli. Takto je zajištěno nezávislé financování na státu, což poskytuje této charitativní společnosti více času věnovat se vlastní práci s dlužníky než shánět prostředky na vlastní činnost. Pro konkrétní představu částka, ze které se generovalo v roce 2005 15% pro CCCS, se pohybovala kolem 150 000 000 Eur.

Společnost svou prací nechce ohrozit účinnost liberální úvěrové ekonomie. Nechce omezení, navršení úroků, vměšování státu. Věří, že nejlepší transakce je mezi inteligentním průmyslem a plnomocným spotřebitelem a čím méně s tím má společného stát, tím lépe. Cílem společnosti je přinést splátkovou etiku zpět do Velké Británie.

2.3. Arnošt[66]

Další společností, která se již plně věnuje ekonomickému vzdělávání, je Nadační fond Arnošt (dále jen Arnošt). Sídlo Arnošta je v Praze (ulice Lucemburská č.3). Informace o Arnoštovi najdeme na internetu na e-adrese www.sysel-arnost.cz .

Na těchto internetových stránkách lze najít definici, která se pokouší vymezit pojem ekonomické gramotnosti: „Ekonomická gramotnost je soubor kompetencí a praktických dovedností nutných k dlouhodobě úspěšnému hospodaření s osobním i rodinným majetkem v podmínkách tržní ekonomiky.“

Z této definice plyne, že v pojetí Arnošta je ekonomická gramotnost vnímána poměrně široce – od znalosti principů tržní ekonomiky, přes různé typy možných

[66]) srov. www.sysel-arnost.cz/home/index.asp. 2007.

příjmů a zodpovědné hospodaření, až po trvale udržitelný rozvoj. Principy spojené s ekonomickou gramotností ovšem nejsou prezentovány obecně, ale jednoznačně je kladen důraz na praktické dovednosti v různých rolích (člen rodiny, podnikatel, spotřebitel, investor atd.) a životních situacích.

Zároveň jsou také zohledněna specifika základní cílové skupiny, pro kterou je vzdělávání určeno. Jedná se především o děti školního věku. Proto jsou pro budování jejich znalostí v široké míře využívány hry, interaktivní výuková prostředí, dětem přizpůsobené obrázky, pojmy a přístupy (např. penězonosiči a penězožrouti, rodina Sysla Arnošta), konceptuální a mentální mapy umožňující rovnoměrné zapojení obou mozkových hemisfér apod.

Konkrétně se na inzerentních stránkách Arnošta můžeme dočíst o projektu ekonomického vzdělávání. Jedná se o projekt systémového vzdělávání, který je rozdělen dle rozumových schopností žáků na tři programy určené pro žáky I., II. stupně ZŠ a pro studenty středních škol.

Cílem projektu, tak jak je uveden na citovaných stránkách, je získání znalostí základů a principů systémového myšlení se zaměřením na pochopení základní funkce peněz. Klade se důraz na výuku hrou, aktivní participaci žáků a na výchovná hlediska v souvislosti s penězi, jenž jsou prostředkem finančního zabezpečení budoucí životní úrovně žáka a jeho rodinných příslušníků. Snahou všech výukových materiálů (knih, interaktivních společenských a počítačových her) je vysvětlit dětem v rámci ekonomické gramotnosti podmínky a podstatu osobních financí a investování. A také úskalí a podmínky samostatné nezávislé výdělečné činnosti.

Výukový projekt lze obecně charakterizovat: výuka znalostí ekonomické gramotnosti, která je postavena na dvou základních principech:

1. *Na vzdělání, které poskytuje ekonomickou gramotnost jako takovou* (moderní formou seznamuje žáky, a skrze ně třeba i jejich rodiče, se znalostmi nutnými pro aktivní, vědomé a zodpovědné nakládání se svými vlastními penězi v dospělosti). Princip vzdělávání ekonomické gramotnosti je založen na knihách a doprovodných stolních hrách Roberta T. Kiyosakiho, které jsou přizpůsobeny dětem dle jejich věku.

2. *Na výuku samostatného myšlení žáků a studentů*. Tento princip je realizován výukou, jednak k systémovému myšlení, které je rozvíjeno na základě hlubšího pochopení příkladů praktického chování z okolního světa, tak i výukou

k samostatnému kritickému myšlení. Tato výuka je zaměřena na tvůrčí samostatné řešení modelových situací, zaměřených na domácí finance a komunikaci ve skupině.

Tyto dva principy jsou základní osnovou projektu, určenou pro všechny tři výukové programy (I., II. st. ZŠ a Střední školy). Výuka se liší pouze náročností, která je přizpůsobena jednotlivým programům.

To v praxi znamená, jak se můžeme dočíst na web. stránkách Arnošta, program pro I. stupeň ZŠ je přizpůsoben věku žáků od 8.let do 10. let. Zde vyučující využívá při výuce především stolní hry, které jsou přizpůsobeny věku dětí. Arnošt pro tento program výuky doporučuje mimo stolních her i učebnici. Její titul je: *„Kam se poděl můj sýr?, Pro děti“*. Knihu Arnošt doporučuje pro obsah, který děti připravuje hravou nenáročnou formou na chápání a přizpůsobení se změnám, jenž s sebou život v ekonomické oblasti přináší.

Na stejných stránkách se můžeme dočíst o program pro žáky II. Stupně ZŠ. Program je určen pro děti ve věku 10. až l5. let. Prohlubuje znalosti získané v předchozím programu. Užívá stolní hry určené dětem ve věku 10 až 15 let. Arnošt pro tento výukový program doporučuje literaturu: především knihu s názvem „*Systémové myšlení hrou“*. Tato publikace je určena vyučujícím, protože její obsah tvoří návody na hry, jenž modelují příklady životních situací v ekonomické oblasti. K prohloubení znalostí systémového myšlení jsou na stránkách uvedeny knihy pro děti např. titul: *„Špička ledovce"*. Další důležitou knihou, o které se na stránkách Arnošta dočteme je také druhý díl knihy Kam se poděl můj sýr s titulem: *„Kam se poděl můj Sýr?, Pro mladé"*.

Program pro střední školy je dále metodicky rozpracován pro studenty ve věku 15. let až 18. let. Vzdělávání pro střední školy je směřováno k vytváření vlastních modelů životních situací, na kterých se dá simulovat chování konkrétního reálného života v čase a lépe jej tak poznat a prozkoumat. Proto jsou do projektu zařazeny hry a modely (z oblastí podnikání a hospodaření, sociálních věd, apod.) které využívají simulační software Powersim. Doporučená literatura jsou knihy zabývající se touto problematikou v souvislosti s podnikáním, řízením podniku a sociálními vědami. Část vzdělávání je také věnovaná praktickým dovednostem v podnikání a investování. Tyto dovednosti, uvádí Arnošt, pak mohou pomoci v praktickém životě vyřešit otázky: např. jak se stát finančně nezávislým, apod.

Arnošt uvádí na svých stránkách, že studenti si mohou nabyté zkušenosti vyzkoušet také na počítačové simulační hře, která se jmenuje „Spolubydlící“.

Studenti při hře řeší základní ekonomické i vztahové problémy provozu společné domácnosti. Jedná se především o praktická cvičení ve vydělávání peněz, správě osobních i kolektivních peněz, platby nájemného, zajištění jídla, pití, společné zábavy, ale i povinností.

Arnošt má zkušenosti s absolventy tohoto výukového programu. Absolventi i jejich rodiče po absolvování projevili zájem o další informace z oblasti ekonomické gramotnosti a o skutečné investování. Zájem mají i někteří podnikatelé. Proto v rámci tohoto projektu Arnošt připravuje založení klubu přívrženců ekonomické gramotnosti, kde by se scházeli nejenom studenti a jejich rodiče, ale i podnikatelé a odborníci.

3. Ekonomická gramotnost
(jako jeden z vážných úkolů sociální pedagogiky)

Jedním z témat Sociální pedagogiky je sociální výchova, která je také výchovou ekonomickou. Cílem ekonomické výchovy je ekonomická gramotnost.“

Nutnost zvládnutí ekonomické gramotnosti a dovedností podtrhuje i skutečnost, že důležitost finančního vzdělávání si uvědomuje i Vláda ČR, která v rámci programu Strategie rozvoje lidských zdrojů pro Českou republiku usnesením vlády č. 210 ze dne 3. března 2003 zřídila Radu vlády pro rozvoj lidských zdrojů (dále jen Rada) jako stálý poradní, iniciativní a koordinační orgán vlády České republiky v oblastech strategického řízení rozvoje lidských zdrojů. Usnesením vlády č. 210 byla rovněž schválena Strategie rozvoje lidských zdrojů pro Českou republiku. V rámci této Strategie je v programovém prohlášení pod bodem 3.3 zahrnuta i Ekonomická gramotnost.[67]

V programovém prohlášení se uvádí: ekonomická gramotnost obsahuje znalosti a dovednosti nutné pro zvládání osobního i profesního života v různých funkcích, v nichž jedinec v tržní ekonomice daného hospodářského prostředí současně působí. Jedná se o funkce spotřebitele, zákazníka, výrobce, zaměstnance, zaměstnavatele, obchodníka, vlastníka, podnikatele, plátce daně, konkurenta, střadatele, investora, smluvního partnera, atd. Určitou míru ekonomické gramotnosti potřebuje každý, kdo

[67]) srov. Vláda ČR., Strategie rozvoje lidských zdrojů pro Českou republiku schválená vládou 3.března 2003.
http://www.zkola.cz/zkedu/odborskolstvimladezeasportu/informacniservis/rozvojlidskychzdroju/vizeastrategie/15292.aspx., 03.03.2003. s. 15.

pracuje a žije ve svobodném tržním systému a takřka každodenně stojí před výběrem z alternativ ekonomické povahy a důsledků. Při rozhodování o tomto výběru je důležitá i schopnost širšího pohledu na českou ekonomiku jako na součást evropského i světového hospodářství.

Stav české ekonomické gramotnosti odpovídá dle prohlášení Vlády ČR tomu, že naprostá většina české aktivní populace vyrůstala a vzdělávala se v netržní ekonomice. I když je nepopíratelné, že za posledních sedmnáct let prošla podstatná část populace cennou a účinnou školou a leccos pochopila i za cenu osobních ztrát (viz např. značná předluženost našich domácností, nebo opakované historie lichvy a podvodů vůči důvěřivým střadatelům a investorům apod.), přesto je dnes vidět, že se u nás informování a vzdělávání občanů o nových ekonomických vztazích, nástrojích, institucích a rizikách po roce 1989 silně podcenilo a zanedbalo.

Cílem zvýšení ekonomické gramotnosti je tedy dosáhnout, aby pokud možno celá populace získala co nejrychleji lepší znalosti o fungování a problémech světové a evropské ekonomiky, pravidlech konkurence, základech podnikání, účtování a zdanění, tvorbě rodinných i firemních rozpočtů, pojištění, možnostech investování a s nimi spojených rizik a o jiných ekonomických kategoriích a vztazích. Důležité je orientovat se nikoliv pouze na lepší informovanost, nýbrž na praktickou schopnost ekonomického rozhodování a jednání.

Vysoká úroveň ekonomické gramotnosti musí být cílem a posláním všech úrovní a typů škol, zejména však základního a sekundárního školství; výuka zaměřená na ekonomickou gramotnost se musí stát součástí kurikula těchto škol. Tato výuka by se měla zavést co nejrychleji, a to nejlépe již od druhého stupně základních škol.

Pro střední generace je třeba připravit širší informační, osvětové a vzdělávací akce. Je třeba nabízet kursy a příručky a podporovat sdělovací prostředky, jež se těmito tématy zabývají. Je žádoucí zainteresovat a zapojit všechny významné zainteresované subjekty. Jako například zaměstnavatelské a podnikatelské svazy, odbory, hospodářské komory, finanční úřady, Českou národní banku i další banky, pojišťovny, školy apod.

Společným znakem všech aktivit na podporu ekonomické gramotnosti by měla být jejich praktičnost a učení akcí. Proto by výukové moduly měly obsahovat praktická cvičení a příklady, rozhodovací modely, podnikatelské hry, simulace, zakládání a provozování školních podniků, spolupráci s drobnými podniky a jiné

formy, při nichž je možné dovednosti přímo procvičit a získat zpětnou vazbu, která ukáže též důsledky přijatých rozhodnutí.

Právě tyto dovednosti a osvětové a vzdělávací akce se mohou velmi dobře rozvíjet v rámci sociální pedagogiky. Pojem sociální pedagogika[68] vyjadřuje spojení celé oblasti a problematiky výchovy s oblastí a problematikou fungování společnosti. Tento přístup akcentuje následující znaky:[69] transdisciplinární charakter, široké pojetí zahrnující výchovné otázky spojené s rizikovými, ohroženými skupinami na jedné straně, ale současně i otázky týkající se celé populace ve smyslu zabezpečování souladu potřeb jedince a společnosti, utváření optimálního způsobu života.

Na různé přístupy k sociální pedagogice upozorňuje již K. Galla a rozlišuje následující zaměření:[70]

a) k objektu výchovy (zde je možné uvažovat o výchovné působení na celé sociálně slabé skupiny obyvatelstva). Domnívám se, že např. sdružení SPES zkoumá problém zadluženosti i z pohledu charakteristického postavení dlužníka, jeho způsobu života a postavení ve společnosti;

b) k formám, metodám a podmínkám výchovy (hlavně působení v mimoškolních institucích, včetně rodiny). Většina vzdělávání k ekonomické gramotnosti je zatím prováděna mimoškolní formou, protože k masovému rozšíření ekonomického vzdělávání ve školském systému zatím nedošlo;

c) k cílům výchovy (zdůrazňování společenských potřeb, demokratizace, formování společnosti v duchu sociální etiky). Za cíl ekonomické výchovy můžeme považovat např. naučit se dlouhodobě úspěšně ekonomicky hospodařit, což znamená i odpovědně rozhodovat o případném zadlužení. Pokud se nám podaří zvládnout tyto dovednosti, máme velké předpoklady, že prožijeme život bez stresu a v rovnováze partnerských vztahů;

d) k sociální pomoci (např. ekonomickou výchovu zaměřit jako doplněk celkové péče o specifické okruhy populace). V tomto případě můžeme zadlužené rodiny považovat za specifické okruhy populace.

Pojem a pojetí sociální pedagogiky je velmi široký a existuje mnoho různých názorů na její předmět. K jednomu z nejnovějších patří názor, který říká, že jde o tzv.

---

[68]) srov. Kraus. B., Poláčková, V., Člověk –Prostředí – Výchova., Brno. 2001. s. 11-16.
[69]) srov. Kraus. B., Sociální pedagogika. Brno IMS, 2004, s. 6.
[70]) srov. Galla. K., Úvod do sociologie výchovy., 1967. s. 34. Citováno dle Kraus. B., Poláčková, V., Člověk –Prostředí – Výchova. Brno. 2001. s. 11.

„pozitivní pedagogiku“ [71] orientovanou na pomoc k svépomoci. Jejím úkolem je rozvoj vlastní osobnosti (individuální funkce) a zlepšení životních společenských podmínek (společenská funkce).

Schopnost sebevzdělání, o které se v pozitivní pedagogice hovoří, patří k jedné z nejdůležitějších vlastností člověka. Bez této schopnosti nelze dosáhnout stanovených cílů ekonomického vzdělání, jak jsme o nich pojednali výše. Člověku, který není sebevzděláváním rozvíjen, je možné pomoci v konkrétní tíživé situaci, ale je velmi pravděpodobné, že jedinec se nepoučí a bude mít velké problémy i v budoucnu. Aby tyto problémy se zadlužováním v budoucnu již nenastaly, musíme pěstovat ekonomickou gramotnost. A k ní patří také schopnost vyrovnat se s „dluhovou pastí“.

3.1. Jak z dluhů ven

V prvé řadě bychom si měli ujasnit svojí finanční situaci. Napsat si základní finanční plán. Základní finanční plán může být docela jednoduchý a krátký. Měl by zhodnotit vaši současnou finanční situaci, stanovit reálné finanční cíle, posoudit omezující okolnosti a konečně by měl stanovit způsob, kterým cíle dosáhnete. Finanční plán zahrnuje měsíční rozpočet[72], který nám umožní vidět, jak peníze utrácíme. Sepíšeme si příjmy (jedná se o příjem peněz ze zaměstnání, vlastního podnikání, cenných papírů, nemovitosti atd.), výdaje (nájem, režie na bydlení, jídlo, drogerie, telefony, benzín, ošacení, zábava, daně, pojištění, apod.), pasiva (to jsou výdaje, které nesouvisí přímo se živobytím, většinou se jedná o splátky dluhů) a aktiva (jsou vše co nám přináší peníze). Při sestavování měsíčního rozpočtu bývá hlavní chybou,[73] že si lidé pletou aktiva s pasivy. Například svůj dům, ve kterém bydlí, pokládají mylně za aktivum. Za aktiva lze považovat termínované vklady, podílové fondy, stavební spoření, penzijní připojištění apod.

Kolmanová doporučuje v případě tíživé životní situace vinou zadlužení následující rozdělení příjmů a výdajů. Rozdělení uvádí v procentovém vyjádření. Viz obrázek č. 3 níže.[74]

---

[71]) srov. Schilling. J., 1999, s. 270. Citováno dle Kraus. B., Poláčková, V., tamtéž, s. 12.
[72]) srov. Kolmanová. H., Cesta k finanční prosperitě., I. vyd. Profess Consulting. Praha., 2005 s. 44/45.
[73]) „Jedním ze základů finanční gramotnosti je pochopit rozdíl mezi aktivy a pasivy. Aktivum vkládá peníze do kapsy, pasivum peníze z kapsy vytahuje.“ tamtéž, s. 46.
[74]) srov. tamtéž. s. 42.

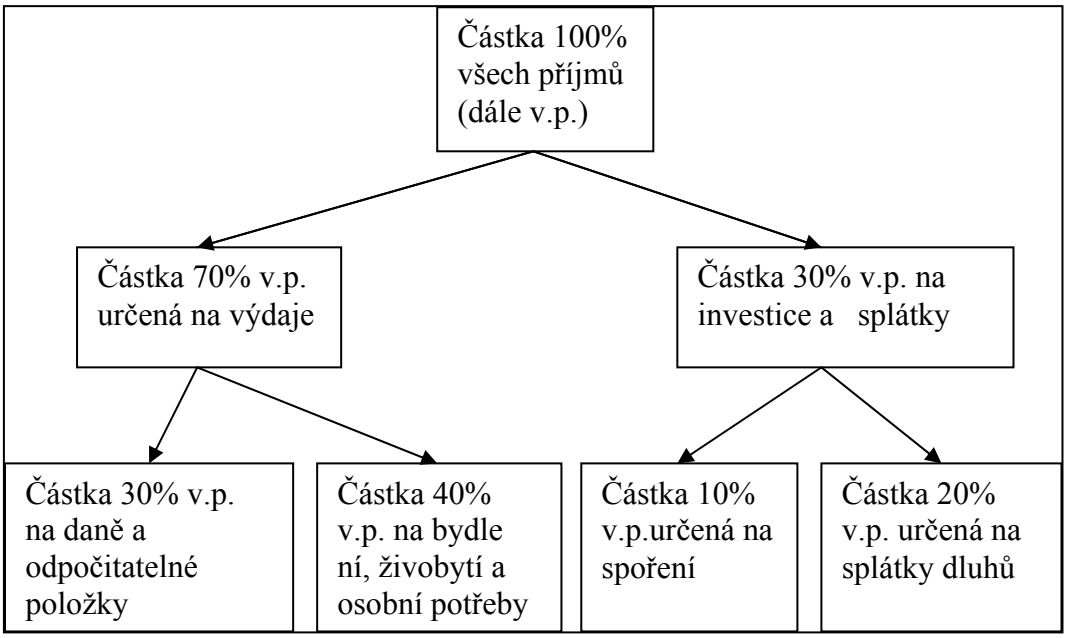

č. 3. Obrázek znázorňující rozdělení příjmů při tíživé ekonomické situaci dle Kolmanové

Všechen příjem domácnosti (100%) je částka vyjádřena v kolonce uprostřed nahoře. Výdaje mohou dosahovat maximálně částky rovnající se 70% výše všech příjmů. Máme je na levé polovině obrázku. Výdaje doporučuje Kolmanová rozdělit na částky: 30% všech příjmů (částka určená na daně a všechny výdaje na odpočitatelné položky z daní). A částku 40% všech příjmů (do této částky se musíme vejít s náklady na bydlení, živobytí a na osobní potřeby). Toto úsporné opatření nám zajistí bydlení, živobytí a správu daní. Ze 100% příjmů nám zůstává v pravé polovině obrázku částka 30% všech příjmů. Tyto peníze můžeme investovat nebo je použít na splácení dluhů. Kolmanová radí, za každé situace spořit 10% všech příjmů (to považuje za velmi důležité) a pouze 20% všech příjmů vyplácet na splátky dluhů. Takto je třeba dohodnout splátkový kalendář s věřiteli a v žádném případě nebrat další půjčku na splácení dluhů.

Máme sestavený finanční rozpočet domácnosti. Dohodnutý plán s věřiteli a určitě je třeba přemýšlet také o tom, jak zvýšit svůj příjem nebo aktiva. V prvé řadě si musíme uvědomit pro jaký druh příjmu v současnosti pracujeme[75]. Zda se jedná o aktivní pracovní příjem. To znamená, že peníze se generují ze zaměstnání nebo z malého podnikání / živnosti: nejběžnějším typem je výplata. Nebo máme pasivní příjem. Což znamená, že máme stálý příjem peněz, který není závislý na tom, co právě

[75]) srov. tamtéž. s. 49.

děláme a na našem čase. Pokud si vytvoříme pasivní příjem, peníze k nám proudí bez našeho přičinění stále (dokud pasivní příjem trvá). Příkladem pasivního příjmu můžou být příjmy z výdělečných nemovitostí, z podnikatelských systémů, z honorářů, licenčních dohod nebo z papírových aktiv jako jsou například akcie, obligace, podíly v investičních fondech apod. Většina obyvatel ČR má aktivní pracovní příjem.[76] To znamená, že tito lidé směňují čas za peníze. Při snaze o větší výdělek dochází k situaci, že si lidé berou druhé zaměstnání. Nebo zůstávají přesčas v práci. Věnují svůj čas navíc svému zaměstnání nebo své živnosti. Tím ale dochází k tomu, že čas, který by měli trávit s rodinou, partnerkou, dětmi, relaxací apod. věnují vydělávání peněz a dříve či později pravděpodobně může dojít ke stresové situaci z přepracování. Aby k tomuto dalšímu stresu nedocházelo, můžeme s aktivním příjmem udělat jediné. Požadovat více peněz za svoji práci při stejném čase. To znamená zvýšit hodnotou své práce na našem trhu práce. K tomu nám může opět pomoci sociální pedagogika. Různé možnosti sebevzdělání ve formě školení, rekvalifikačních kurzů nebo doplnění odborného vzdělání na středních či vysokých školách jsou široké. Jak nákladná a časově náročná cesta to bude si musí každý určit sám.

Pokud se chceme zabývat tvorbou pasivního příjmu, je třeba znát základy finanční gramotnosti. Jedná se o následující tři dovednosti.[77] Nejdříve je třeba peníze vydělat. Vydělané peníze udržet a ušetřené peníze investovat za účelem budoucího zvýšení příjmů.

To znamená, že základním stavebním kamenem našeho zvýšení pasivního příjmu je pozitivní tvůrčí myšlení.[78] Ale samo o sobě nestačí. Je třeba jednat a je třeba se neustále vzdělávat. To platí i v případě, že chceme zvýšit své příjmy. Jen málo lidí si uvědomuje, že problém chudoby pramení z nedostatku finančního vzdělání – jak své peníze spravovat, jak a kam investovat apod.

Finančně vzdělávat se potřebujeme všichni, protože doba se mění a to velmi rychle. Zaměstnání přestává být pracovní jistotou. Stále častěji se zaměstnání stává jen krátkodobějším řešením dlouhodobých finančních problémů.

---

[76]) srov. Struktura ekonomicky aktivního obyvatelstva. „Z hlediska postavení v zaměstnání většina ekonomicky aktivních obyvatel se při sčítání k 1. 3. 2001 zařadila do kategorie zaměstnanců v pracovním a služebním poměru (73,7 % mužů a 79,3 % žen). Druhou nejčastěji zastoupenou kategorií byli samostatně výdělečně činní (12,4%mužů a 6,8 žen)“.
http://www.czso.cz/xl/edicniplan.nsf/t/4200448D97/$File/2.5.pdf., 01.05.2007, s. 1.

[77]) srov. Kolmanová. H., Cesta k finanční prosperitě., I. vyd., Profess Consulting. Praha. 2005 s. 33.

[78]) srov. tamtéž. s. 35

Závěr

Nejprve zde shrnu do několika zásadních bodů analýzu zadluženosti domácností od O. Antoše, ze které jsem bohatě ve své práci čerpal:

- V polovině roku 2000 došlo ke zlomu ve vývoji zadlužení domácností.
- Od této doby zadlužení domácností dynamicky narůstá.
- Většina vypůjčených prostředků směřuje na pořízení nového bydlení.
- Příčinou je počáteční nízké zadlužení, potřeba nového bydlení, demografické změny, změna preferencí obyvatel, nízké a stabilní úroky, rostoucí mzdy a vstřícný postoj bank.
- Důsledkem je mimo jiné nárůst bytové výstavby.
- Zvýšená poptávka po nemovitostech vede k růstu jejich cen, což částečně redukuje výhody plynoucí z nízkých úrokových sazeb.
- V mezinárodním srovnání je tempo růstu zadlužování v ČR stále poměrně vysoké.
- Značné tempo nárůstu dluhů v porovnáním se zahraničím souvisí s nízkým počtem zadluženosti domácností oproti zahraničí
- Prozatím je platební disciplína domácností dobrá. Problematická je pouze u spotřebitelských úvěrů.
- Riziko představuje pokles cen nemovitostí, prudký růst úrokových sazeb a negativní vývoj příjmů domácností.

Toto je zhruba současná situace na úseku zadluženosti u nás. Lze odtud vyvodit závěr, že nejproblémovější úvěry v domácnostech jsou spotřebitelské. Spotřebitelské úvěry si berou jedinci s touhou kupovat nové věci spotřební hodnoty. Tyto jedince můžeme ovlivnit sociální výchovou. Cílem této výchovy je naučit se hospodařit s penězi a úvěr si brát s plnou odpovědností. To znamená uvažovat, že každý věřitel (ať se tváří sebelíbezněji) potřebuje vydělat peníze. K tomu, aby vydělal peníze, potřebuje nutně dlužníka, kterému ochotně půjčí. Věřitel zpravidla udělá cokoli, abychom si peníze půjčili právě od něj. Ekonomicky myslící člověk ví, že nesmí být manipulován, že i půjčování má svou etiku. Je obeznámen s nekalými praktikami

prodeje a čte řádně smlouvy před podpisem. Dává si pozor, je mu známo, že pro věřitele je nejlepší klient ten, který *„něco chce, chce to hned a nemá na to peníze“*. Takový klient velmi snadno přistoupí i na velmi nevýhodný úvěr.

V případě, že si přece jenom vezmeme nevýhodný úvěr s jehož splácením máme problémy, pak jsme ohroženi „dluhovou pastí“. To ovšem neznamená, že se budeme schovávat před věřiteli. Mluvme s nimi o způsobu splácení, protože většina věřitelů (hlavně v případě spotřebitelských úvěrů) preferuje návratnost své pohledávky před soudním procesem. Mluvme s našimi nejbližšími o naší finanční situaci, poprosme je o jejich názor na věc. Vždyť přece sdělená starost je poloviční starostí. Tak se můžeme vyhnout nebezpečí rozpadu domácnosti. Při problémech se splácením, nebo i preventivně se můžeme obrátit na pomoc k různým organizacím, které se poradenstvím ve věcech finančních zabývají. Zde se nám dostane odborné pomoci právní, ekonomické a i sociální. A tyto organizace, z nichž některé jsem charakterizoval ve své práci, se zabývají také ekonomickou výchovou (výchovou k ekonomické gramotnosti).

Z problémů vyučující se ekonomické gramotnosti, je hodna, dle mého názoru, zvláštního zřetele otázka tvorby vlastních cílů. Domnívám se, že pokud své sny napíšeme na papír a přidáme k nim datum splnění, stávají se ze snů cíle. Jestliže tyto cíle budeme každý den mít přibližně 5 minut před očima, číst si je a přemýšlet o nich pak budeme možná opatrnější. A určitě se staneme citlivějšími na informace z finanční oblasti, které k nám přicházejí. Když poté začneme s těmito informacemi pracovat, uskutečňujeme své cíle, odpovědně s vědomím možných rizik. Záleží jen na naší volbě Obecně řečeno: k tomu abychom se stali bohatšími a neměli problémy s dluhy nám může pomoci ekonomická gramotnost.

Resumé

Prácí na téma: „Zadluženost domácností - nová příčina sociálního stresu“ jsem rozdělil do tří tématických kapitol:

V prvé kapitole nazvané: „Popis úvěrové politiky v ČR“ uvádím praktické příklady, které dokumentují dostupnost půjček na našem trhu. Komentuji vývoj a současný stav zadluženosti našich domácností. Tento současný stav srovnávám se zahraničím. Na závěr této kapitoly rozebírám některá rizika života na dluh.

Následuje druhá kapitola nazvaná: „Organizace působící na ochranu spotřebitele“, zde charakterizuji několik organizací, které se věnují pomoci zadluženým domácnostem.

V třetí kapitole nazvané: „Ekonomická gramotnost (jako jeden z vážných úkolů sociální pedagogiky)“, popisuji jak můžeme pomoci tuto situaci, jenž přináší riziko života na dluh řešit pomocí sociální pedagogiky. V závěru komentuji několik praktických rad, jak se vyrovnat s předlužením domácnosti.

Anotace

Tato práce charakterizuje nárůst zadluženosti domácností v ČR od roku 1990 po současnou situaci. Pro srovnání tempa nárůstu zadluženosti našich domácností, je stručně popsána zadluženost domácností v zahraničí.

Zaměření práce je upozornit na příčiny velkého tempa nárůstu zadlužování domácností. Jedny z příčin jsou neodpovědný přístup domácností k půjčkám a snadná dostupnost půjček. Práce také uvádí možné následky tohoto neodpovědného přístupu, které mohou vést až k sociálnímu stresu ve společnosti.

Význam práce je v naznačení jedné z možných cest, jak tento neodpovědný přístup domácností řešit v rámci sociální pedagogiky,. Touto cestou může být zvyšování ekonomické gramotnosti celé populace v ČR

Klíčová slova : dluhy, domácnost, stres, ekonomika, výchova, gramotnost,

Annotation

This work is focused on increase of insolvency of Czech households since 1990 until now. For comparison there is described insolvency of households in abroad.

One of the reasons of increasing insolvency of households is irresponsible approach to loads and availability of loans. This work also brings in consequences of irresponsible approach toward loans which may leads to social stress in society.

Meaning of this work is to indicate one of possible way of solving irresponsible attitude of households toward loans thanks to social pedagogy. This way may increase economic literacy in population of Czech Republic.

Key words: depths, households, stress, economy, education, literacy.

Seznam použité literatury:

A) Další položky seznamu - **Právní předpisy**:

1. Zákon č. 99/1963 Sb. Občanský soudní řád v aktuálním znění.
2. Zákon č. 40/1964 Sb. Občanský zákoník v aktuálním znění.
3. Zákon č. 513/1991 Sb. Obchodní zákoník v aktuálním znění.
4. Zákon č. 21/1992 Sb. o bankách v aktuálním znění.
5. Zákon č. 6/1993 Sb. o České národní bance v aktuálním znění.
6. Zákon č. 120/2001 Sb. O soudních exekutorech a exekuční činnosti v aktuálním znění.
7. Zákon č. 321/2001 Sb. o některých podmínkách sjednávání spotřebitelského úvěru v aktuálním znění.
8. Zákon č. 124/2002 Sb. o platebním styku v aktuálním znění.

B) Další položky seznamu - **Literatura**:

9. Kejdová. M., Vaňková. Z., Základy občanského práva. I. vyd. Brno. IMS, 2006.
10. Kohoutek. R., Psychologie zdraví a duševní hygiena. I. vyd. Brno. IMS, 2007.
11. Kolmanová. H., Cesta k finanční prosperitě. I. vyd. Praha. Profess Consulting, 2005.
12. Kraus. B., Sociální pedagogika. I. vyd. Brno. IMS, 2004.
13. Kraus. B., Poláčková, V., Člověk –Prostředí – Výchova., I. vyd. Brno 2001.
14. Nakonečný. M., Úvod do psychologie. Praha. Portál, 2003.
15. Polidar.V., Management úvěrových obchodů a bank. II. Vydání. Praha. Economia a.s.,1992.
16. Šivicová, G. Psychické zdraví a sebevědomí., I. vyd. Praha, Prometea, 2006.
17. Zimbard. P., Temné stránky psychologie., Psychologie dnes. číslo 1, rok 2006.

C) Další položky seznamu - **Internetové stránky**:

18. http://www.clfa.cz.

19. http://www.cojeco.cz.

20. http://www.cs.cz.

21. http://www.csobleasing.cz.

22. http://www.czso.cz.

23. http://www.euro-money.cz.

24. http://www.finance.cz.

25. http:// www.FinExpert.cz.

26. http://www.gemoney.cz.

27. http://www.gemoneybank.cz.

28. http://www.leasingcs.cz.

29. http://www.Měšec.cz.

30. http://pravo.novinky.cz.

31. http://www.pomocsdluhy.cz.

32. http://www.promethea.cz.

33. http://www.providentfinancial.cz.

34. http://www.respekt.cz.

35. http:// www.spotrebitele.info.

36. http://www.sysel-arnost.cz.

37. http://www.zkola.cz.

Seznam příloh:

1. Půjčujte si s rozumem. Praktická příručka pro osobní finance Sdružení SPES
2. Všeobecné obchodní podmínky smlouvy o úvěru společnosti GE Money Multiservis, a.s. verze 1/2005

Co byste měli a neměli dělat

Co byste měli:

- Buďte realističtí – přiznejte si, v jaké jste opravdu situaci a rozhodněte se jí řešit – s využitím pomoci, která je k dispozici.
- Okamžitě kontaktujte své věřitele a vysvětlete jim, jaké máte potíže.
- Vždy řešte především ty dluhy, kvůli kterým byste mohli přijít o střechu nad hlavou, zásobování energiemi nebo svou svobodu.
- Pamatujte si, že vaši věřitelé preferují spíše malé pravidelné splátky než větší, nepravidelné platby, které pro Vás budou těžko zvládnutelné.
- Vždy odpovídejte ve stanovených lhůtách na dopisy věřitelů nebo soudní obsílky a vždy jim sdělte všechny požadované informace.
- Schovávejte si kopie veškeré korespondence, výpisů z účtů, svých rodinných rozpočtů, splátkových kalendářů, atd.
- Zúčastňujte se a nechte se zastupovat na všech soudních jednáních a vždy s sebou k soudu noste veškerou korespondenci, týkající se případu, včetně vašeho aktuálního rodinného rozpočtu.

Co byste neměli:

- Neignorujte problémy – samy od sebe nezmizí.
- Nevzdávejte pokusy o dohodu s vašimi věřiteli, i když je jednání s nimi obtížné a odmítají vaše úvodní návrhy.
- Nenechte se pod nátlakem nebo dobrovolně vmanipulovat do slibů, které nemůžete splnit.
- Nepůjčujte si peníze na splácení starších dluhů. To se týká zejména kreditních karet nebo karet pro platby v obchodech.
- Nebojte se požádat o radu odborníka – je to zdarma (viz kontakty na str. 21 této příručky).

Půjčujte si s rozumem!

Praktická příručka pro osobní finance

Sdružení SPES

CPA Centrum Politických Analýz

občanské sdružení SPES

Půjčujte si s rozumem!

Tuto brožuru připravilo v roce 2007 Sdružení SPES ve spolupráci se sdružením CPA díky finanční podpoře Evropské unie v rámci projektu Evropa pro všechny jako informační materiál pro pomoc lidem ve finančních nesnázích. Při přípravě letáku jsme čerpali jednak z vlastních zkušeností z praxe a také z brožury **"Moneymanual for Dealing with Debt"** britské organizace na pomoc zadluženým lidem Credit Action.

Plná odpovědnost za obsah tohoto materiálu leží na autorech, za znění textu a aplikaci informací v praxi v žádném případě neodpovídá Evropská komise.

Všechna práva vyhrazena. Přetiskovat nebo dále šířit tuto publikaci či její části je možné pouze s písemným souhlasem Sdružení SPES a CPA. Informace o sdruženích naleznete na **www.pomocsdluhy.cz** a **www.sdruzeni-cpa.cz**.

Úvod

Tato příručka vám pomůže vyřešit problém vašich osobních dluhů. Pokud chcete znovu získat kontrolu nad svou finanční situací, existuje k tomu mnoho cest. K dalšímu textu si úvodem řekněme, že osoba poskytující půjčku (úvěr) bude dále nazývána věřitel a příjemce půjčky (úvěru) bude dále nazýván dlužník.

Prvním důležitým krokem k vyřešení vašich problémů s dluhy je přiznat si, že jste ve finančních nesnázích a že potřebujete pomoci. Neostýchejte se a nestyďte se zveřejnit všechny své dluhy a finanční nesnáze, protože pokud byste problém ignorovali a neodpovídali na dopisy, vše by bylo ještě komplikovanější. Mohli byste se třeba dočkat toho, že soud by rozhodl bez Vaší přítomnosti a přišli byste o veškerá práva, která vám v soudním řízení náleží (mj. požádat o snížení výše smluvních pokut, prokázat, že jste zaplatili více splátek než tvrdí věřitel, aj.). Svých problémů se můžete zbavit jen tak, že učiníte několik na sebe navazujících kroků.

Zde si můžete přečíst některé pozitivní kroky, které můžete učinit, většinu z nich pak podrobněji vysvětlujeme v této příručce:

- Zůstaňte v klidu a pokuste se necítit strach, i když vám vyhrožují. Z této situace se můžete dostat i díky radám a pomoci odborníků.
- Odolejte pokušení a nepůjčujte si další peníze, kterými byste splatili existující dluhy, to by způsobilo ještě další problémy. Dostali byste se do tzv. spirály dluhů.
- Sepište si seznam všech svých věřitelů a dluhů.
- Připravte si rozpis své finanční situace (rodinný rozpočet), uveďte v něm své příjmy, náklady na bydlení a další závazky a (případnou) sumu, která vám zbude k vyrovnání dluhů.
- Buďte v kontaktu se svou rodinou a přáteli, abyste se s nimi mohli podělit o své problémy a společně s nimi se pokusili najít řešení.
- Žádejte o radu i ostatní instituce (viz kontakty na str. 21 této příručky), které vám mohou odborně poradit – za své rady nechtějí žádný poplatek.

Všechno v životě má svá pro i proti. I život na dluh. Je báječné neničit si ruce na valše, protože mohu mít pračku hned, na splátky. Život na dluh v mnohém znamená život pohodlnější, činí komfort dosažitelným pro široké vrstvy obyvatelstva. Chystá však na nás řadu pastí a pastiček a klade na nás mnohem vyšší nároky a odpovědnost.

Klíčovými se stávají otázky: „Budu schopen své dluhy splatit? Co mám dělat, abych se nedostal do spirály dluhů? A co mám dělat, abych se z ní dostal? Nalézt odpovědi je čím dál tím aktuálnější spolu s tím, jak roste spotřební zadlužení českých domácností a počet předlužených lidí. Do popředí se dostává i potřeba prevence, potřeba zvyšovat ekonomickou gramotnost lidí, aby byli schopni rozumně řídit osobní finance.

Finanční problémy často mají původ v rodinných, zdravotních nebo emocionálních nesnázích, případně k nim vedou. Je důležité, abyste vyřešili s pomocí odborníka i tyto související problémy.

Můžete se obrátit například na sdružení SPES na e-mailu spes@pomocsdluhy.cz. Pro další pomoc se můžete kontaktovat třeba na některou z Občanských poraden nebo místní Charitu.

DO TOHO! Nezoufejte si – splacení dluhů může trvat dlouho, ale konečný výsledek stojí za to a budete opět pány své finanční situace.

Nyní si podrobněji rozebereme PRAKTICKÉ kroky, které můžete učinit, abyste vyřešili své problémy s dluhy.

Dostaňte to ze sebe! Jaký je váš celý příběh?

Ještě než si půjčíte

Mnoho dluhů, které je těžko splatit, vzniká proto, že dlužník podepíše smlouvu, kterou si řádně nepřečetl nebo nevěnoval dostatečnou pozornost jejímu obsahu. Takovýto přístup je zcela nesmyslný a v případě neschopnosti dlužníka splatit svůj dluh může nakonec po sečtení všech nákladů spojených s jeho splacením dosáhnout výše mnohonásobku původně zapůjčené částky.

Nerozumíte, co se píše ve smlouvě? Zeptejte se!

Pokud podepisujete smlouvu o půjčce či úvěru, dejte pozor zejména na následující skutečnosti:

Uzavírání smlouvy věnujte přiměřený čas a zabývejte se podrobně jejím obsahem. Nejlépe je vyžádat si smlouvu k prostudování domů a složitější části si nechat vysvětlit od odborníka. Pokud vám nebudou chtít smlouvu poskytnout, jde o chování nanejvýš podezřelé a bude lépe, když si půjčku vezmete jinde.

Nenechte se vyvést z rovnováhy chvatem osoby jednající za věřitele. Je často pouze hraný, a má vás přimět k ukvapenému jednání.

Smlouvu si vždy přečtěte celou, dočítejte jednotlivá ujednání až do konce a zvláštní pozornost věnujte částem smlouvy psaným drobným písmem a nezapomeňte také pročíst takzvané „všeobecné obchodní podmínky věřitele“, pokud jsou přílohou a nedílnou součástí smlouvy (smlouva na ně odkazuje).

Smlouva musí být uzavřena písemně, musí z ní zcela jednoznačně vyplývat, kdo jsou smluvní strany (věřitel a dlužník) a jaká jsou jejich vzájemná práva a povinnosti, vždy musíte dostat jeden podepsaný originál smlouvy, ne jen kopii.

Jestliže při podpisu úvěrové smlouvy sdělíte nepravdivé, nebo hrubě zkreslené údaje nebo některé zamlčíte dopustíte se trestného činu úvěrového podvodu podle § 250b zákona č. 140/1961 Sb., trestní zákon. Trest odnětí svobody může v závislosti na způsobené škodě dosáhnout až 12 let.

V případě, že při sjednávání půjčky či úvěru sdělíte věřiteli pravdivé údaje, ale budete již v té době vědět, že není ve vašich silách půjčku řádně splatit, a způsobíte-li tak škodu vyšší než 5000 kč bude vaše jednání trestným činem podvodu podle § 250 trestního zákona. Trestem může být podle výše způsobené škody až 12 let vězení.

Často je požadavkem věřitele, aby dlužník poskytl nepřiměřené zajištění a v případě nesplácení platil nepřiměřeně vysoké sankce. Před uzavřením smlouvy byste tedy měli pečlivě prostudovat zejména tu část, která se zabývá zajištěním úvěru a sankcemi v případě jeho nesplácení. Uvědomte si, že pokud nebudete splácet, bude vyžadováno zaplacení vaší půjčky či úvěru např. po ručiteli nebo se může částka kterou dlužíte několikanásobně zvětšit.

Jedním ze způsobů zajištění i je takzvaný zajišťovací převod práva k nějaké vaší věci Častým trikem, je jeho nenápadné uvedení přímo ve smlouvě o půjčce (úvěru). Tak vás může věřitel i na základě celkem nízké půjčky připravit o majetek v trojnásobné či pětinásobné hodnotě. Pokud takovou smlouvu podepíšete, může věřitel vaší věc v případě jakéhokoliv zpoždění při splácení okamžitě odebrat a prodat.

Dejte pozor na ustanovení o notářském či exekutorském zápisu o dohodě. V něm totiž dáte souhlas k tomu, aby proti vám, nebudete-li půjčku či úvěr splácet, mohla být ihned vedena exekuce.

Pohledávka věřitele může být zajištěna také písemnou dohodou o srážkách ze mzdy. V takovém případě je nutné si uvědomit, že pokud nebudete splácet, tak může věřitel požádat vašeho zaměstnavatele, aby vám splátky srážel přímo z platu.

Vždy trvejte na tom, aby byla v plné výši ve smlouvě uvedena skutečná částka půjčky (úvěru). Trvejte na tom, aby se jednalo o částku, kterou skutečně dostanete do ruky.

Velké riziko pro vás může představovat i tzv. revolving, kdy po splacení určité části půjčky (úvěru) lze získat další půjčku (úvěr), a to zejména na splacení původně poskytnutého úvěru. Takto se můžete dostat do takzvané dlužní spirály. Budete si půjčovat další peníze jen proto, abyste splatili předchozí půjčky a úroky z nich.

Pozor na RPSN. Uvědomte si, že údaj RPSN (Roční Procentní Sazba Nákladů na splacení půjčky), podle kterého třeba budete výhodnost půjčky posuzovat je do značné míry matoucí. Když je například půjčka inzerována s RPSN od 20 %, lze očekávat, že skutečné RPSN uvedené ve smlouvě bude i několikanásobně vyšší. Do RPSN navíc nejsou zahrnuty žádné smluvní pokuty, sankční úroky při nesplácení či některé poplatky. Vždy chtějte vědět, kolik peněz dostanete na ruku a kolik budete muset celkem zaplatit. To je jediný způsob, jak zjistit, zda je pro vás půjčka výhodná. Od většiny věřitelů obdržíte splátkový kalendář, kde uvidíte, kolik měsíců budete splácet. Když vynásobíte počet měsíců v tomto splátkovém kalendáři výši splátky, dostanete konečnou sumu. Vyžádejte si proto od poskytovatele půjčky splátkový kalendář. Uvidíte tak, kdy skončíte splácet a o kolik „přeplatíte“ sumu, kterou jste si půjčili. Některé společnosti poskytují splátkový kalendář automaticky.

Shrnutí: před uzavřením smlouvy si řádně spočítejte, kolik skutečně zaplatíte za poskytnutou půjčku (úvěr) a zda vůbec tyto náklady odpovídají vašim představám a možnostem splácet. Pokud jde o zajištění úvěru (půjčky), je zcela nezbytné přečíst si všechny pasáže uvedené přímo ve smlouvě a v případě, že vám nejsou následky nesplácení úvěru jasné, nechejte si je řádně vysvětlit od poskytovatele úvěru (půjčky) nebo navštivte odborníky.

Uvědomte si: nejste povinni přijmout požadavky věřitele, pokud jsou pro vás nevýhodné. Vždy je tu možnost půjčit si jinde. Jakýkoli ústupek pro vás totiž může mít tragické důsledky!

Krok 1: Vypracujte si přehled věřitelů

Je potřeba mít přehled a vědět, komu a kolik dlužíte. Ve fázi, kdy budete potřebovat pomoc, už často ani nemusíte tušit, o jaké částky se jedná. Pro to, abyste mohli vypracovat Přehled věřitelů, si tyto informace budete muset zjistit (viz Krok 2). Zároveň si tak připomenete celou historii svých půjček. Pracujte s Přehledem věřitelů, vidíte na něm zbylý počet měsíčních splátek. Máte tak přehled o tom, kdy vyplatíte jednotlivé úvěry a tak uvidíte, kdy budete např. moci navýšit splátky ostatním věřitelům, na jak dlouho si odložit splátky, než vyplatíte jiný závazek.

Přehled věřitelů

Jméno: **Rok:**

Číslo	Věřitel	Dlužná suma	Poznámky	Měsíc			

Krok 2: Zjistěte stav vašeho dluhu

Pokud již dlouho neplníte své závazky a ztratili jste o nich přehled, je potřeba, abyste zjistili v jakém stavu a kde se pohledávka nachází. Může se stát, že pohledávka byla předána vymahačské společnosti nebo soudu. Je proto potřeba otevřít poslední dopis, který jste od věřitele obdrželi (může jít například o upomínku), abyste zjistili vaši současnou situaci.

V případě, že od věřitele žádný dopis k dispozici nemáte, je potřeba zjistit stav a místo vaší pohledávky jinak. **V tomto případě můžete napsat následující dopis:**

Vaše adresa
Datum

Vážená paní, vážený pane,

Číslo účtu nebo smlouvy

nově se vyskytly jisté okolnosti, které mě ztěžují splácení mých dluhů. Chtěl bych Vás proto požádat o zaslání kopie mého splátkového kalendáře, abych mohl svou situaci aktivně řešit. Uvítal bych, kdybyste mě sdělili aktuální výši mého dluhu, případně zda-li nedošlo k nějakým právním úkonům týkající se mého dluhu.

Prosím, sdělte mi následující informace, abych mohl/a vytvořit plán splátek všech mých dluhů a abych Vám mohl/a nabídnout odpovídající platby:

Typ smlouvy (s pojistkou/bez pojistky)
Zůstatek k úhradě
Podmínky opožděných plateb a případných úroků či sankcí
Opožděné platby
Případná pojistka vážící se ke smlouvě

Předem děkuji

S pozdravem

Řekněte svým věřitelům, že máte problémy

Jakmile obdržíte všechny odpovědi od věřitelů, sepište si všechny dluhy a rozdělte je na DŮLEŽITÉ a OSTATNÍ věřitele (více v Kroku 3). Je důležité si v této fázi označit všechny dluhy, kterých se týká trestní řízení nebo které jsou předmětem žaloby. Tyto dluhy vyžadují okamžitou pozornost, vyhledejte proto odborníka, kterým vám může pomoci. Obvykle je nejjednodušší se obrátit na organizace zabývající se dluhovým poradenstvím jako je Sdružení SPES.

Na druhé straně máte, v případě, že Vaše smlouva o půjčce či úvěru byla uzavřena podle obchodního zákoníku, povinnost věřitele informovat, že nejste nebo nebudete schopni splácet úvěr a z jakého důvodu (§ 377 obchodního zákoníku).

Každý dokument, který odešlete nebo dostanete, okopírujte a kopii uschovejte. Pokud se dohodnete po telefonu, zaznamenejte si jméno osoby, se kterou jste mluvili, a poproste ji, aby vám dohodu potvrdila písemně.

Ověřte také, zda nemůžete uplatnit pojištění úvěru. To znamená, využít tuto možnost při ztrátě zaměstnání nebo nemoci, v případě, že máte takto pojištěný úvěr.

Ověřte, zda vám z dluhu byla odečtena částka, která odpovídá všem vašim platbám, a pokuste se snížit veškeré pokuty nebo úroky z prodlení.

Krok 3: Rozhodněte se, co je nejdůležitější

Pro začátek důkladně zvažte všechny své finanční možnosti. Není možno získat peníze ještě nějak jinak, např. prodejem některých věcí? K čemu vám bude doma plazmová obrazovka, když vám hrozí vystěhovaní? Kam s ní půjdete? A v případě příchodu exekutora o ni stejně přijdete.

Některé dluhy s sebou nesou větší sankce než ostatní. S těmi je potřeba se zabývat nejdříve. Důležitost dluhu neurčuje ani velikost dlužné částky, doba nebo výše nedoplatku nebo hrozby, které vám byly adresovány, ale skutečné důsledky právních kroků, které proti vám může věřitel podniknout.

DŮLEŽITÝ dluh je většinou definovaný jako takový, kdy nesplácení může vést:
- k vašemu uvěznění (například dluhy na výživném)
- k ztrátě vašeho domova
- ztrátě základních věcí nebo služeb.

Níže naleznete seznam důležitých dluhů a právních důsledků jejich nesplácení

Typ dluhu	Konečný důsledek neplacení z hlediska právního řádu
Hypotéka/bytem či domem zajištěná půjčka	Ztráta domu/bytu
Nájem	Vystěhování
Plyn/elektřina	Odpojení (vypovězení smlouvy o dodávce)
Voda	Odpojení (vypovězení smlouvy o dodávce)
Daně	Exekuce (daňový nedoplatek + penále)
Výživné	Hrozba uvěznění

Nejdříve je nutné se postarat o DŮLEŽITÉ věřitele, teprve potom plaťte ostatním. OSTATNÍ dluhy jsou takové, které s sebou nenesou výše popsané sankce. Například:

Typ dluhu	Konečný důsledek neplacení z hlediska právního řádu
Kreditní karty	Exekuce*** (dlužná částka + smluvní pokuta/úroky z prodlení)
Bytem či domem nezajištěná osobní půjčka	Exekuce*** (dlužná částka + smluvní pokuta/úroky z prodlení)
Bankovní půjčka/kontokorent	Exekuce*** (dlužná částka + smluvní pokuta/úroky z prodlení)
Koupě na splátky *	Ztráta koupeného zboží a splacené části kupní ceny
Zastavárna	Ztráta zastaveného předmětu
Půjčka od rodiny/přátel **	Exekuce*** (dlužná částka + smluvní pokuta/úroky z prodlení)

* Pokud patří ohrožené zboží k zásadním potřebám, jako např. pračka nebo auto potřebné k práci, považujte takový dluh za důležitý.

** Individuální okolnosti mohou znamenat, že je dluh třeba považovat za důležitý, přestože není právně vymahatelný. Jde například o peníze dlužné v rámci rodiny, přátel nebo lichvářů.

*** U exekuce je třeba si uvědomit, že jakmile necháte dojít situaci až takto daleko, nezaplatíte pouze dlužnou částku, úroky z prodlení a případně i smluvní pokutu, ale i náklady exekuce a odměnu exekutora. Samozřejmě je nutno počítat s tím, že vám bude pravděpodobně nařízeno zaplatit náklady soudního řízení a případně náklady věřitele, které měl kvůli soudnímu sporu. Exekuce může probíhat několika způsoby, např. prodejem věcí nebo srážkami ze mzdy.

Důležité je si uvědomit, že u úvěrů (půjček) u kterých jste včas nezaplatili splátky se Váš dluh u věřitele zvýšil o úroky z prodlení a sankce (např. smluvní pokuta, penále). Celková částka, kterou zaplatíte za úroky z prodlení bude po dobu kdy budete v prodlení narůstat. Je nutné tedy brát v úvahu při dělení úvěrů a půjček i na tento problém.
U půjček, které zatím splácíte včas, zabránit, abyste se do prodlení dostali a museli pak platit úroky a případné sankce. Toho můžete dosáhnout kontaktováním věřitele s žádostí o snížení splátek.
U půjček, které se vám nepodařilo splácet včas, je nutné pokusit se zabránit zvyšování celkové výše dluhu tím, že požádáte věřitele o úpravu splátek a prominutí úroků z prodlení a sankcí (podrobněji dále).

Než svým věřitelům nabídneme návrh splátek, je třeba připravit rozpis své finanční situace. Více se dozvíte v Kroku 4.

Krok 4: Připravte si svůj rodinný rozpočet

Je nezbytné, abyste si připravili svůj aktuální rodinný rozpočet. Na následující stránce uvidíte příklad takového rozpočtu. Můžete jej použít a přizpůsobit své konkrétní situaci. Váš rozpočet musí zahrnovat všechny příjmy ze všech zdrojů a všechny výdaje (s poznámkou, na co jsou určené). Tento formulář vyplňte pro měsíc nebo týden, ale tyto možnosti nesměšujte a jasně uveďte, zda se vámi zadané údaje týkají týdnu nebo měsíce.

Pokud chcete převést týdenní údaje na měsíční, vynásobte je 52 a vydělte 12.
Pokud chcete převést měsíční údaje na týdenní, vynásobte je 12 a vydělte 52.

Roční poplatky, jako je poplatek za televizi, dálniční známka nebo pojistky, vydělte 12 (dostanete měsíční údaj) nebo 52 (pro týdenní sumu).

Nezapomeňte na nepravidelné, a často nepředvídatelné výdaje, jako je údržba vozu nebo domácnosti, opravy a nahrazení nefunkčních věcí.

Do rodinného rozpočtu musíte zahrnout vše, ale ještě do soupisu neuvádějte poplatky za prodlení nebo platby ostatním věřitelům. Nejdříve musíte vědět, kolik peněz máte k dispozici, abyste jim mohli (pokud to bude možné) nabídnout nějakou určitou sumu.

Než svůj rodinný rozpočet uzavřete, zamyslete se, zda nemůžete zvýšit své PŘÍJMY (viz Krok 5) a snížit své VÝDAJE, abyste uspořili (viz Krok 6).

Nezapomeňte svůj rodinný rozpočet pravidelně upravovat podle změn ve Vašich příjmech a výdajích. Do rozpočtu také posléze zahrňte další platby podle případných dohod s věřiteli.

Rodinný rozpočet

Datum, kdy byl rozpočet vyplněn	Adresa
Jméno a příjmení	
Počet dospělých osob v domácnosti	Počet dětí v domácnosti

Týdenní/měsíční příjmy	Vy	Partner	Celkem
Plat			
Částečný úvazek			
Přídavky na děti			
Podpora v nezaměstnanosti			
Sociální a zdravotní podpora			
Důchod			
Výživné placené Vám			
Nájem placený Vám nebo peníze od podnájemníků			
Další			
Další			
Další			
Celkové příjmy domácnosti			

Týdenní/měsíční výdaje	Utracená částka
DŮLEŽITÉ	
Hypotéka/nájem	
Další hypotéka/zajištěná půjčka	
Výživné placené Vámi	
Daně	
Poplatky za vodu	
Plyn	
Elektřina	
Poplatky spojené s bytem	
Pokuty/soudní poplatky	
Leasing/poplatky spojené s autem	
Poplatek za televizi a rádio	
Daň z příjmu	
Pojištění vozidla	
Životní pojištění	
Pojištění domácnosti	
Penzijní připojištění	
NÁKLADY NA ŽIVOBYTÍ	
Potraviny a péče o domácnost	
Školní jídelna/kantýna	
Oděvy a obuv	
Pojištění vozidla a další poplatky	
Benzín/nafta	
Jízdenky	
Telefon	
Půjčovné (video apod.)	
Výdaje za lékařskou péči a léky	
Hlídání dětí/školka	
Náklady na školní docházku	
Cigarety/alkohol	
Investování/spoření	
Pojištění domácnosti	
Další	
Celkové náklady na domácnost (2)	
Celkové příjmy domácnosti (1)	
Celková suma po odečtení (2) – (1)	

Krok 5: Zvyšte svůj příjem

Ubezpečte se, že jste do svého rodinného rozpočtu zahrnuli všechny příjmy a potom se zamyslete, zda byste nemohli získat další.

Může jít o:

- **Získání dalšího zaměstnání** – práce na částečný úvazek, zvýšení úvazku, pokud pracujete na kratší úvazek
- **Finanční pomoc v rámci rodiny**
- **Podporu v nezaměstnanosti** – pokud jste nezaměstnaní nebo jste dostali výpověď
- **Dávky sociálního zabezpečení**

Státní sociální podpora
- závislé na výši příjmu – přídavek na dítě, sociální příplatek, příspěvek na bydlení
- nezávislé na výši příjmu – rodičovský příspěvek, příspěvek na školní pomůcky, dávky pěstounské péče, porodné, pohřebné.

Dávky sociální péče
- dávky sociální péče pro rodiny s dětmi
- příspěvek při péči o blízkou nebo jinou osobu
- dávky sociální péče pro staré občany
- dávky sociální péče pro těžce zdravotně postižené občany
- dávky sociální péče ve zvláštních případech

Důchodové pojištění

Nemocenské pojištění

- **Daň z příjmu** – ověřte, zda vám finanční úřad nemá vrátit daň.
- **Nemohly by dospělé děti nebo jiné osoby přispívat na výdaje na domácnost?**

Pokud si nejste jisti, na jaké dávky máte nárok, kontaktujte sociální odbor, místní úřady či finanční úřad.

Pokud chcete vyřešit své problémy s dluhy, je nezbytně nutné, abyste zvýšili své příjmy.

Věřitelé se vás budou ptát, zda jste vzali do úvahy všechny možnosti zvýšení příjmů.

Ověřte, na jaké dávky máte nárok

Krok 6: Znovu zvažte své výdaje

Je důležité, abyste do rozpočtu zahrnuli všechny výdaje a finanční závazky vaší domácnosti, ať jde o pravidelné či nepravidelné výdaje. Měnící se výdaje, jako je čerpání benzínu, rozložte na celý rok. Pokud potřebujete radu, obraťte se na odborníka.

Věřitelé mohou napadnout výši vašich výdajů na jídlo, oblečení, cestování apod., proto se snažte tyto výdaje omezit na realistickou výši vzhledem k velikosti a situaci vaší rodiny. Možná budete muset obhájit, proč používáte automobil a ne veřejné dopravní prostředky. Potřebujete auto k dopravě do práce, školy, na nákupy, protože nejsou k dispozici jiné způsoby dopravy? Věřitelé také mohou mít námitky proti výši nákladů na zábavu a dovolenou, cigarety, alkohol, sázení či domácí zvířata.

Své výdaje podrobně přezkoumejte a ověřte, zda jste zahrnuli do svého rodinného rozpočtu všechny výdaje. Ujistěte se, že jste rozumným způsobem své náklady omezili. Pokud budou vaše výdaje menší než příjmy, budete se moci dluhů zbavit, v opačném případě dluh dále poroste. Buďte ale realističtí – protože můžete podle tohoto rozpočtu žít i několik let, vyřaďte především nepotřebné výdaje a zachovejte základní potřeby, jako je jídlo nebo vytápění.

Krok 7: Vyjednávejte s důležitými věřiteli

Na úvod ke všem následujícím krokům:

Jako dlužník si v případě, kdy nejste schopni plnit své závazky vůči věřiteli musíte uvědomit, že jste to vy, kdo porušuje své závazky a nikoli věřitel a že věřitel není povinen přihlédnout k okolnostem, proč nemůžete platit

Na závěr sestavování rodinného rozpočtu odečtěte od svého celkového příjmu své celkové výdaje, abyste zjistili, zda vám zbývají peníze na zaplacení dluhů.

Pokud jste se již zpozdili se splátkami, dohodněte se nejdříve s důležitými věřiteli (viz definice v Kroku 3), a to co nejdříve, abyste předešli právním postihům. I když už bylo zahájeno řízení proti vám, nikdy není pozdě nabídnout určité řešení a dohodnout se po dobrém.

Je ale důležité poté co nejdříve začít vyjednávat i s ostatními věřiteli, u kterých nesplácíte včas. Vyhnete se tak dalším sankcím a úrokům, které povedou k nárůstu Vašeho dluhu.

Můžete požádat o snížení splátek. Musíte ale počítat s tím, že věřitelé nemají povinnost vám vyhovět. V tomto případě poslouží jako vzor následující dopis:

RČ:
Adresa

Adresa věřitele

Číslo smlouvy

Vážení,

uzavřel/a jsem s Vaší společnosti dne 15. 6. 2004 smlouvu o úvěru, kde jistina úvěrů činí 60 000 Kč (slovy šedesáttisíc korun českých). Tento úvěr jsem se zavázal/a splatit formou 60 měsíčních splátek, každou ve výši 1 487,93 Kč, splatných vždy 15. dne každého kalendářního měsíce. Tuto svou povinnost řádně a pravidelně plním.
V současné době se však potýkám s finančními problémy spojenými s rostoucími nezbytnými náklady na domácnost a to především ve spojení s výdaji na .....
Žádám proto Vaší společnost o umožnění snížení výše měsíčních splátek z 1 487,93
na 1 000,00 Kč. Jakmile se má situace zlepší, zavazuji se navýšit měsíční splátku.

Pevně věřím, že pochopíte mou finanční situaci a vyjdete mé žádosti vstříc.

S pozdravem,

Můžete také požádat o odklad splátek, samozřejmě ani v tomto případě nemá věřitel povinnost vám vyhovět:

Adresa dlužníka

adresa

ZN.:
Vyřizuje :
Spor. Účet:

Žádost o odklad splátek

Vážení,

dne .... jsem s Vámi uzavřel/a smlouvu o úvěru ve výši ...., kde jsem se řádně zavázal/a
k pravidelným měsíčním splátkám ve výši .... Tuto povinnost jsem až do teď řádně plnil/a.
V současné době sem se ocitla v obtížné situaci způsobené .....
Žádám Vás proto o odklad splátek na dobu ... měsíců, než se opět má situace zlepší.
Zavazuji se, že v případě dřívější změny mé současné situace začnu opět pravidelně
splácet ještě před uplynutím této doby.

Pevně věřím, že pochopíte mou těžkou situaci a vyjdete této mé žádosti vstříc.

S pozdravem,

Pro podpoření vašich argumentů můžete přiložit také rodinný rozpočet.

Když vyjednáváte s věřiteli:

- Nenabízejte veškeré finanční prostředky jednomu věřiteli.
- Začněte s jednáním, když se blíží datum splatnosti dluhu, tedy ještě předtím, než se stane splatným a vy jej budete muset začít splácet.
- Začněte vyjednávat o dluhu, který bezprostředně hrozí právními postihy.
- Nepoddávejte se pocitu nebo tlaku ze strany věřitelů, že musíte platit víc, než můžete. Je důležité, abyste jednou zahájené platby nepřerušili.
- Nesdělujte údaje o svém účtu nebo další údaje jiným osobám než vašim věřitelům.
- Začněte platit, i když věřitelé nesouhlasí s vaši počáteční nabídkou. Redukujete tím vaše nedoplatky a můžete tak přesvědčit věřitelé, aby změnili názor, když vidí, že to máte vážný úmysl dostát svým závazkům.
- Dávejte pozor, abyste ke všem platbám dostali potvrzení a aby vám byla každá ústní dohoda potvrzena písemně. Doklady pečlivě uschovejte.

Když se s každým věřitelem dohodnete na výši splátek, zahrňte je do svého rodinného rozpočtu, abyste Vy, případně i ostatní věřitelé, viděli, jaká je vaše aktuální finanční situace. Můžete se také lépe přizpůsobit životu podle nového rozpočtu.

Pokud vám nezbyly prostředky navíc, které byste mohli použít na splacení dluhů u důležitých věřitelů, přesto je musíte kontaktovat a svoji aktuální pozici doložit rodinným rozpočtem. Musíte mít na paměti, že někteří věřitelé (nejen pouze důležití) mají ze zákona být informováni o tom, že Váš dluh nemůže být a nebo nebude splacen v dohodnutém termínu.

Důležité je to také z toho důvodu, že někteří z nich mají právo vám přímo strhávat dlužné peníze z vašeho platu nebo sociálních dávek. Tento nárok bývá také přímo zakotven ve smlouvě.

Nesplnění těchto oznamovacích povinností je postihováno smluvními pokutami a může být požadována náhrada škody, kterou tím věřiteli způsobíte.

Pokud se vaše finanční situace zlepšuje, dohodněte se na splacení dlužných splátek v určitém časovém období.

Uvažte, zda nemůžete svůj majetek znovu zastavit, např. přesunout platby z životní pojistky na splácení hypotéky, ale buďte opatrní a vždy ověřte a porovnejte podmínky, původní a dlouhodobé úroky, poplatky za předčasné splacení, administrativní poplatky apod.

Dobrovolný prodej domu, bytu nebo užívacího práva k bytu má většinou za následek větší výnos než nucený prodej po zabavení. Nejdříve se musíte zamyslet nad náhradním ubytováním, protože úřady mohou rozhodnout, že jste se ubytování zbavili záměrně. Ale i takový prodej nemusí vynést tolik, aby bylo možné splatit zbylou hypotéku nebo půjčku, a je možné, že budete muset zbylou částku doplatit.

Platte jen to, co můžete

Krok 8: Vyjednávání s ostatními věřiteli

Jakmile se dohodnete na splácení svých důležitých dluhů, opravte podle toho svůj rodinný rozpočet, abyste viděli, zda máte prostředky na splácení ostatních dluhů (definici naleznete v Kroku 4).
Nejspravedlivější způsob je rozdělit tuto sumu (pokud nějaká zbude) mezi ostatní věřitele podle celkové výše vašeho dluhu u nich. Tyto ostatní dluhy sepište do přehledného seznamu (viz níže) a sečtěte celkovou výši svých ostatních dluhů. Celkový příjem, který máte k dispozici, potom rozdělte mezi tyto věřitele pomocí následující metody:

jednotlivý dluh / celkové dluhy x suma, kterou máte k dispozici = nabídka

V následujícím příkladu předpokládáme, že máme k dispozici 2 000 Kč pro všechny ostatní věřitele:

Rozvrh ostatních věřitelů:

Jméno a příjmení:		**Datum:**
Věřitel	Dlužná částka	Nabídka (měsíční)
Hypotéka	100 000 Kč	400 Kč
Rychlá půjčka	150 000 Kč	600 Kč
Financování auta	50 000 Kč	200 Kč
Kreditní karta	200 000 Kč	800 Kč
Celkem	500 000 Kč	2 000 Kč

Pomocí výše uvedené metody můžete na splátky kreditní karty nabídnout:

200 000 Kč / 500 000 Kč x 2 000 Kč = 800 Kč

Pro vyplnění podobného rozvrhu můžete použít kalkulačku.

Nyní můžete podle vypočtených údajů nabídnout dohodu každému z ostatních věřitelů. Níže uvádíme typický dopis, který připojte ke kopii svého rozvrhu dluhů a rodinného rozpočtu.

Vaše adresa
Datum

Vážená paní, vážený pane,

číslo účtu nebo smlouvy

z dopisu, který jste již obdrželi, víte, že v současné době mám finanční problémy, protože jsem ..... Přikládám rodinný rozpočet, který uvádí podrobnosti mé finanční situace.
V příloze je také rozvrh všech mých ostatních dluhů, ze kterého můžete vidět, že zbývající finanční prostředky byly rozděleny podle podílu jednotlivých dluhů.

Velmi by mi pomohlo, kdybyste přijali splátku ..... Kč měsíčně a přestali připočítávat úroky a další sankce, abych mohl/a dále snížit svůj dluh.

Pokud tuto dohodu písemně potvrdíte, okamžitě začnu splácet dlužnou částku. Prosím, sdělte mi také, jakou metodu a jaké datum preferujete.

S pozdravem,

Je důležité, aby vaši věřitelé viděli, že jste se k nim zachoval spravedlivě. Proto se nenechte tlačit k tomu, abyste zvýšit jednotlivé nabídky na úkor ostatních věřitelů. Věřitelé, i když přistoupí na snížení splátek, většinou nejsou ochotní zmrazit úroky či jejich část a případně i prominout některé další poplatky, ale pokud byste je platili a zároveň se zvyšovala celková výše vašeho dluhu, nemělo by to příliš velký smysl.

Proto můžete věřitelům, pokud přistoupí na změnu výše splátek, ale odmítnou ustoupit od vymáhání úroků z prodlení či případných sankcí, zaslat další dopis:

Vaše adresa
Datum

Vážená paní, vážený pane,

číslo účtu nebo smlouvy

děkuji, že jste přijali mou nabídku na opětovné placení, ale mrzí mě, že nejste nesouhlasili se zmražením úroků na mém účtu. Jistě pochopíte, že když nezmrazíte úroky nebo jejich část, bude dlužná částka dále narůstat a já, ačkoliv bych tak chtěl/a učinit co nejdříve, ji nebudu nikdy schopen/a splatit. Proto Vás prosím, abyste znovu uvážili své rozhodnutí a sdělili mi je.

S pozdravem,

Začněte platit jak nejdříve to je možné, podle dohody s věřiteli. Je důležité platit pravidelně, byť malé částky.

Pokud se vaše situace dále zhorší, a nebudete moci splácet, potom připravte upravený rodinný rozpočet, znovu spočítejte své nabídky splátek věřitelům, aby odpovídaly vašim současným možnostem. Znovu svým věřitelům napište a vysvětlete jim změnu ve své situaci.

Nezneužívejte ochoty věřitele přistoupit na nižší splátky, pravděpodobnost, že svolí k opakovanému snížení výše splátek je velmi malá. Buďte raději realističtí od začátku a vše si důkladně připravte hned napoprvé.

Pokud věřitelé vaši nabídku k úpravě splátek nepřijmou, potom jim zašlete následující dopis:

Vaše adresa
Datum

Vážená paní, vážený pane,

číslo účtu nebo smlouvy

děkuji Vám za váš dopis ze dne ....

Je mi líto, že jste nepřijali mou nabídku. Většina (nebo všichni) mých věřitelů ji přijala a již obdrželi první platby. Z mého rodinného rozpočtu je zřejmé, že mám k dispozici celkem jen ..... Kč, které mohou rozdělit mezi věřitele. Bylo by nespravedlivé dát jednomu věřiteli přednost před ostatními, kteří souhlasili s mou nabídkou.

Prosím Vás o opětovné zvážení mé nabídky vzhledem k tomu, že ji ostatní věřitelé akceptovali.

S pozdravem,

Další věřitelé budou souhlasit se snížením plateb na určitou dobu, například tři až šest měsíců. Pokud se do té doby vaše situace nezlepší, dejte jim vědět a pokračujte v dosavadních platbách. V opačném případě připravte aktualizovaný rodinný rozpočet a znovu vypočítejte své nabídky, jak je popsáno výše.

Pokud nemáte žádný příjem, který byste mohli rozdělit mezi další věřitele, potom jim napište a informujte je o svých potížích. Zašlete jim v příloze svůj rodinný rozpočet, abyste jim svou situaci prokázali. Souhlaste s tím, že je kontaktujete, jakmile se vaše situace zlepší. Mezitím je požádejte o odklad splátek, případně zmrazení úroků a odpuštění sankce. Toto ale v prvních etapách zřejmě neakceptují. Potom jim nabídněte platbu 50 Kč měsíčně. K první platbě přiložte dopis a pokračujte v měsíčních platbách. Tím jim dokáže, že chcete udělat, co je ve vašich silách, abyste dluh zaplatili. **Můžete napsat například toto:**

Vaše adresa
Datum

Vážená paní, vážený pane,

číslo účtu nebo smlouvy

v současné době mám finanční problémy, protože jsem .....

Přikládám kopii svého rodinného rozpočtu, ze kterého je patrné, že po nezbytných platbách mi nezbudou prostředky, kterými bych mohl začít splácet dluh, který u Vás mám. Proto Vám nabízím platbu 50 Kč měsíčně jako projev snahy o vyrovnání mého závazku. Přikládám první platbu a prosím o zaslání platební knihy.

Pokud se moje situace v budoucnu změní, kontaktuji vás. Mezitím Vás prosím alespoň o zmrazení úroků a uvážení, zda by nebylo možné dluh odepsat.

S pozdravem,

Cílem této brožury je pomoci vám, abyste se nezatížili finančně a časově náročným soudním řízením. Co se ale stane, když se nepovede vyjednávání a vaši věřitelé podniknou k vymožení dluhu právní kroky? Není zločinem dlužit peníze. Váš případ bude projednávat občanský soud, který se nezabývá trestnými činy. Tento soud netrestá, ale zajišťuje spravedlnost mezi věřitelem a dlužníkem. Nebojte se proto předvolání a soudního procesu – často může pomoci vyřešit vaše problémy. I v řízení před soudem vám náleží práva a jste v něm plnohodnotnou stranou.

Jak se chovat k věřiteli, co věřitel smí a nesmí:

Znovu je nutné zopakovat, že Vy jako dlužník jste tím kdo není schopen plnit své závazky z půjčky (úvěru), které jste získali od věřitele a neplníte tak své povinnosti vůči němu. Věřitel není osobou, která jedná v rozporu se svými právy a neplní své povinnosti. Není povinen přihlédnout k okolnostem, proč nemůžete platit.

Po věřiteli můžete požadovat, aby vám sdělil aktuální výši vašeho dluhu včetně úroků, a on je povinen vám ji sdělit.

Můžete se pokusit s věřitelem dohodnout o odkladu splátek nebo o odpuštění úroků z prodlení či pokut. O každé takové změně musíte s věřitelem uzavřít písemnou dohodu, ústní příslib nestačí.

Pokud však věřitel odmítne o jakékoli změně smluvních podmínek jednat, je to jeho právo a nezbývá něž připravit se buď na další pokusy věřitele od Vás peníze získat mimosoudní cestou, nebo na to, že ohledně pohledávky věřitele bude zahájeno řízení u soudu nebo před rozhodcem. V nejhorším případě, kdy jste uzavřeli smlouvu o zajišťovacím převodu práva k části svého majetku či ve formě přímo vykonatelného notářského či exekučního zápisu o dohodě, je nutno se připravit na to, že si v prvém případě, věřitel přijde majetek převzít, nebo v druhém případě, že proti vám bude zahájena exekuce.

Pokud exekuce bezprostředně hrozí, nezbývá vám než se pokusit co nejrychleji zaplatit. Pokud totiž začne exekuce probíhat, budete muset uhradit ještě další náklady, například odměnu exekutora ve výši 15 % z vymáhaného dluhu, nejméně 3 000 Kč, náklady věřitele spojené s vymáháním dluhu ve výši většinou 2 000–5 000 Kč a nejméně 1 000 Kč na náklady exekučního řízení. Váš majetek se navíc bude prodávat v dražbě, ve které může být prodán i za pouhou třetinu ceny. Pokud tedy o vaše věci nebude velký zájem, můžete být připraveni o většinu majetku.

Pokud byla exekuce již nařízena, může dlužník navrhnout exekučnímu soudu její odklad, pokud se bez své viny přechodně ocitl v takovém postavení, že by neprodlená exekuce mohla mít pro něho nebo pro příslušníky jeho rodiny zvlášť nepříznivé následky. Soudní praxe této možnosti využívá zejména v případech, kdy se dlužník dostal do prodlení se splácením v důsledku zdravotních problémů, u nichž lze předpokládat, že po určité době pominou.

Jak se chovat k vymahačům, co vymahači smí a nesmí:

S vymahači jednejte pouze, pokud prokáží, že mají právo vás kontaktovat – musí buď doložit, že mají plnou moc od věřitele, nebo že jim věřitel pohledávku postoupil. V případě postoupení pohledávky se totiž vymahač stává věřitelem, neboť na něj přešla veškerá práva a povinnosti původního věřitele. Jinak s vymahači nejednejte.

Korektní vymahači vás budou pouze kontaktovat, zaevidují vás do evidence dlužníků a popřípadě se pokusí kontaktovat vaše další věřitele. Část vymahačů však postupuje vůči dlužníkovi cestou hrubého zastrašování, což lze v zásadě kvalifikovat jako spáchání trestného činu útisku nebo vydírání.

U jednání s vymahači byste proto vždy měli mít svědky a pokud jednání vymahačů sklouzne k zastrašování, je nejlepší oznámit celou záležitost Policii České republiky (nebo popřípadě státnímu zastupitelství). Svědkové pak mohou spáchání trestného činu prokázat. Pokud již jednou oznámení na policii podáte, řeší ho již policie samostatně, tudíž například nelze vzít oznámení zpět. Navíc riskujete, že pokud se budete chtít své původní oznámení změnit, mohli byste být obviněni z trestného činu křivého obvinění.

Jak se chovat k exekutorovi, co exekutor smí a nesmí:

Na rozdíl od vymahačů má soudní exekutor nejen oficiální postavení (k provedení exekuce je pověřen rozhodnutím soudu), ale má navíc celou řadu oprávnění, jako např.:

- má přístup do většiny databází a archivů, včetně neveřejných
- veškeré správní úřady, obce, banky i řada soukromých subjektů jsou soudnímu exekutorovi povinni poskytnout na informace, například o vašem majetku
- soudní exekutor je oprávněn zablokovat vaše účty i veškerý movitý i nemovitý majetek
- soudní exekutor je oprávněn vstoupit do vašeho bytu a provést soupis majetku, a to i když nejste doma – smí například vylomit zámky u dveří, atd.
- soudní exekutor může dokonce provést vaší osobní prohlídku a má právo vynutit si vstup i do jiných prostor než je váš byt, pokud má podezření, že tam svůj majetek ukrýváte
- může omezit váš příjem srážkami ze mzdy (zůstane vám pouze její část)

Se soudním exekutorem je tedy v podstatě nutné komunikovat. Je nutné si ovšem uvědomit, že exekutor je pověřen získáním peněz a nikoliv vyjednáváním. Pouze věřitel je tou osobou, kterou je nutno přesvědčit, aby exekuci zastavila. Důležité je nenechat se před exekutorem zapírat a neskrývat se. V opačném případě pro vás budou důsledky jako pro dlužníka velmi tvrdé. Pokud obdržíte od soudního exekutora obsílku, je lépe exekutorský úřad bezodkladně navštívit a zkusit znovu jednat s věřitelem, než riskovat, že vám soudní exekutor zabaví vaše věci.

Doporučujeme vám, abyste po obdržení obsílky kontaktovali odborníka, který vám podrobně vysvětlí vaše práva v rámci provádění exekuce a pomůže vám v případě, že dojde k chybám ze strany exekutora.

Rozhodně nemá smysl pokoušet se zabránit vstupu soudního exekutora do bytu nebo provedení osobní prohlídky – soudní exekutor na to má právo a může požádat o policejní asistenci. Vaším odporem se navíc v takovém případě můžete dopustit trestného činu maření výkonu úředního rozhodnutí nebo útoku na veřejného činitele.

Při vstupu do vašeho obydlí musí soudní exekutor předložit usnesení soudu o exekuci a průkaz vydaný Exekutorskou komorou. Pokud tyto dokumenty nepředloží, nemá právo cokoliv po Vás požadovat.

Soudní exekutor proti vám nesmí použít násilí, hrubého nátlaku či zastrašování. I soudní exekutor totiž může svým jednáním proti vám spáchat trestný čin např. útisku, vydírání, apod. Použití násilí ze strany soudního exekutora či jiné obdobné jednání byste měli oznámit orgánům činným v trestním řízení, obdobně jako jsme o tom hovořili u jednání s vymahači.

Jak ušetřit peníze

- Kupujte pouze za hotové – pokud si něco nemůžete dovolit, našetřete si na to.
- Když si jdete něco koupit, položte si otázku, zda to opravdu potřebujete, nebo jen chcete. Zkuste vždy nejdříve před koupí třicet dní počkat než se rozhodnete, zda si věc opravdu koupíte a potom zkuste zajít na více míst a porovnat ceny.
- Když jdete nakupovat, připravte si seznam a držte se ho.
- Neustále aktualizujte svůj rodinný rozpočet a snažte se žít podle něj.
- Zkuste hledat způsoby, jak zvýšit své příjmy a zároveň zkoušejte omezit své výdaje.
- Veďte si vlastní osobní účetnictví a vždy si kontrolujte svoje výpisy z banky.
- Vytvořte si finanční rezervu na nepravidelné platby a mimořádné náklady. V některých případech můžete za platbu v hotovosti dostat malou slevu.
- Poučte členy své rodiny o tom, jak řídit své osobní finance. Můžete jim tak pomoci, aby se v budoucnu nedostali do vážných problémů.
- Začněte pravidelně spořit, třeba i malé částky. Důležité je, že začnete.

Pamatujte: pokud vaše dluhy začnou opět narůstat, okamžitě vyhledejte pomoc, dříve než se vám situace vymkne z ruky.

Kde můžete hledat pomoc zdarma:

Sdružení SPES – informace o pomoci s dluhy a Sdružení SPES naleznete na webové stránce www.pomocsdluhy.cz nebo nám můžete napsat na e-mail: spes@pomocsdluhy.cz.

Občanské poradny – poskytují bezplatnou pomoc občanům téměř v každém větším městě. Podrobný seznam poraden naleznete na webové stránce www.obcanskeporadny.cz.

Česká katolická charita – poskytuje bezplatnou pomoc v nouzi. Informace o umístění poraden a jejich specializaci naleznete na webové stránce www.charita.cz.

Všeobecné obchodní podmínky smlouvy o úvěru společnosti GE Money Multiservis, a.s

Verze 1/2005

ÚVODNÍ USTANOVENÍ

Tyto Všeobecné obchodní podmínky Smlouvy o úvěru Společnosti GE Money Multiservis, a.s. (dále jen "VOP") vymezují vztahy mezi společností GE Money Multiservis, a.s., jako věřitelem (dále jen "Věřitel" nebo "Společnost GEMM") a dlužníkem (dále jen "Klient") vzniklé v souvislosti s uzavřením smlouvy o úvěru (dále jen "Smlouva" nebo "ÚS"). Tyto VOP tvoří nedílnou součást Smlouvy.

Dealer je pověřen Věřitelem úkony vedoucími k uzavření ÚS a může být Společností GEMM pověřen uzavíráním takových smluv. Ve vztahu ke Klientovi je prodávajícím (obstaratelem prodeje) vozidla. Dealer přebírá od Klienta pro Věřitele administrativní poplatek za uzavření Smlouvy.

Vozidlo je jakékoli silniční motorové nebo nemotorové vozidlo, nové nebo ojeté (dále jen "Vozidlo"), jehož kupní cena je zcela nebo zčásti hrazena formou úvěru poskytnutého Věřitelem Klientovi podle Smlouvy.

Pokud je Klientem fyzická osoba, která při uzavírání a plnění ÚS nejedná v rámci své obchodní nebo jiné podnikatelské činnosti, je spotřebitelem ve smyslu zákona číslo 321/2001 Sb. o některých podmínkách sjednávání spotřebitelského úvěru a o změně zákona č. 64/1986 Sb. (dále jen "Spotřebitel" a "Zákon o spotřebitelském úvěru"). Ustanovení Zákona o spotřebitelském úvěru se přiměřeně použijí i na úpravu vztahů založených ÚS.

1. ZPŮSOB UZAVŘENÍ SMLOUVY A ČERPÁNÍ ÚVĚRU

1.1. Věřitel poskytuje úvěr ve výši uvedené v článku 4. Smlouvy za účelem úhrady kupní ceny Vozidla nebo její části podle údajů kupní smlouvy za podmínek uvedených ve Smlouvě a VOP.

1.2. Věřitel splní povinnost poskytnout úvěr připsáním příslušné části kupní ceny na účet Dealera uvedený ve Smlouvě. Taková platba bude poukázána neprodleně poté, co Věřitel obdrží níže uvedené listiny a jsou splněny níže uvedené podmínky:
- Je platně uzavřena Smlouva
- Je zaplacen administrativní poplatek
- Je předána kopie technického průkazu a v případě nového Vozidla jiného dokladu k identifikaci Vozidla (např. faktury)
- Je podepsán dokument s identifikačními údaji Klienta, tzv. "matriční list Klienta"
- Jsou předány kopie osobních dokladů Klienta nebo výpisu z obchodního rejstříku nebo živnostenského listu, občanského průkazu jednající osoby, kopie přiznání k dani z příjmu, poslední účetní závěrky
- V případech definovaných Věřitelem je doložena vhodnost ojetého Vozidla k financování úvěrem

1.3. Smlouva se uzavírá na předtištěném formuláři Věřitele. Smlouva nabývá platnosti a účinnosti jejím podpisem Věřitelem a Klientem.

1.4. Podpisem Smlouvy žádá Klient Věřitele o poskytnutí peněžních prostředků ve sjednané výši. Věřitel poskytne Klientovi peněžní prostředky převodem na účet Dealera za účelem úhrady kupní ceny Vozidla specifikovaného ve Smlouvě.
Klient se splněním závazku Věřitele z ÚS tímto způsobem souhlasí.

1.5. Před zahájením jednání o uzavření ÚS je Klient povinen prokázat schopnost dostát svým závazkům podle ÚS a těchto VOP. Věřitel je oprávněn ověřovat věrohodnost a důvěryhodnost takových údajů a pořídit si kopie příslušných dokladů.

2. PLATBY

2.1. Klient splácí úvěr včetně úroků a příslušenství podle článku 4. Smlouvy. První splátka je splatná nejpozději třicet dnů od podpisu Smlouvy. Administrativní poplatek je splatný v den uzavření Smlouvy v hotovosti Dealerovi.

2.2 Pokud je Klient podnikatelem, tj. pokud při uzavírání a plnění Smlouvy jedná v rámci své obchodní nebo jiné podnikatelské činnosti, obdrží při uzavření Smlouvy splátkový kalendář, ve kterém je uveden detailní přehled plateb a který je součástí Smlouvy. Spotřebiteli zašle splátkový kalendář Věřitel vždy, bude-li ho pro plnění Smlouvy třeba nebo pokud si ho Klient vyžádá.

2.3. Platby od Klienta se započítávají na pohledávku Věřitele, bez ohledu na to, na jaké závazky byla platba Klientem poukázána, v pořadí pojistné, náklady spojené s pojištěním, běžná splátka (splátka jistiny spolu s úrokem), smluvní pokuty.
V každé z výše uvedených skupin dochází nejprve k započtení na pohledávku dříve splatnou.
Klient souhlasí s tím, že Věřitel je kdykoli oprávněn započíst své splatné i nesplatné pohledávky za Klientem bez ohledu na právní vztah, ze kterého vyplývají, proti jakýmkoliv pohledávkám Klienta za Věřitelem.

2.4. Jestliže Klient poskytl peněžité plnění ve výši přesahující veškeré jeho závazky z ÚS a ty v důsledku takového plnění zanikly, je Věřitel oprávněn započíst takový přeplatek na jiné splatné pohledávky vůči Klientovi a nemá-li takové pohledávky, je Věřitel povinen Klientovi přeplatek bez zbytečného odkladu vrátit. Přeplatek nepřevyšující 500 Kč se Klientovi nevrací vzhledem k tomu, že náklady s tím spojené by byly nepřiměřeně vysoké.

2.5. Pokud se strany ÚS písemným dodatkem nedohodnou jinak, je jediným možným způsobem platby bankovní převod. Za účelem placení splátek se Klient zavazuje zřídit trvalý platební příkaz pro každou ÚS zvlášť (má-li s Věřitelem uzavřeno více ÚS) a směrovat platby na účet Věřitele uvedený v ÚS nebo Věřitelem určený. Jako variabilní symbol uvede číslo ÚS. Klient se zároveň zavazuje neprovádět platby prostřednictvím směnky, šeku, poštovních poukázek nebo plateb v hotovosti. Při nedodržení tohoto ustanovení je Věřitel oprávněn účtovat Klientovi smluvní pokutu 500 Kč (slovy pět set korun českých) za náklady spojené s identifikací každé platby.

2.6. Jednotlivé splátky se považují za zaplacené okamžikem jejich připsání na účet Věřitele.

2.7. Věřitel se zavazuje, že nezmění výši dohodnutých splátek vyjma případů změny právních předpisů (např. změn sazeb daní nebo poplatků) a sazeb pojistného. Podobně budou strany Smlouvy postupovat v případě nahrazení české koruny společnou měnou EU (EURO).

2.8. Klient není v žádném případě oprávněn bez předchozí písemné dohody s Věřitelem k zadržení nebo snížení splátek. Proti pohledávkám Věřitele vyplývajícím z ÚS není přípustné započtení Klientem.

2.9. Pokud je Klient Spotřebitelem ve smyslu Zákona o spotřebitelském úvěru a pokud je v ÚS nebo VOP uvedena roční procentní sazba nákladů (dále jen "RPSN") na spotřebitelský úvěr, rozumí se jí procentní podíl z dlužné částky, který je Klient povinen zaplatit Věřiteli za období jednoho roku. Částka je vypočtena podle vzorce uvedeného v příloze Zákona o spotřebitelském úvěru za předpokladu, že výše nákladů a ostatní platby zůstávají neměnné do konce platnosti ÚS. Věřitel je oprávněn měnit RPSN uvedenou v ÚS, tj. poplatky, úroky a ostatní náklady, které tvoří součást RPSN, pouze v závislosti na změnách podle odstavce 2.7. tohoto článku. O změně RPSN bude Věřitel Klienta neprodleně informovat.

3. ZAJIŠTĚNÍ ÚVĚRU

3.1 Deponace technického průkazu

Klient doručí Věřiteli originál technického průkazu (dále jen "TP") nejpozději do 40 dnů od uzavření Smlouvy. Toto ustanovení se použije v případech, kdy nezařídí zápis do registru a neodešle TP Věřiteli Dealer. TP bude uložen u Věřitele po celou dobu trvání ÚS. Klient písemně s uvedením důvodu požádá o zapůjčení TP, pokud ho bude třeba např. pro registraci technické změny, za účelem technické kontroly apod. Věřitel odešle TP Klientovi do pěti pracovních dnů od obdržení žádosti, ale pouze v případě, že k datu doručení žádosti neexistuje za Klientem žádná pohledávka po splatnosti vyplývající z ÚS. Klient je povinen vrátit TP zpět Věřiteli, a to nejpozději do 14 dnů od

eobecné obchodní podmínky smlouvy o úvěru společnosti GE Money Multiservis, a.s
Verze 1/2005

jeho vydání. Za nedodržení lhůt uvedených v tomto odstavci je Věřitel oprávněn požadovat zaplacení smluvní pokuty až do výše 10 000 Kč. Při podpisu ÚS vystavil Klient plnou moc, kterou je Věřitel zmocněn provádět změny v registru vozidel. Toto zmocnění je platné po dobu trvání jakýchkoliv závazků z ÚS.

3.2 Srážky ze mzdy

Strany se dohodly na tom, že pro případ prodlení se splácením splátek úvěru dává Klient podpisem ÚS své svolení k tomu, aby Věřitel předložil Klientovu zaměstnavateli dohodu o srážkách ze mzdy k zajištění Klientových peněžitých závazků z ÚS.

3.3 Dočasné odebrání Vozidla

Pokud je Klient v prodlení s úhradou splátky nebo jejího příslušenství, pokud užívá Vozidlo v rozporu s ÚS, pokud Vozidlo nepojistil nebo pojištění v rozporu s ÚS zrušil nebo je v prodlení s placením pojistného, pokud nedodal Věřiteli v dohodnuté lhůtě TP nebo nastanou okolnosti za nichž je důvodné předpokládat, že Klient nebude moci dostát svým závazkům z ÚS, je Věřitel oprávněn Vozidlo dočasně odebrat popř. znemožnit jeho užívání. V těchto případech je Klient povinen neprodleně dopravit Vozidlo na výzvu Věřitele na místo Věřitelem určené. Klient je povinen strpět jednání Věřitele související s dočasným odebráním Vozidla. Náklady vzniklé odebráním Vozidla nese Klient. Jakmile důvody dočasného odebrání Vozidla pominou, Věřitel Vozidlo neprodleně Klientovi vrátí. Předání Vozidla Klientem Věřiteli proběhne podle zvláštního předávacího protokolu, jehož součástí bude dohoda o zajišťovacím převodu vlastnického práva a oznámení o změně ÚS. Jakékoliv znemožnění užívání Vozidla bez ohledu na zavinění nezbavuje Klienta povinnosti splácet úvěr ve sjednaných termínech.

3.4 Změna Smlouvy

Při prodlení Klienta se zaplacením splátky úvěru delším než 60 dnů je Věřitel oprávněn změnit Smlouvu. Okamžikem účinnosti této změny je Klient povinen do 14 dnů jednorázově doplatit celou dlužnou částku úvěru představovanou souhrnem splatných a nezaplacených splátek úvěru včetně splátek pojistného a jejich příslušenství do okamžiku nabytí účinnosti změny a jistinou úvěru ke dni změny smlouvy. Dále je Věřitel oprávněn požadovat zaplacení smluvní pokuty ve výši až 10% z nezaplacených budoucích splátek, náklady spojené s vymáháním dlužných splátek, se zajištěním, dopravou a prodejem Vozidla. Klient dále uhradí Věřiteli náklady vynaložené na činnost třetích osob pověřených vymáháním pohledávek Věřitele za Klientem. Změna smlouvy nabývá účinnosti doručením oznámeni o změně nebo datem uvedeným v předávacím protokolu podle článku 3.3.

3.5 Zajišťovací převod práva

3.5.1. Za účelem zajištění řádného splnění povinnosti Klienta se smluvní strany dohodly na zřízení zajišťovacího převodu vlastnického práva k Vozidlu ve smyslu § 553 zákona číslo 40/1964 Sb., dále jen Občanského zákoníku. Věřitel nabude vlastnické právo k Vozidlu podle ustanovení zvláštní dohody podle odstavce 3.3. tohoto článku nebo okamžikem doručení oznámení o změně Smlouvy podle odstavce 3.4. tohoto článku.

3.5.2. Klient zmocňuje Věřitele pro případ přechodu vlastnického práva ke všem úkonům, ke kterým je jinak oprávněn vlastník nebo provozovatel Vozidla a nutným pro jakoukoliv změnu v registraci vozidla, zejména k prvnímu zaevidování, k převedení Vozidla na jinou osobu (vlastníka, provozovatele), k vyznačení zástavního práva, k postoupení pohledávky, k podání návrhu na vyřazení Vozidla z evidence v případě jeho úplného zničení nebo krádeže, k vyznačení statutu "odcizení", k vyznačení změny barvy, k vyznačení výměny karoserie nebo motoru apod.

3.5.3. Klient předá Vozidlo Věřiteli a zavazuje se snášet uspokojení závazků prodejem Vozidla. Věřitel tento závazek Klienta přijímá.

3.5.4. Pokud Klient řádně a včas nesplní povinnost doplatit celou dlužnou částku úvěru, je Věřitel oprávněn prodat Vozidlo za obvyklou cenu, a to způsobem podle své výhradní volby, např. přímým prodejem, prodejem v obchodní veřejné soutěži, či veřejnou dražbou. Z kupní ceny uspokojí Věřitel svoji celkovou pohledávku za Klientem z ÚS. Rozdíl mezi celkovou pohledávkou a cenou Vozidla zašle Věřitel do dvou měsíců na účet Klienta nebo ho, v případě, že výtěžkem z prodeje nebude uspokojena celá Věřitelova pohledávka, na výzvu Věřitele uhradí Klient.

3.5.5. Dohoda stran o zajišťovacím převodu práva k Vozidlu zaniká úplným splacením všech dlužných částek podle ÚS.

4. VLASTNICTVÍ A UŽÍVÁNÍ VOZIDLA

4.1. Klient je povinen udržovat Vozidlo v dobrém technickém stavu, provozovat a užívat jej výlučně způsobem a v rozsahu daném jeho charakterem, technickými podmínkami, návody k obsluze a příslušnými normami a předpisy platnými pro provoz Vozidla.

4.2. Klient hradí v plné výši veškeré náklady spojené s opravami, údržbou a provozem Vozidla, zejména přihlašovací, převáděcí a odhlašovací poplatky, pojištění, silniční daň, dálniční poplatky apod.

4.3. Věřitel má právo kdykoli zkontrolovat stav a způsob užívání a umístění Vozidla. Klient se zavazuje, že Věřiteli umožní přístup k Vozidlu včetně s tím souvisejícího vstupu na svůj pozemek a do objektů, kde se nachází Vozidlo.

4.4. Klient souhlasí s tím, že po dobu trvání Smlouvy zachová Vozidlo nezatížené nároky třetích stran. Bez předchozího písemného souhlasu Věřitele nesmí Klient Vozidlo prodat, zastavit, pronajmout, půjčit či jakkoliv jinak dát k dispozici dalším osobám s výjimkou užívání Vozidla osobami blízkými ve smyslu § 116 Občanského zákoníku a zaměstnanci Klienta.

4.5. Jestliže se Vozidlo stane předmětem výkonu rozhodnutí nebo zadržení, bude-li odňato např. pro potřeby vyšetřování nebo uplatní-li či by mohla uplatnit třetí strana jakýkoliv nárok k Vozidlu, Klient o této skutečnosti neprodleně písemně vyrozumí Věřitele.

5. POJIŠTĚNÍ

5.1. Obecná ustanovení

5.1.1. Havarijní pojištění a pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla (dále jen "Havarijní pojištění a "Pojištění odpovědnosti" nebo obecně jen "pojištění") sjednává s příslušnými pojišťovnami Věřitel jako pojistník prostřednictvím rámcových pojistných smluv. Věřitel pojišťuje pojistné riziko Klienta, který je pojištěným. Konkrétní pojišťovna, u které je příslušné Vozidlo pojištěno, je uvedena v ÚS.

5.1.2. V případě zájmu Klienta může Věřitel jako pojistník sjednat pro Klienta pojištění jeho schopnosti splácet pravidelné splátky úvěru (dále jen "Pojištění Klienta" nebo obecně jen "pojištění") na základě rámcové pojistné smlouvy uzavřené mezi Věřitelem a příslušnou pojišťovnou uvedenou v ÚS.

5.1.3. Klient je povinen řídit se všeobecnými pojistnými podmínkami a smluvními ujednáními příslušné pojišťovny, respektive základní informací o pojištění a rámcovou smlouvou o pojištění (v případě Pojištění Klienta), se kterými jej Věřitel seznámí při podpisu ÚS. Smluvní ujednání obsahuje další podmínky Havarijního pojištění a Pojištění odpovědnosti tj. podmínky, za kterých je Vozidlo vybraným pojistitelem pojištěno a základní informace o pojištění obsahuje další podmínky Pojištění Klienta (dále jen "Smluvní ujednání" a "Základní informace o pojištění").

5.1.4. Veškerá jednání s pojišťovnou, jakož i dalšími orgány (např. policie) související s pojistnou událostí má povinnost vést Klient. Náklady takových jednání jdou k tíži Klienta. Klient je povinen zejména bezodkladně oznámit každou škodní či pojistnou událost policii, příslušné pojišťovně a Věřiteli, a dále zabezpečit všechny důkazy a doklady nutné k plnění pojišťovnou. Za řádné oznámení pojistné události Věřiteli se považuje pouze doručení "Potvrzení o registraci pojistné události" vydané příslušnou pojišťovnou a při odcizení také "Protokolu o trestním

oznámení". Pro případ porušení těchto povinností je Věřitel oprávněn požadovat zaplacení smluvní pokuty ve výši 10 000,-Kč (slovy: desettisíc korun českých) za každé jednotlivé porušení povinnosti. Zaplacení smluvní pokuty nezbavuje Klienta povinnosti nahradit Věřiteli vzniklou škodu a náklady spojené s likvidací pojistné události.

5.1.5. Při vzniku pojistné události v zahraničí je Klient povinen oznámit pojistnou událost místně příslušné policii a neprodleně doručit Věřiteli protokol o tomto oznámení.

5.1.6. V případě Havarijního pojištění a Pojištění odpovědnosti sjednaného Věřitelem a rovněž v případě Pojištění Klienta je Klient povinen hradit náklady spojené s pojištěním v pravidelné splátce úvěru, a to po celou dobu trvání ÚS, není-li sjednáno jinak.

5.1.7. Ve výjimečných případech je Klient oprávněn sjednat Havarijní pojištění nebo Pojištění odpovědnosti jako pojistník samostatně s jím zvolenou pojišťovnou, tzv. individuální pojištění (viz níže).

5.2. Havarijní pojištění Vozidla sjednané Věřitelem

5.2.1. Počátek Havarijního pojištění je uveden v ÚS. Havarijní pojištění zaniká současně se zánikem ÚS, nejpozději však dnem předpokládaného ukončení ÚS, není-li dále stanoveno jinak. Klient bere na vědomí, že po zániku Havarijního pojištění sjednaném Věřitelem není Vozidlo dále pojištěno. Klient není oprávněn po dobu trvání ÚS změnit nebo zrušit Havarijní pojištění. Za případnou škodu na Vozidle vzniklou po zániku Havarijního pojištění odpovídá Klient.

5.2.2. Havarijní pojištění se vztahuje na Vozidlo a doplňky v rozsahu dle Smluvního ujednání příslušné pojišťovny.

5.2.3. Pojistné plnění je vždy poukazováno na účet Věřitele, pokud se strany nedohodnou na vyplacení pojistného plnění Klientovi. Likvidace pojistné události rozpočtem nákladů z tabulkových hodnot (tzv. likvidace rozpočtem) je možná pouze ve výjimečných případech na základě předchozího písemného souhlasu Věřitele. V případě, že je Klient v prodlení s pravidelnou splátkou úvěru, či mu vznikla povinnost zaplatit smluvní pokutu, je Věřitel oprávněn pojistné plnění použít k úhradě smluvní pokuty a dlužných pravidelných splátek úvěru všech ÚS, které Klient s Věřitelem uzavřel. Zbylou část pojistného plnění Věřitel převede Klientovi na účet uvedený v ÚS.

5.2.4. Klient se zavazuje při každé pojistné události hradit částku ve výši sjednané spoluúčasti na každé pojistné události. Klient bere na vědomí, že u pojištění, kde pojišťovna poskytuje vstupní bonus (případně malus), bude tento bonus či malus v případě pojistné události zohledněn při výplatě pojistného plnění. Případný rozdíl mezi výší pojistného plnění a výší skutečných nákladů na opravu Vozidla uhradí Klient.

5.2.5. V případě cesty do států, na které se nevztahuje pojištění Vozidla sjednané pro účely ÚS, je Klient povinen pojistit Vozidlo odpovídající pojistnou smlouvou.

5.3. Individuální Havarijní pojištění

Ve výjimečných případech, na základě souhlasu Věřitele, je Klient oprávněn sjednat Havarijní pojištění jako pojistník samostatně s jím zvolenou pojišťovnou (tzv. individuální pojištění) a platit pojistné přímo takové pojišťovně. Klient je oprávněn sjednat Havarijní pojištění pouze u pojišťoven akceptovaných Věřitelem. Rozsah pojištění podléhá předchozímu schválení Věřitelem. Klient je povinen sjednat Havarijní pojištění Vozidla po celou dobu trvání ÚS a v pojistné smlouvě určit Věřitele jako oprávněnou osobu, která má v případě pojistné události právo na pojistné plnění nebo sjednat zástavní právo k pojistnému plnění (případně vinkulaci pojistného plnění) ve prospěch Věřitele. Klient je povinen doporučeně zaslat Věřiteli kopii pojistné smlouvy, dokument dokládající zaplacení pojistného a doklad o sjednání zástavního práva k pojistnému plnění (případně vinkulaci pojistného plnění) ve prospěch Věřitele nejpozději do sedmi dnů od převzetí Vozidla. Nedodržení tohoto termínu, změna podmínek pojištění bez předchozího souhlasu Věřitele, nesjednání zástavního práva (případně vinkulace) nebo neplacení pojistného je považováno za hrubé porušení ÚS se všemi důsledky uvedenými v těchto VOP. Ve zvláštních případech je Věřitel na základě svého vlastního uvážení oprávněn požadovat, aby Klient uzavřel individuální pojištění, např. v případě individuálního dovozu Vozidla ze zahraničí.

5.4. Pojištění odpovědnosti sjednané Věřitelem

5.4.1. Počátek pojištění odpovědnosti je uveden v ÚS.

5.4.2. Pojištění odpovědnosti zaniká současně se zánikem ÚS, nejpozději však dnem předpokládaného ukončení ÚS, není-li dále stanoveno jinak. Klient bere na vědomí, že po zániku Pojištění odpovědnosti sjednaném Věřitelem není Vozidlo dále pojištěno. Za případnou škodu způsobenou třetím osobám po tomto datu odpovídá Klient.

5.4.3. Individuální Pojištění odpovědnosti

Ve výjimečných případech, na základě souhlasu Věřitele, ve kterém bude uveden i rozsah pojištění, je Klient oprávněn uzavřít Pojištění odpovědnosti jako pojistník s jím zvolenou pojišťovnou samostatně (tzv. individuální pojištění) a platit pojistné přímo takové pojišťovně. Jestliže Klient uzavře individuální Pojištění odpovědnosti, zavazuje se toto pojištění udržovat po celou dobu trvání ÚS. Klient je povinen zaslat Věřiteli doporučeně nejpozději do sedmi dnů od převzetí Vozidla kopii dokladu o pojištění, kopii pojistné smlouvy (pojistky), a dále doložit doklad o uhrazení pojistného. Vždy nejpozději jeden měsíc před ukončením pojistného období je Klient povinen doložit obnovení pojištění.

5.5. Pojištění Klienta

5.5.1. Pojištěním Klienta se rozumí pojištění schopnosti splácet pravidelné splátky úvěru. Pojištění Klienta se řídí rámcovou smlouvou o pojištění uzavřenou mezi Věřitelem jako pojistníkem a příslušnou pojišťovnou uvedenou v ÚS jako pojistitelem (dále jen "RSP"), Všeobecnými pojistnými podmínkami takové pojišťovny (dále jen "VPP") a Základní informací o pojištění.

5.5.2. V souladu s podmínkami RSP, VPP a Základní informací o pojištění je pojištěn Klient, který dle zvoleného souboru pojištění podpisem ÚS vyjádří souhlas s RSP, VPP a Základní informací o pojištění, splní podmínky pro přijetí k pojištění uvedené v ÚS a jejich splnění písemně potvrdí.

5.5.3. Klient může na návrh Věřitele přistoupit k souboru pojištění "A" dle RSP i dodatečně, a to zaplacením prvé splátky úvěru zvýšené o náklady spojené s Pojištěním Klienta (dále jen "Zvýšená splátka úvěru"); Částku Zvýšené splátky úvěru oznámí písemně Věřitel Klientovi. Po zaplacení první Zvýšené splátky úvěru zašle Věřitel Klientovi nový splátkový kalendář.

5.5.4. Pojištění Klienta vzniká v 00.00 hodin dne podpisu ÚS Klientem a končí nejpozději současně se zánikem ÚS.

5.5.5. V případě dodatečného přistoupení k pojištění Klienta dle bodu 5.5.3. Klient přistupuje k pojištění zaplacením prvé Zvýšené splátky úvěru a pojištění Klienta vzniká v 00.00 hodin v den splatnosti pravidelné splátky úvěru a to v kalendářním měsíci, ve kterém Klient přistoupil k pojištění Pokud však dojde k připsání prvé Zvýšené splátky úvěru na účet Věřitele až po splatnosti pravidelné splátky úvěru, bere Klient na vědomí, že pojistitel má právo stanovit počátek pojištění až na 00.00 hod dne splatnosti nejbližší následující pravidelné splátky úvěru dle článku 4 ÚS (tj. následující kalendářní měsíc).

5.6. Zánik pojištění v případě pojistné události

5.6.1. Zánik Havarijního pojištění a Pojištění odpovědnosti v případě pojistné událosV případě pojistné události odcizení nebo úplného zničení Vozidla (totální havárie), jedná-li se o pojištění sjednané Věřitelem, **přestane Věřitel platit pojistné** na Havarijní pojištění a Pojištění odpovědnosti ode dne, kdy bylo Věřiteli doručeno potvrzení pojišťovny o totální havárii nebo usnesení policie o odložení věci. Věřitel o tomto

Všeobecné obchodní podmínky smlouvy o úvěru společnosti GE Money Multiservis, a.s

Verze 1/2005

postupu písemně informuje Klienta a současně mu po obdržení předmětných dokumentů od pojišťovny nebo policie příslušným způsobem sníží splátku úvěru. Havarijní pojištění a Pojištění odpovědnosti zaniká zpětně k datu pojistné události. Vypořádání splátek nákladů spojených s pojištěním zaplacených Klientem po datu pojistné události provede Věřitel s Klientem po doručení potvrzení pojišťovny o totální havárii nebo usnesení policie o odložení věci.

5.6.2. Zánik pojištění Klienta v případě pojistné události Pojištění Klienta zaniká v případě pojistné události odcizení nebo úplného zničení Vozidla (totální havárie) až dnem zániku ÚS.

5.7. Pojistná událost a vypořádání po pojistné události

5.7.1. Smluvní strany výslovně sjednávají, že při běžné pojistné události je Věřitel oprávněn započíst pohledávku z ÚS jakož i z jakékoli jiné smlouvy uzavřené mezi Klientem a Věřitelem proti pojistnému plnění. Zbytek pojistného plnění po uspokojení všech svých pohledávek je Věřitel povinen převést Klientovi, nebude-li mezi Věřitelem a Klientem dohodnuto jinak.

5.7.2. V případě Havarijního pojištění sjednaného Věřitelem nebo v případě individuálního Havarijního pojištění, dojde-li k úplnému zničení Vozidla (např. totální havárie) nebo jeho odcizení, **zaniká ÚS** připsáním pojistného plnění z Havarijního pojištění na účet Věřitele (dále také "Datum přijetí pojistného plnění") nebo doručením likvidační zprávy pojistitele Věřiteli (dále také "Datum doručení likvidační zprávy"), byla-li pojistná událost ukončena, případně odložena bez výplaty pojistného plnění. Finanční vypořádání s Klientem provede Věřitel po Datu přijetí pojistného plnění, případně po Datu doručení likvidační zprávy pojistitele takto: Věřiteli náleží (1) splatné pohledávky za Klientem (nezaplacené splátky úvěru, smluvní pokuty apod.) do Data přijetí pojistného plnění nebo do Data doručení likvidační zprávy pojistitele, (2) jistina všech budoucích splátek úvěru od Data přijetí pojistného plnění nebo od Data doručení likvidační zprávy pojistitele do konce ÚS a (3) náklady Věřitele spojené s předčasným ukončením ÚS, nejvýše však 10% jistiny budoucích splátek úvěru. V případě, že pojišťovna vyplatí pojistné plnění, v rámci finančního vyrovnání s Klientem provede Věřitel započtení pojistného plnění na celkovou výslednou částku pohledávky za Klientem a přeplatek neprodleně zašle na účet Klienta uvedený v ÚS. Případný nedoplatek je Klient povinen na výzvu Věřitele neprodleně uhradit. V případě, že bude pojistná událost pojistitelem ukončena, případně odložena bez výplaty pojistného plnění, provede Věřitel finanční vypořádání s Klientem bez zohlednění pojistného plnění. Jestliže Věřitel obdrží pojistné plnění od pojistitele až po zániku ÚS, provede s Klientem dodatečné finanční vyrovnání.

5.7.3. Ve všech ostatních případech (např. je-li poskytnut úvěr bez povinnosti sjednat Havarijní pojištění; v případě, že pojistné plnění bude vyplaceno z pojištění odpovědnosti 3-tí osoby - škůdce na účet Klienta, atd.) odcizením Vozidla nebo úplným zničením Vozidla ÚS nezaniká a Klientova povinnost platit splátky úvěru trvá dále podle původních podmínek.

5.8. Společná ustanovení

5.8.1. V případě pojištění sjednaném Věřitelem je Věřitel oprávněn Klientovi do výše nákladů spojených s pojištěním promítnout změnu sazeb pojistného v závislosti na aktuálních sazbách pojistitele. Věřitel může Klientovi buď příslušným způsobem upravit výši splátek úvěru nebo mu případné přeplatky nebo nedoplatky vzniklé v průběhu ÚS v důsledku změn sazeb pojistného vyúčtovat samostatně, a to kdykoliv v průběhu ÚS i po jejím ukončení.

5.8.2. Pokud se v případě individuálního Havarijního pojištění nebo individuálního Pojištění odpovědnosti Klient dozví, že v průběhu ÚS hrozí zánik pojištění nebo má nastat změna pojistitele, je Klient povinen písemně informovat Věřitele ihned jak se o této skutečnosti dozví a před zánikem pojištění uzavřít nové individuální pojištění a v informaci Věřiteli označit nového pojistitele.

5.8.3. Pokud se v případě pojištění sjednaného Věřitelem Klient dozví, že z jakéhokoli důvodu hrozí zánik Havarijního pojištění nebo Pojištění odpovědnosti, je Klient povinen o této skutečnosti bez zbytečného odkladu informovat Věřitele.

5.8.4. Pokud je pojištění sjednáno Věřitelem a Věřitel se dozví, že hrozí zánik Havarijního pojištění nebo Pojištění odpovědnosti, oznámí tuto skutečnost neprodleně Klientovi. Klient je povinen bez zbytečného odkladu po doručení oznámení Věřitele sjednat nové pojištění tak, aby Vozidlo nebylo provozováno nepojištěné, nebude-li dohodnuto jinak. Změnou pojistitele nedochází ke změně ÚS v případě, že změna pojistitele nastala na základě převodu pojistného kmene podle § 32 Zákona č. 163/1999 Sb., o pojišťovnictví.

5.8.5. Klient bere na vědomí, že příslušná pojišťovna je oprávněna po každé pojistné události vztahující se k příslušnému Vozidlu ukončit výpovědí pojištění ve vztahu k takovému Vozidlu. V takovém případě je Věřitel oprávněn ukončit ÚS podle ustanovení článku 7, odst. 7.1 těchto VOP.

5.8.6. Klient bere na vědomí a souhlasí, že poté, co se Věřitel věrohodně dozví o pojistné události odcizení nebo úplného zničení Vozidla, v případě pojištění sjednaného Věřitelem zahájí Věřitel kroky k ukončení pojištění. Jestliže Klient poté, co se Věřitel věrohodně dozví , že došlo k pojistné události odcizení nebo totální havárii, začne následně z jakéhokoliv důvodu opětovně provozovat Vozidlo na pozemních komunikacích (např. v případě nalezení odcizeného Vozidla či opravě vraku Vozidla), je povinen před zahájením takového provozování Vozidla sjednat individuálně nové pojištění a Věřitele o zahájení provozování Vozidla předem písemně informovat a doložit mu sjednání pojištění.

6. PRODLENÍ S PLATBOU

6.1. Neuhradí-li Klient splátku v době splatnosti, je Věřitel oprávněn požadovat uhrazení dohodnuté smluvní pokuty ve výši 0,3 % (slovy: tři desetiny procenta) z dlužné částky za každý i započatý den prodlení. Věřitel je oprávněn Klientovi účtovat 100 Kč (slovy: jedno sto korun českých) za náklady spojené s každou písemnou, telefonickou či faxovou upomínkou.

6.2. Pokud je Klient v prodlení se splátkou nebo jinou platbou, a to i její části déle než 14 dnů, pokud podstatně poruší Smlouvu, je Věřitel oprávněn požadovat zaplacení smluvní pokuty až do výše 5 000 Kč (slovy: pět tisíc korun českých), a to vždy za každý i jednotlivý případ (za každé jednotlivé porušení povinností).

6.3. Zaplacením sankcí uvedených v těchto podmínkách není dotčeno právo Věřitele na náhradu případné škody.

7. PORUŠENÍ POVINNOSTÍ KLIENTEM A JEHO DŮSLEDKY

7.1. Za podstatné porušení Smlouvy Klientem se považuje zejména
- Porušení ustanovení VOP, zejména článků 2, 4 a 5.
- Jakákoliv ujištění Klienta učiněná při jednání o uzavření ÚS nebo v jejím průběhu, která se ukáží nepravdivá nebo neúplná
- Klient nakládá s Vozidlem v rozporu se Smlouvou
- Klient nevydá Věřiteli TP ve lhůtách stanovených Smlouvou
- Hrozí odstoupení nebo bylo odstoupeno od pojistné smlouvy nebo Klient vypoví pojistnou smlouvu na havarijní pojištění v případě, kdy je toto pojištění povinné po celou dobu trvání ÚS
- Klient odvolal některé ze zmocnění podle článku 3. Smlouvy nebo 10. VOP

Ve shora uvedených případech podstatného porušení Smlouvy je Věřitel oprávněn od Smlouvy odstoupit.

7.2. Odstoupení nabývá účinnosti doručením.

7.3. Odstoupení od Smlouvy z jakéhokoli důvodu nezbavuje Klienta povinnosti uhradit v souladu s ustanoveními Smlouvy Věřiteli všechny pohledávky vzniklé ze Smlouvy. Náklady spojené s vymáháním takových pohledávek uhradí Klient podle ustanovení článku 3. odstavce 4.

Všeobecné obchodní podmínky smlouvy o úvěru společnosti GE Money Multiservis, a.s
Verze 1/2005

8. PŘEDČASNÉ UKONČENÍ SMLOUVY, SPLACENÍ ÚVĚRU

8.1. Není-li smluvními stranami výslovně dohodnuto jinak, je Klient oprávněn předčasně doplatit úvěr před datem předpokládaného řádného ukončení stanoveného ve Smlouvě, a to jen ke dni pravidelné měsíční splátky dohodnuté ve Smlouvě, pokud své rozhodnutí o předčasném splacení písemně oznámí Věřiteli minimálně 30 dní přede dnem zamýšleného předčasného splacení. V tomto případě má Klient právo na přiměřené snížení plateb s úvěrem souvisejících a to tak, že zaplatí Věřiteli jen úrok do dne tohoto předčasného splacení jistiny úvěru včetně ostatních plateb, poplatků a nákladů představující celkový smluvní závazek Klienta a je zároveň povinen uhradit Věřiteli přiměřenou náhradu ušlého výnosu vyčísleného Věřitelem. Náhrada ušlého výnosu je splatná současně s předčasným splacením úvěru.

8.2. Předčasné splacení úvěru jinak než v souladu s tímto článkem není považováno za splnění Klientovy povinnosti vrátit peněžní prostředky poskytnuté z úvěru a Klient je nadále povinen platit z jistiny úrok v nezměněné výši za celou dobu splácení úvěru předpokládanou ve Smlouvě.

8.3. Dojde-li k úmrtí Klienta bude Věřitel dále postupovat v souladu s dědickým řízením.

8.4. Věřitel je oprávněn požadovat okamžité předčasné splacení veškerých dlužných částek Klientem podle Smlouvy v případě, že bylo zahájeno konkurzní, vyrovnávací nebo exekuční řízení týkající se majetku Klienta.

8.5. Pokud by z jakéhokoliv důvodu došlo k odstoupení od kupní smlouvy, kterou uzavřel Klient s Dealerem za účelem pořízení Vozidla, považuje se účel ÚS za zmařený a dojde k vyrovnání takto: Dealer zašle finanční prostředky Věřiteli a Věřitel je použije na předčasné doplacení úvěru.

8.6. Bude-li Smlouva z jakéhokoliv důvodu předčasně ukončena (tj. podle ustanovení článků 3.4., 5.6., 7. a 8.) je Věřitel oprávněn požadovat doplacení zvláštní výbavy, kterou Klientovi poskytl za zvýhodněnou cenu při uzavření Smlouvy.

9. ŘÁDNÉ UKONČENÍ

Smlouva řádně končí splněním všech povinností Klienta. Třicet dní před předpokládaným ukončením Smlouvy zašle Věřitel Klientovi informaci, kdy dojde k pozbytí platnosti omezení práv Klienta k Vozidlu. Technický průkaz bude do pěti dnů po termínu řádného ukončení Smlouvy zaslán na adresu Klienta uvedenou ve Smlouvě.

10. OCHRANA OSOBNÍCH ÚDAJŮ

V souvislosti s uzavřením ÚS Klient výslovně souhlasí s tím, aby Věřitel za níže uvedeným účelem shromažďoval, zpracovával a uchovával tyto osobní údaje Klienta:

- identifikační osobní údaje (tj. Klientovo jméno, příjmení, datum narození, adresu bydliště apod.),
- rodné číslo (zejména pro účely jednoznačné identifikace a přesného zpracování v datových souborech),
- osobní údaje vypovídající o tom, zda mezi Klientem a Věřitelem došlo k uzavření ÚS,
- citlivé údaje obsažené ve výpisu z rejstříku trestů, zdravotní způsobilosti,
- osobní údaje vypovídající o Klientových finančních závazcích, které vznikly, vzniknou nebo mohou vzniknout vůči Věřiteli v souvislosti s ÚS, a o plnění těchto závazků Klientem,
- osobní údaje vypovídající o zajištění Klientových závazků souvisejících s ÚS,
- případné další osobní údaje, které vypovídají o Klientově bonitě, důvěryhodnosti a platební morálce osobní údaje spočívající v komunikačních adresách, elektronickém spojení, telefonickém spojení a dalších, a které Klient sdělil či sdělí, Věřiteli nebo které Věřitel získal či získá kdykoliv v období trvání ÚS nebo v souvislosti s plněním, případně neplněním ÚS

(dále společně jen "osobní údaje").

10.1.1. Dále Klient souhlasí s tím, aby za níže uvedenými účely Věřitel osobní údaje Klienta, vyjma citlivých osobních údajů:

- předával, shromažďoval, zpracovával, uchovával ve svých evidencích nebo datových souborech;
- zpřístupňoval společnostem GECF CZ, které mají odpovídající souhlas nebo jsou k zpracování oprávněni v souladu se zákonem nebo ze zákona;
- všechny společnosti GECF CZ, tyto použily, a to případně spolu s dalšími Klientovými osobními údaji, jež oprávněně zpracovávají

Účel 1: Zpracování údajů zpřístupněných společnostem GECF CZ za účelem zjištění bonity, důvěryhodnosti a platební morálky v rámci GECF CZ (hodnocení klienta);

Účel 2: Nabízení produktů a služeb kterékoliv společnosti GECF CZ nebo jejich společných produktů, popřípadě produktů a služeb spolupracujících Partnerů; Umožnění Věřiteli a společnostem GECF CZ nabízet cílené produkty a služby, které nejlépe splňují Klientovy potřeby, zájmy a možnosti a schopnosti plnit Klientovy závazky ze smluvních vztahů a to na jakékoliv komunikační adresy Klienta, telefony nebo elektronickou poštou prostřednictvím Internetu, popř. jiných kanálů umožňujících zabezpečený přenos datových, textových, hlasových a obrazových zpráv, a tímto způsobem byly rovněž zasílány informace ohledně Klientova vztahu se společnostmi GECF CZ včetně upomínek, informací a výpisu z účtu nebo jiné evidence;

Účel 3: Zpřístupňovat společnostem GECF CZ a Partnerovi údaje za účelem 2;

Účel 4: Zpřístupňovat a umožnit zpracování společnostem ze skupiny GE Group, tj. skupiny se sídlem mateřské společnosti General Electric Company, se sídlem 3135 Easton Turnpike, Fairfield, USA, včetně společností přímo či nepřímo ovládaných touto společností, pokud je to nutné k plnění ÚS nebo pro ochranu práv a právem chráněných zájmů společnosti GECF CZ.

10.1.2. Věřitel je oprávněn zpracováním zejména pro účel 1. a 2. smluvně pověřit třetí osobu ("zpracovatele").

10.1.3. GECF CZ jsou k níže uvedenému dni: GE Money Bank, a.s., se sídlem Vyskočilova 1422/1a, Praha 4-Michle, IČ 25672720 zaps. u MS v Praze, odd B 5403, GE Money Auto, a.s., se sídlem Vyskočilova 1422/1a, Praha 4 , IČ 60112743, zaps. u MS v Praze, odd. B 7026, GE Capital (Czech) Holdings, s.r.o., se sídlem Vyskočilova 1422/1a, Praha 4, IČ 25658450, zaps. u MS v Praze, odd. C 58794.

10.1.4. Partnerem je pojišťovna nebo pojišťovny uvedené v ÚS.

10.2.1. Dále Klient souhlasí s tím, aby:

- Věřitel Klientovy výše uvedené osobní údaje dále předával provozovateli registru klientských informací k dalšímu shromažďování, zpracovávání a uchovávání v rámci takového registru;
- provozovatel registru klientských informací Klientovy výše uvedené osobní údaje (ve formě informačního souboru) zpřístupnil všem oprávněným uživatelům registru klientských informací, kteří budou mít Klientův odpovídající souhlas nebo kteří k tomu budou oprávněni v souladu se zákonem;

Všeobecné obchodní podmínky smlouvy o úvěru společnosti GE Money Multiservis, a.s
Verze 1/2005

- všichni oprávnění uživatelé registru klientských informací, kterým byly zpřístupněny Klientovy výše uvedené osobní údaje, tyto použili, a to případně spolu s dalšími Klientovými osobními údaji, jež oprávněně zpracovávají.

Účel 5:

- vytvoření souboru informací vypovídajících o Klientově bonitě, důvěryhodnosti a platební morálce,
- zajištění vzájemného informování oprávněných uživatelů registru klientských informací o Klientově bonitě, důvěryhodnosti a platební morálce a
- umožnění posuzování Klientovy bonity, důvěryhodnosti a platební morálky oprávněnými uživateli registru klientských informací.

10.3. Doba trvání souhlasu
Tento souhlas Klient uděluje na dobu trvání ÚS a na dobu dalších čtyř let od splnění veškerých příjemcových finančních závazků z uzavřené ÚS, pokud tyto závazky zaniknou řádným splněním nebo způsobem nahrazujícím řádné splnění, resp. od zániku ÚS, pokud finanční závazky z ÚS zaniknou jinak.

10.4. Další informace

10.4.1. Tento souhlas uděluje Klient dobrovolně a bere na vědomí, že v případě, že je s Klientovými osobními údaji nakládáno v rozporu se zákonem, může kontaktovat se stížností oddělení Zákaznického servisu nebo oddělení Compliance Věřitele, případně Úřad pro ochranu osobních údajů.

10.4.2. Klient souhlasí s tím, že změny obsahu, rozsahu nebo podmínek tohoto souhlasu mu mohou být Věřitelem sdělovány také na komunikační adresy s tím, že případný nesouhlas Klienta vyjádří písemně v stanovené lhůtě.

10.4.3. Pokud je Klient ke dni podpisu ÚS klientem jiné GECF CZ společnosti uděluje podpisem ÚS souhlas ve stejném rozsahu a za stejných podmínek také těmto společnostem.

10.4.4. Před podpisem ÚS měl Klient možnost seznámit se s platným zněním dokumentu "Informační Memorandum", jehož obsahem je základní charakteristika fungování registru klientských informací, včetně popisu jeho struktury, identifikace provozovatele registru klientských informací, seznamu oprávněných uživatelů registru klientských informací a osob, které jsou oprávněny se účastnit na zpracování osobních údajů v rámci registru klientských informací, poučení o Klientových právech v souvislosti se zpracováním jeho osobních údajů v rámci registru klientských informací a byl informován, že aktuální znění informačního dokumentu "Informační Memorandum" může získat na +420 222811043, www.llcb.cz.

11. ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

11.1. Všechna smluvní ujednání a veškeré změny ÚS včetně VOP musí mít písemnou formu.
Klient bude veškerou korespondenci určenou Věřiteli zasílat na adresu Vyskočilova 1422/1a, 140 28 Praha 4. V případě změny adresy nebo čísla bankovního účtu Věřitele oznámí Věřitel písemně Klientovi na jeho poslední známou adresu bydliště novou adresu nebo nové číslo bankovního účtu Věřitele, na nějž bude Klient povinen zasílat peněžitá plnění podle Smlouvy. Za důsledky zaslání korespondence na původní adresu, jakož i za zaslání platby na původní bankovní účet nese plnou odpovědnost Klient.

11.2. Sdělení zasílaná Klientovi do vlastních rukou se považují za doručená okamžikem, kdy Klient příslušné sdělení obdrží, jinak okamžikem, kdy Klient příslušné sdělení odmítne převzít nebo třetím dnem od uložení zásilky, a to i v případě, že se Klient o zaslání příslušného sdělení nedozvěděl nebo se v místě doručení nezdržoval. Ostatní písemné zásilky se považují za doručené okamžikem, kdy Klient příslušnou zásilku obdrží, jinak pátým dnem po odeslání, pokud byly Věřitelem odeslány na dohodnutou komunikační adresu, i když se Klient o zaslání příslušného sdělení nedozvěděl nebo se v místě doručení nezdržoval.

11.3. Klient je povinen oznámit Věřiteli změny v údajích uvedených ve Smlouvě týkajících se jeho osoby, zejména pak změnu příjmení, trvalého bydliště, kontaktní adresy, zaměstnavatele, změnu místa podnikání, sídla firmy či změnu firmy (obchodního jména), některého z telefonních čísel uvedených ve Smlouvě a bankovního spojení, a to nejpozději do 7 dnů od okamžiku, kdy k takové změně dojde. Klient je dále povinen oznámit Věřiteli okolnosti, které mohou negativně ovlivnit jeho schopnost splácet úvěr. Klient odpovídá za škody, které Věřitel utrpí v důsledku neoznámení změn a okolností.

11.4. Vztahy Věřitele a Klienta výslovně neupravené ÚS a VOP se řídí ustanoveními Obchodního zákoníku. V případě, že některé ustanovení Smlouvy a/nebo těchto VOP se stane nebo bude prohlášené za neplatné, neúčinné či nevymahatelné, nebude mít tato skutečnost vliv na platnost, účinnost či vymahatelnost ostatních ustanovení Smlouvy a těchto VOP.

11.5. Věřitel je dle svého uvážení oprávněn uplatňovat své nároky i u soudu příslušného dle sídla Věřitele v souladu s ustanoveními § 89 a) zákona číslo 93/1963 Sb., občanského soudního řádu ve znění pozdějších změn. Klient prohlašuje a svým podpisem Smlouvy potvrzuje, že souhlasí s dohodou o místní příslušnosti shora uvedené.

11.6. Klient uzavřením Smlouvy prohlašuje v souladu s ustanovením § 401 zákona č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku, ve znění pozdějších předpisů, že prodlužuje promlčecí dobu veškerých práv vzniklých Věřiteli vůči němu ze Smlouvy na dobu 10 let od okamžiku, kdy započne tato doba běžet. Takové prohlášení se vztahuje i na práva vzniklá odstoupením od Smlouvy.

11.7. V případě rozporu mezi ustanoveními těchto VOP a Smlouvy, mají ustanovení Smlouvy přednost.